Leto V., štev. 106 | Ljubljana, nedelja, 4. maja 1924 | Poštnina plačana | Cena 2 Din

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20·— Din
za inozemstvo 30·— „
neobvezno

Ogласi po tarifu.

Uredništvo:
Miklošičeva cesta št. 16/I.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravništvo:
Ljubljana, Prešernova ul. št. 54. Telef. št. 38.

Podružnici:
Maribor, Barvarska ul. 1.
Celje, Aleksandrova c.

Račun pri poštn. čekov. zavodu štev. 11.842.

Ljubljana, 3. maja.

Jutri v nedeljo se vršijo na Nemškem volitve v državni parlament. Ves svet z napetostjo pričakuje njihovega rezultata, ki bo v marsičem usodepolen ne le za nacaljni politični razvoj nemške države sploh, temveč tudi za politiko cele Evrope.

Na velikem volilnem shodu katoliškega centruma v Düsseldorfu je državni kancler dr. Marx dne 27. aprila izvajal: «Novi parlament bo moral odločati takoj po svoji izvolitvi o vprašanjih, ki so za državo življenjskega pomena. Izreči se bo moral o zakonskih predlogih, ki jih ima izdelati vlada na zahtevo reparacijske komisije v svrho, da se izvede načrt, ki so ga izdelali eksperti glede reparacij.»

S tem je označen neposredni [illegible] jutrišnjih nemških volitev. Reparacijski načrt ekspertov so v načelu akceptirale vse zainteresirane vlade evropskih držav; vsem, tudi nemški in francoski, se zdi sprejemljiva osnova za podrobne razgovore; načela in metode za izvršitev reparacij pa osnujejo one, kakor so sedaj predlagane po ekspertih.

Novi nemški parlament dobi takoj ko se konstituira, načrt zakona, s katerim se pooblašča vlada, da pristopi k izvršitvi reparacijskih obveznosti na temelju novih določb reparacijske komisije. V jutrišnjih volitvah bo tedaj nemški narod izrazil svoje naziranje o vsem problemu reparacij, o razmerju do mirovnih pogodb, do vodilnih držav antante.

Trije koncepti se pri jutrišnjih volitvah predlagajo nemškim volilcem. Eden je koncept skrajne levice, to je stranke komunistov; kaj ta želi in svetuje Nemčiji, je znano. Drugi je koncept skrajne desnice, šovinističnih nacijonalcev in še bolj fanatičnih ultranacijonalistov, ki so si v pomanjkanju novih političnih nazivov nadeli ime Deutschvölkische. Ti možje propagirajo ono, kar si le morejo sanjati oni, ki so med vojno pisali o Siegfrieden, ki so pričeli vojno s podmornicami v zmagoslavni domnevi, da lahko nemški meč diktira svojo voljo makar vsemu svetu. Prva leta po vojni so morali utihniti, ljudstvo se je odvrnilo od njih. Toda zadnji čas so zopet dobili pogum, nastopajo z demagoškimi gesli kakor med vojno in zahtevajo v vnanji politiki radikalizem, kakor da stoje nemške čete v Parizu, ne francoske v Poruhrju, v notranji politiki pa skrajni antisemitizem. Kričijo in hočejo kopirati tudi fašizem; kar pa je najbolj frapantno: vedno več ljudi se obrača k njim.

Tretji koncept predlagajo volilcem stranke sredine, ki predstavljajo današnjo vlado. Tudi te poudarjajo, da so patrijotične, da jim je blagor nemškega naroda nad vse, toda so realistične. Uvidevajoč, da Nemčija ne more nikamor, ako ne poravna svojih reparacijskih obveznosti, stoje stranke sredine na stališču, da je treba sprejeti reparacijski načrt ekspertov, ker se edino na ta način kaže izhod iz brezupne današnje situacije. Dr. Marx, šef sedanje vlade, je to izrekel ponovno, isto je izjavila celokupna vlada v svojem proglasu na volilce, v katerem svari osobito pred demagogijo skrajne desnice. Vlada se odločno izjavlja zoper katastrofalno inflacijsko politiko, ki da je Nemčijo privedla na rob propada, in za smotreno gospodarsko obnovo, ki pa je mogoča le na sporazumu v reparacijskem problemu.

Ako dobijo stranke sredine, h katerim je računati skupine od centruma na desni preko demokratov do socijalnih demokratov na levi, tedaj je pričakovati, da pride do toliko zaželjene rešitve reparacijske krize na temelju načrta ekspertov. Ako dobi šovinistična skrajna desnica premoč, tedaj se bo napetost ob Renu le še poostrila in potrebne bodo nove lekcije s francoskimi divizijami po vzgledu poruhrske okupacije. Na zmago komunistične levice pač ni misliti, dasi se napoveduje znaten prirastek njenih glasov na račun zmernih socijalistov.

Reparacijski problem tvori najbolj zamotani vozel sedanje srednjeevropske politične krize. Od izida volitev v Nemčiji je odvisen, ali se bo sanacija, ki se napoveduje neposredno, mogla zares takoj pričeti, ali pa bodo potrebne nemškemu narodu nove, še težje preizkušnje.

Ob reparacijskem problemu se bo torej izvršila nova opredelitev nemškega naroda. Zmaga mogočno naraščajoče desnice pomeni v svojih nadaljnih posledicah povratek nemškega naroda k imperijalistični hohenzollernski militaristični ideji, kateri je sila vse, pogodbe pa le cunje papirja. To bi značilo udarec proti celotnemu idejnemu razvoju nove Evrope, ki vidi svoj spas v izgradbi novega mednarodnega reda.

Jutri teden, dne 11. maja se bodo vršile volitve v francoski parlament. Ako zmaga na Nemškem reakcija, potem bo na Francoskem ogromna večina naroda pritrdila politiki, ki izhaja iz predpostavke, da Nemčija noče izpolniti svojih obvez in da je sosed preko Rene za francoski narod še vedno l'ennemi.

Narodna skupščina zopet odgodena

DESETMINUTNA BURNA SEJA. — PREČITANJE NAZNANILA O DEMISIJI VLADE.

Beograd, 3. maja. r. Današnja seja narodne skupščine, ki se jo je pričakovalo z veliko napetostjo zaradi naznanjene akcije zemljoradnikov proti vladi (govorilo se je celo o obstrukciji), je potekla proti vsemu pričakovanju mirno. Okoli 9. ure so se zbrali poslanci, med njimi tudi radičevci, v sejni dvorani. Ob pol 10. uri je otvoril predsednik g. Ljuba Jovanović sejo in je dal po tajniku Kobasici prečitati zapisnik zadnje seje, ki je bil sprejet brez ugovora.

Za tem je predsednik sporočil, da je prejel od ministrskega predsednika gosp. Pašića pismo, katero se glasi: «G. predsedniku narodne skupščine! Čast mi je obvestiti Vas, da se nahaja kraljeva vlada v demisiji in da ne more prisostvovati sejam, dokler kriza ne bo rešena. Prosim Vas, da sprejmete tudi pri tej priliki izraze mojega odličnega spoštovanja. Nikolaj Pašić, ministrski predsednik».

Po prečitanju tega pisma, ki se je izvršilo v največji tišini, je izjavil g. Ljuba Jovanović: «Gospodje! V smislu parlamentarnega običaja se ta seja torej ne bo nadaljevala. Je parlament sporazumen s tem? (Glasovi: Sporazumni!). Ta seja se torej zaključi in naslednja bo sklicana v smislu poslovnika pismenim potom»

V klopeh poslancev nastane velik hrup in eden poslancev začne razbijati s pokrovom klopi. Posebno glasen je bil poslanec Lazić, ki je zahteval besedo, da stavi vprašanje na predsednika. Nemir se je vendar kmalu polegel, ko se je podal predsednik med poslance in jim je dal gotova pojasnila, na kar so se poslanci počasi razhajali. Cela seja je trajala le 10 minut.

Kdaj bo kriza končana?

MNENJE POZNAVALCEV POLOŽAJA. — KONZULTACIJE NA DVORU. — SESTANKI IN SKLEPI PARLAMENTARNIH KLUBOV.

Beograd, 3. maja. p. Kralj je danes nadaljeval konzultiranje posameznih politikov. **V dobro poučenih krogih se trdi, da bo kriza rešena prihodnji teden, najbrže že do srede.** V federalističnem bloku se vrše neprestane konference, pri čemer se največ razpravlja o odnošajih radičevcev napram dvoru. Nasprotstva in nesoglasja po[illegible] vedno večja.

Klub Ljube Davidovića je imel danes sejo, v kateri so poslanci poročali o svojih vtisih v narodu. Davidovićevci izjavljajo, da morejo računati samo na svoje pristaše v Srbiji in Crni gori in še to le deloma, vse ostale kraje pa je okupiral Svetozar Pribićević.

Beograd, 3. maja. p. Danes je predsednik vlade Pašić dalje časa konferiral z vsemi ministri, zlasti dolgo pa s predsednikom parlamenta Lj. Jovanovićem.

Beograd, 3. maja. p. Poslanci so se po večini zopet razšli. V klerikalnem klubu se je vršila seja, na kateri je dr. Korošec poročal o politični situaciji. Klub je sklenil, da prepusti vodstvu kluba, da motri razvoj dogodkov. Tudi radičevci so imeli konferenco ter istotako sklenili, da odpotujejo poslanci domov, a da ostane v Beogradu šest do sedem njihovih zastopnikov. Takoj po tem so se sestali posl. Maček, Pečić in dr. Kraft. Dalje se je vršila seja dr. Spahovega kluba, na kateri je dr. Spaho poročal o splošni politični situaciji. Muslimani so sklenili, da vsi ostanejo v Beogradu. Končno so imeli sejo tudi zemljoradniki, ki so na njej razpravljali o prihodnjih volitvah in o agrarni reformi.

Razkrinkane Radićeve nakane

RADIĆEVCI ZAHTEVAJO, DA VLADAR PRED NJIMI KAPITULIRA. — RADIĆEVI RAČUNI. — KONSTERNIRAN OPOZICIJSKI BLOK. —

Beograd, 3. maja. p. Za danes je opozicija pričakovala poziv radićevcev v dvor. Radićevci pa za enkrat čvrsto vztrajajo na tem, da se mora kralj približati njim in ne oni kralju. Zato se njihovi voditelji trdovratno branijo se vpisati v dvorno knjigo ter se tako oficijelno javiti vladarju, ki bi jih še le potem mogel pozvati na razgovor. Pod temi okolnostmi ni izgleda, da doblijo radićevci poziv h kralju, ki bi ga radi predočili svoji javnosti kot kapitulacijo jugoslovenskega vladarja pred Stjepanom Radićem.

Kakor strela z neba je danes udarilo v opozicijonalni blok poročilo, da je Radić svoj manifest sedaj v glavnih potezah sam objavil na Dunaju. S tem je kompromitirana vsa dosedanja taktika opozicijskega bloka in manifest je dokaz, da od radićevcev sploh ni pričakovati konstruktivnega dela. Objava manifesta po Radiću je tudi v najostrejšem protislovju z včerajšnjimi sklepi konference opozicijskega bloka, na kateri je prišlo z radićevci do sporazuma da se proglas zaenkrat *ne objavi*.

Polagoma se tudi med voditelji opozicije širi spoznanje, da jih Radić vse skupaj vleče za nos. Radiću je opozicijski blok samo sredstvo, da pod njegovim okriljem plačira svoje ljudi na vodilna mesta zlasti v Hrvatski in da pripravi svoj volilni aparat. Na ta način upa dobiti v borbi baš proti sedanjim zaveznikom klerikalcem, spahovcem in davidovičevcem (v Makedoniji) do 100 poslancev in s tem dominantno pozicijo v novi Narodni skupščini. S tem spoznanjem pa je podrta cela osnova opozicijske akcije, ki se pogreza v vodo. Opozicijski blok ni dorastel moralični in politični premoči narodne koalicije.

Tudi danes so imeli opozicijski voditelji sestanek, na katerem je vladalo silno klaverno razpoloženje. «Radić sproti vse pokvari» — to je refren, ki ga vsak dan znova čuješ iz ust opozicijskih voditeljev. Da po možnosti popravi, kar je Radić *danes* pokvaril se je g. Davidović javil ponovno v avdijenco ter je bil popoldne pol ure pri kralju. Vrnil se je v vidno slabem razpoloženju.

Beograd, 3. maja. p. Danes je prisegel na državno ustavo radičevski poslanec dr. Krnjević. Hkrati je umaknil ostavko na svoj mandat, ker je dosegel 30. leto.

Krvav boj za zemljo

V VOJVODINI JE PRIŠLO MED NEMCI IN SRBI RADI AGRARNE REFORME DO HUDIH SPOPADOV.

Beograd, 3 maja, p. V selih Lazarevo in Martinci je prišlo 2. maja do krvavega spopada med nemškimi veleposestniki in našimi agrarnimi reflektanti. Pri tem spopadu je bilo več nemških veleposestnikov težko ranjenih. Radi tega je nemški poslanski klub interveniral pri vladi in izdal poseben komunike, ki se tiče teh dogodkov.

Po nemških poročilih je povod spopada sledeči: Preko 600 nemških obitelj iz Lazareva in Martincev je leta 1918., še pred prevratom kupilo od neke madžarske banke okoli 2800 jutrov zemlje To zemljo jim je odvzelo ministrstvo agrarne reforme in jo razdelilo med agrarne interesente, Srbe iz Vel. Bečkereka. Nemci so se obrnili na sodišče v Vel. Bečkereku, ki je priznalo njihovo lastninsko pravico. Sodni sekvestri so zato ta zemljišča izročili zopet Nemcem v obdelovanje. Pri tem pa so jih ovirali agrarni interesenti, ki so se sklicevali na podporo ministrstva notranjih del potom orožništva. Prišlo je do spopadov, ki so trajali nekaj dni. Dne 2. maja je prišlo do otvorjenega boja. Zbiralo se je okoli 200 agrarnih interesentov, oboroženih tudi s puškami in revolverji. Napadli so Nemce, katerih je bilo okoli 60 in ki so trajali nekaj dni. Dne 2. maja je prišlo do otvorjenega boja. Zbiralo se je okoli 200 agrarnih interesentov, oboroženih tudi s puškami in revolverji. Napadli so Nemce, katerih je bilo okoli 60 in ki so nato pobegnili. Eden Nemec je baje ubit, trije so težko, mnogo jih je pa lažje ranjenih. Uvedena je preiskava.

Razpust madžarskih kulturnih organizacij

Beograd, 3. maja. p. Na današnji seji vlade je bilo sklenjeno prepovedati jutrišnje zborovanje Madžarov v Velikem Bečkereku, kakor tudi vsa ostala zborovanja, ki jih namerava ta stranka sklicati pod krinko kulturnih namenov. Vlada ima namen sploh prepovedati vsakršno delovanje političnih in kulturnih madžarskih organizacij, ki jih Madžari izkoriščajo v svoje bojne namere. Potom teh kulturnih organizacij ustvarjajo Madžari v naši državi svojo iredento.

Današnje volitve v Nemčiji

ZA MANDATE SE BORI 75 STRANK IN 5300 KANDIDATOV. — NAPETO PRIČAKOVANJE V PARIZU. — DESNIČARJI ZA IZPOLNITEV MIROVNIH OBVEZNOSTI.

Berlin, 3. maja, s. Nemške stranke so danes izvršile zadnje priprave za jutrišnji volilni boj. Pred volilce ne bo stopilo nič manj kot 75 strank Toliko strank je nastalo vsled tega, ker so se tudi velike stranke razcepile v majhne skupine. Postavljenih je skupno 5300 kandidatov napram 3200 leta 1920. Berlin je poplavljen z volilnimi oklici in plakati. Najzanimivejši dogodek zadnjih dni je bil preokret nemško-nacijonalne stranke, ki se je po svojih glavnih voditeljev izjavila za politiko izpolnjevanja mirovnih obveznosti. Voditelji so v volilnih govorih poudarjali, da nikakor niso za vojno, temveč da se prevzamejo pravična bremena, kolikor jih bo mogla prenesti Nemčija. V tem smislu sta govorila tudi nemško-nacijonalni voditelj grof Westarp in nemško-nacijonalni poslanec Hergt.

Pariz, 3. maja. j. Izid jutrišnjih volitev v Nemčiji se pričakuje v Franciji z veliko napetostjo. Na Quai d'Orsayju menijo, da je nastal zastoj v mednarodnem političnem življenju, dokler ne bo znan izid teh volitev. Glede informacij o zunanjem položaju so na Quai d'Orsayju zelo rezervirani. Vest lista «Chicago Tribune», da bosta Theunis in Hymans prinesla Macdonaldu sporočilo Poincareja, se označuje na Quai d'Orsayju za popolnoma izmišljeno. Poincare ne bi se poslužil tega poti, ako bi imel kaj sporočiti Macdonaldu.

Ruski incidenti z Italijo in Nemčijo

V BERLINU JE RUSKA DELEGACIJA SKRILA ARETIRANEGA KOMUNISTA. — SOVJETSKI POSLANIK V RIMU IMA TAJNE SESTANKE Z ITALIJANSKIMI KOMUNISTI.

Berlin, 3. maja. j. Med Nemčijo in Rusijo je prišlo danes do diplomatskega incidenta, čigar pomen se ne sme podcenjevati. V Stuttgartu je bil aretiran komunist, ki je bil osumljen, da je član nemške komunistične «Čeke». Ta komunist bi se bil moral prepeljati v Stargard. Ker so bili kriminalni uradniki ki so ga spremljali, tuji v Berlinu, jih je pregovoril, naj odidejo z njim v Lindenstrasse, kjer se nahaja ruska trgovinska delegacija. Pred poslopjem je aretiranec naenkrat fingiral, da mu je slabo. Prosil je uradnike, naj mu dovolijo, da se okrepča v nekem lokalu. Odšel je v poslopje ruske trgovinske delegacije, kjer je priznal tamošnjim uradnikom, da je njihov pristaš. Nato se je skril v drugi sobi. Kriminalnim uradnikom niso dopustili, da bi ga zasledovali. Zaprli so jih v neko sobo ter jih izpustili šele čez nekoliko časa.

Rim, 3. maja, l. Rusko delegacijo je 1. maja obiskalo več znanih komunističnih oseb, med njimi tudi poslanca Graziadei in Bombacci. Kolikor se je mogla dognati, so se ob tej priliki pele subverzivne komunistične himne. Kasneje je bilo nekaj posestnikov aretiranih. Govorilo se je celo o diplomatičnem incidentu, vendar pa ta vest ne odgovarja resnici. Mussolini je baje izjavil ruskemu zastopniku, naj se ne vmešuje v notranje zadeve Italije.

INOZEMSKA PROPAGANDA RUSIJE.

Moskva, 3. maja. j. Opozicija v ruski komunistični stranki je poslala centralnemu vodstvu pritožbo proti inozemski propagandi sovjetske vlade, ki je samo v Nemčiji stala 2.5 milijonov zlatih rubljev. Ta vsota je tvorila fond ruske komunistične stranke, ki se je potrošil le v ta namen.

Trocki napoveduje svetovno revolucijo

OSTER NASTOP PROTI EVROPSKIM SOCIJALISTIČNIM STRANKAM.

Moskva, 3. maja. h. Plenum moskovskih sovjetov je imel svečano sejo kot proslavo 1. maja. Kot slavnostni govornik je nastopil Trocki, ki je govoril o mednarodnem položaju. Razpravljal je najprej o razmerah v Nemčiji, kjer socialistične vlade prepovedujejo za 1. maj javna zborovanja, ki so posvečena spominu Wilhelma Liebknechta, ki je pred 35 leti ustvaril proslavo 1. maja.

Trocki je nato nadaljeval: Evropa je danes razkosana po mejah, ustvarjenih po združenih močeh grdobe in kretinizma. Evropa je razkosana v dele, v katerih se davi gospodarstvo in kultura narodov. Na vseh ozemljih vladajo sovraštvo in spori. Samoobsebi je razumljivo, da so socialni demokrati Evrope, zlasti tudi druga internacionala sodelovali pri ustvarjanju tega gnusnega reda.

Trocki se je nato bavil s protisovjetsko agitacijo, ki jo po njegovem mnenju vodi na Poljskem Francija ter nadaljeval: Že mnogokrat smo obrazložili, da gojimo za sedaj enkrat le up, da bo zemljevid Evrope kdaj izgledal še drugače. Toda preureditev tega zemljevida in ustvaritev stabilnih mej v Evropi bo delo, ki ga bo na svojem pohodu izvršila zmagovita revolucija evropskega proletarijata. Čeprav gojimo željo, da ta ura ni več daleč, moramo pokazati, da imamo potrpljenje in vztrajnost, ker bi bilo nesmisel misliti, da se bomo spuščali v pustolovščine, ki bi nam prinesle le delne uspehe, ne da bi čakali na veliko gospodarsko proletarsko revolucijo, ki bo sama revidirala razmerje razredov in narodov Evrope.

Reparacije

London, 3. maja, s. Razgovori med ministrskim predsednikom Macdonaldom in belgijskimi ministri v Thequersu se držijo tajni. Domneva se, da se je le razpravljalo o izvedbi Dawesovega poročila. Po splošnem vtisu v odgovornih krogih ne bo težko, da se glede francoske zasedbe Poruhrja doseže sporazum med zavezniki. Izgleda, da je francoska vlada v skrbeh zaradi vprašanja železnic v Porenju. Ona meni, da francoske čete ne smejo biti izključno odvisne od nemških železnic.

Pariz, 3. maja, s. «Chicago Tribune» doznava, da bosta Theunis in Hymans izročila Macdonaldu pismo, v katerem izraža Poincare svoje prepričanje o pravičnosti svojega stališča napram Nemčiji, ki ga odobrava tudi francoska javnost. V ostalem pa je v interesu medzavezniških strokovnjakov pripravljen za največje žrtve ter meni, da se ni bati kake kršitve od strani Nemčije, ako bo ostala fronta zaveznikov enotna.

POLJSKA IN FRANCIJA.

Pariz, 3. maja. s. Ob priliki poljskega narodnega praznika je maršal Foch na poljskem poslaništvu izročil maršalu Weygandu kot poljskemu maršalu komandirski križ poljskega reda «Virtuti militari». Poincare, ki je prisostvoval slavnosti je čestital maršalu Weygandu z ozirom na zasluge, ki si jih je ta stekel na Poljskem.

DUSIN VEČNI DOM.

Rim, 3. maja. s. Italijanska vlada je odredila, da se bodo zemeljski ostanki pokojne umetnice Eleonore Duse pokopali v majhnem hribovskem mestecu Asolo na Beneškem, kjer je Duse najraje bivala.

PARIŠKI OBISK KRALJA IN KRALJICE.

Beograd, 3. maja. p. Danes se je vrnil minister Ninčić, ki je bil sprejet pri kralju ter je na to predložil min. svetu program oficijelnega poseta kralja in kraljice v Parizu. Poset se vrši od 25. — 29. maja in bodeta spremljala kralja in kraljico min. predsednik Pašić in minister Ninčić.

NEMŠKO-TURŠKA POGODBA.

Carigrad, 3. maja. s. Včeraj so se tukaj izmenjale ratifikacijske listine nemško-turške pogodbe. Vojaški poveljnik Carigrada in guverner Trakije Refet paša, je odložil svoj poslaniški mandat, ker zahteva, da se sestavi vlada iz voditeljev nacijonalističnega gibanja.

DR. RYBAR POSLANIK V TIRANI.

Beograd, 3. maja. p. Nocoj se je v beograjskih političnih krogih govorilo, da bo za našega poslanika v Tirani (Albanija) imenovan dr. Otokar Rybář.

RUMUNSKO-BOLGARSKA POGAJANJA PREKINJENA.

Beograd, 3. maja. p. Naša vlada je bila obveščena, da so prekinjeni razgovori o konvencijah med Bolgarsko in Rumunsko.

IZPREMEMBE V DIPLOMATIČNI SLUŽBI.

Beograd, 3. maja. p. Nocoj se je govorilo v diplomatičnih krogih, da bo pomočnik ministra za zunanje stvari Panta Gavrilović imenovan za našega poslanika v Bruslju ter da bo na njegovo mesto imenovan Božidar Jevtić, generalni tajnik reparacijske komisije.

Po desetih letih

Vsem, ki so bili konfinirani in internirani

Deset let bo kmalu minilo od dne, ko so korakali v senci bajonetov prvi izmed nas v avstrijske ječe in jetniške taborišča. Tem prvim so sledili drugi, in kmalu je ni bilo več temnice pod habsburškim žezlom, v kateri ne bi trpela jugoslovenska duša in jugoslovensko telo za našo pričakovano svobodo. Pomni nas ljubljanski Grad, pomni nas tabor smrti v Thalerhofu, pomnijo nas Lipnica in Hainburg in Raschalla pri Oberhollabrunnu, Mittergrabern, Sitzendorf in Weyerburg in še toliko drugih mest nesrečnega imena.

Vse te kužne staje, v katerih je hotela Avstrija udušiti našo vero, pa ne pomnijo samo trpljenja, ki smo ga prebili. One svedočijo tudi o bratstvu, ki je vladalo med nami v tistih neskončnih dneh, o nadah, ki smo jih vzajemno gojili, o spoznanjih, s katerimi smo bogatili drug druzega, in o zvestobi, ki nas veže do današnjega dne.

Bratje in sestre! Čast, ki smo jih preživeli v avstrijski nevolji, ostanejo do groba naš najgrenkejši a tudi naš najponosnejši spomin. Zato je prav, da jih obudimo v duhu in se sestanemo ob desetletnici svoje Kalvarije. Zberimo se, da proslavimo svoje tovarištvo in stvar, za katero smo trpeli, ter si povemo, da je nezmanjšano živa naša vera in da vroče gori naša ljubezen do Jugoslavije, kakor je gorela tiste dni; da ne klonemo, kakor nismo klonili takrat in ne bomo klonili nikoli.

Treba je, da dobi naše spominsko slavje čim slovesnejši in pomembnejši značaj. Zato prosimo vse tovariše in tovarišice, naj nam čimpreje javijo svoj sedanji naslov in kraj svojega jetništva. Konstituirati hočemo pripravljalni odbor. Naše nacional. organizacije, predvsem Organizacijo Jugoslovenskih Dobrovoljcev, Organizacijo Jugoslovenskih Nacionalistov in Jugoslovenski Sokolski Savez pa prosimo že sedaj, da se bratski odzovejo na šenu vabilu in nam pripomorejo dati našemu zboru popolni sijaj velike manifestacije za jugoslovensko idejo.

V Ljubljani, dne 4. maja 1924.

Dr. Vladimir Knaflič, Vladimir Levstik, Rasto Pustoslemšek, dr. I. Lah.

Prijave in dopisi naj se blagovolijo poslati na naslov: Dr. Vladimir Knaflič, odvetnik, Ljubljana. — Kdor se je prijavil že Orjuni, se v sporazumu z njenim predsedstvom obvešča, da se bo njegova prijava odstopila pripravljalnemu odboru.

Politična tragikomedija

MEDTEM KO RADIĆEVCI V BEOGRADU SVOJ PROGLAS NA PROŠNJO OPOZICIJSKEGA BLOKA ZADRŽUJEJO — GA RADIĆ OBJAVLJA V DUNAJSKIH LISTIH! — PORAZEN VTIS V BEOGRADU.

Kakor smo včeraj javili, je bila objava napovedanega Radićevega manifesta, ki je imel biti razglašen 1. maja, ustavljena. Dr. Vlado Maček je povedal novinarjem, da manifest zato ni bil objavljen, ker 1. maja tiskarne ne delajo. Iz živahnih in mestoma zelo burnih debat, ki so se vršile v vodstvu opozicijonalnega bloka pa se je kmalu razvedelo, da Radićev manifest ni zagledal belega dne, ker se je vršila okolu njega v bloku huda borba in so zlasti davidovićevci pritiskali na radićevce, da naj manifest temeljito revidirajo, ker je sicer zadnja nada za opozicijski blok izgubljena. Na ta način je menda prišlo že do sporazuma, po katerem naj bi imeli radićevci pripravljena kar dva manifesta: enega za slučaj, da bi blok dobil vlado, druzega za slučaj, da bi blok ne dobil vlade. Prvi naj bi bil tako sestavljen, da bi lahko tvoril zadostno podlago za pridobitev krone.

Toda take fine «konstrukcije» se prav rado pokvarijo. Zgodilo se je, da je tokrat sam vrhovni šef opozicijskega bloka gosp. Stjepan Radić z okorno grobo roko prevrnil načrte svojih beograjskih generalov. Medtem ko so blokaši v Beogradu farbali na dvoru in farbali vso javnost ter tuhtali, kako bi manifest gosp. Radića prikrojili za svoje zahrbtne načrte, je Radić po svoji stari navadi buknil na Dunaju z manifestom na dan. Vede ali nevede za blokaške mahinacije, je dal nekatere krepke odstavke proglasa, katerega so poleg njega podpisali tudi strankini podpredsedniki Maček. Kovačević, Predavec in Valečić ter tajnika Košutić in dr. Krnjević, objaviti v dunajskem dnevniku «Die Stunde».

Manifest so radićevci naslovili na hrvatski narod, kakor tudi na ostale «slovanske in neslovanske brate, kmete in delavce, ki žive v Jugoslaviji». Radić pravi v manifestu, da je odšlo zastopstvo njegove stranke v Beograd, da «prepreči vojno z Bolgarijo in da strmoglavi vlado, ki se je mogla vzdržati na krmilu samo s tiranstvom in korupcijo.» Nadalje poudarja proglas, da so vsi Hrvati in Slovenci skoraj brez izjem republikanskega mišljenja ter pozivlja «srbske brate, naj se tudi oni izreko za republikansko idejo», češ, da je 6 milijonov prebivalcev Jugoslavije že organiziranih pri Radiću, ki se bori za seljaško državo. Manifest končno pozivlja svoje somišljenike, naj se udeleže volitev ter oddajo glasove za «hrvatsko čovečansko republiko» . . .

Zanimivo je, da poroča «Die Stunde», da je bil manifest objavljen v Beogradu 1. maja in da je vzbudil po vsej državi «zlasti na Hrvatskem in na kmetih v Srbiji veliko pozornost.»

Blamaža g. Radića je torej kompletna. Sedaj se mu smeje nele cela Jugoslavija, marveč tudi ostala politična Evropa, v kolikor se ona sploh briga za radićevske ekspektoracije. Blamiran pa ni le Radić, marveč še bolj cel opozicijski blok, ki je povrh še razkrinkan in diskreditiran, da je z manifestom v Beogradu okoli dvora tako grdo slepomišil.

Živahno si lahko predstavljamo razpoloženje gospodov opozicijskih šefov. Po Nastasu Petroviću, o katerem so danes že vsi na jasnem, da jih je vlekel za nos, je prišel sedaj sam višji poglavar Radić, da jih udari po glavi.

Volitve v Reichstag

Največ hrupa dviga Deutsch-völkische Freiheitspartei. — Socialistične stranke popolnoma razcepljene. — Desnica upa na zmago.

Berlin, 2. maja 1924.

V nedeljo, 4. t. m. pojde nemški narod na volišče. Že teden dni se nahaja Nemčija v pravi volilni mrzlici. Zborovanja, obhodi, proklamacije, plakati, letaki itd. nudijo pestro sliko volilne agitacije. Po mestih so posebno ob večernih urah ulice polne agitatorjev, ki nagovarjajo pasante in delijo letake v stotisoče in milijone. Na vseh oglih in deskah so nabiti kričeči volilni plakati, navadno s slikami in gesli.

Največ hrupa je tokrat dvignila «Nemško-narodna stranka svobode». Hoče posnemati italijanske fašiste. Program te stranke je: 1.) Versailleska mirovna pogodba se ima razveljaviti s tem, da izjavi nemški narod, da se ne smatra več vezanega na to pogodbo. Ako nastane vsled tega vojna bodo Nemci zmagali. Tako pravi Deutsch-völkische Freiheitspartei. 2.) Parlamentarizem se ima nadomestiti z narodno-socijalno *diktaturo*. Mislijo pri tem na diktaturo nemške dinastije. 3.) Boj židovstvu. Z židi naj se napravi kratek obračun, premoženje naj se jim konfiscira. 4.) Socialna podpora delavstvu in srednjemu stanu. Stranka zavrača z ogorčenjem marksizem in komunizem že radi njih židovskega izvora. Prvobojevnika stranke sta Hittler in Ludendorff.

Nemški «narodni socijalci», kakor se ta stranka običajno imenuje, so v srditem boju s komunisti in socialisti. Pridobili so si velik del nemške mladine (ki po večini še nima volilne pravice), a le malo delavstva. Stranka ima organizirane čete «Hackenkreuzlerjev», ki igrajo sedaj v volilni borbi važno vlogo. Vsak dan se vršijo krvavi pretepi med Hackenkreuzlerji ter delavskimi skupinami. Narodni socijalci imajo na razpolago tudi ogromna materijalna sredstva. Videti je, da jih podpirajo bogati industrijski in trgovski krogi.

Ta stranka tvori *ekstremno nacijonalistično krilo* nemške politične fronte. Njej sledijo druge nacijonalne stranke, predvsem nemška narodna stranka in nemška ljudska stranka, itd.

Vse te stranke tvorijo takozvano *desnico*, ki si je edina v tem, da je treba zopet vpostaviti dinastijo Hohenzollern, ter da se je treba na skrivaj oboroževati, tako, da se bodo mogli čimpreje otresti Versailleske pogodbe z orožjem v roki. Nacijonalistični Nemci so še vedno prepričani, da je edino nemški narod poklican, da vlada celemu svetu. Socijalističnim strankam predbacivajo narodno izdajstvo, ker so baje one prisilile nemški narod, da je kapituliral pred orožjem antante.

Nemški pridobitveni krogi so prepričanja, da bodo zmagali pri nedeljskih volitvah desničarji, da bo mogla potem Nemčija pokazati antanti zobe ter se polagoma oprostiti obvez iz mirovne pogodbe Nemci, tudi intelektualci, so tako naivni, da mislijo, da se more mirovna pogodba razveljaviti s sklepom Reichstaga. Vkljub svoji visoki civilizaciji in kulturi je nemški narod še vedno politično nešolan.

Na drugi strani imamo *levičarske stranke*, ki so ravno tako razcepljene kakor desničarske. Nič manj kot štiri socijalistične stranke nastopijo samostojno: 1.) združena socijaldemokratična stranka Nemčije. 2.) socijalistična zveza, 3.) neodvisna socijaldemokratična stranka Nemčije ter 4.) nemška stranka delojemalcev.

Med levičarskimi strankami igrajo seveda veliko vlogo komunisti, to tem bolj, ker se tokrat ne cepijo. Vendar ni upati, da bi dosegli večjih uspehov, ker so jim narodni socijalisti odvzeli še precej vetra iz njihovih jader in radi tega, ker nagiba inteligenca močno k ekstremnim nacijonalističnim strankam.

Med levico in desnico stojite nemška demokratska stranka kot organizacija onega dela nemškega meščanstva, ki se je iskreno postavil na stališče nove državne oblike in pa nemški centrum, velika stranka nemških katoličanov, ki si je z oportunistično politiko ohranila svoj stari ugled.

V nedeljo bodo torej imeli nemški državljani veliko izbero. *Nič manj kakor 23 strank* bodo imeli na razpolago. Vkljub temu ogromnemu številu strank se vodi glavna borba med desnico in levico, tako da imamo prav za prav le dve glavni ideji, ki se borita, to je *nacijonalistična* in *socijalistična* (komunistična).

Izmed 23 strank, ki se potegujejo za narodovo naklonjenost, dobi po tukajšnih ugibanjih približno 11 strank toliko mandatov, da bodo mogle igrati kako vlogo v Reichstagu. Ostale stranke — 12 — bodo samo neznatne frakcije.

•

Stranke, ki računajo na večje uspehe, so sledeče:

1. nemško nacijonalna ljudska stranka,
2. nemška ljudska stranka,
3. nacijonalno-liberalna zveza,
3. nemško narodna stranka svobode,
5. nemška socijalna stranka,
6. gospodarska stranka,
7. bavarska ljudska stranka,
8. centrum,
9. nemška demokratska stranka,
10. združena socijaldemokratska stranka Nemčije,
11. komunistična stranka.

Poleg teh strank bodo v bodočem Reichstagu igrale le podrejeno vlogo sledeče stranke: republikanska stranka, nacijonalna stranka svobode, socijalistična zveza, neodvisna socijaldemokratična zveza Nemčije, nemška stranka delojemalcev, poljska ljudska stranka, gospodarska stranka nemškega srednjega stanu. Končno imamo še 4 strančice, o katerih se ne ve, ali dobijo po enega poslanca.

Še nikdar ni bil nemški narod tako razcepljen kakor danes. Vendar 90 odstotkov Nemcev ne misli na nič drugega nego na to, kako se bodo otresli Versailleske mirovne pogodbe — ter podjarmili svet.

✱

V svrho primerjave naj še navedem sedanjo sestavo nemškega Reichstaga, ki šteje 434 poslancev, kateri so po strankarski pripadnosti razdeljeni takole: socijalni demokrati 108, nemški nacijonalci 71, centrum 68, nemška narodna stranka 65, demokrati 40, neodvisni (radikalni) socijalisti 26, komunisti 26, bavarska ljudska stranka (klerikalci) 21, hanoverska stranka 5, bavarska kmečka zveza 4. Poslanci so izvoljeni na štiri leta, volilno pravico imajo vsi nemški državljani, moški in ženske, ki so stari 20 let, volitve se vršijo po proporcu, volilni dan je nedelja. Zadnje volitve so se vršile 6. junija 1920 in je bilo pri njih oddanih 26,017.590 glasov.

Politične beležke

+ **Nečuveno postopanje.** Kakor nam poročajo iz Kranja se je pripetil tamkaj nečuven, celo v rajnki Avstriji ali na Madžarskem nemogoč upravni škandal. Po nalogu okrajnega glavarja Žnidaršiča je morala namreč žandarmerija po mestu poizvedovati po raznih volilcih, ker se je tako zahotelo znani maloštevilni kranjski malkontentski družbi. Celo postopanje je uprizorjeno očividno z edinim ciljem žaliti mestnega župana in spodkopati ugled mestne uprave. O tej stvari bodemo še govorili. Že danes pa pravimo, da bo od nje marsikoga glava bolela.

+ **«Slovenec» sem, «Slovenec» tja.** Včeraj se je znova poizkusil v travoslišju. Prosim: Za 1. maj se je pripeljal v Belgrad dr. Gregor Žerjav, da tudi on s svoje strani pripomore k rešitvi krize, brzojavlja «Slovenec». Obiskal je Pribićevića, na kar je ta sklical sestanek *ožjih* prijateljev. Med temi ožjimi prijatelji je bil «Slovenčev» informator, kajpak. Potem so se pogovorili kakor je predlagal dr. Žerjav in je «Slovenčev» informator predlagal, da v novi vladi bodi dr. Žerjav minister brez portfelja. V volilnem boju proti SLS — je predlagal in poroča «Slovenčev» informator — naj bi se na eni strani postopalo z največjim terorjem, na drugi pa naj bi se podpirala v Sloveniji nova avtonomistična Radićeva tvrdka Lončar & Prepeluh... Take reči se doženejo na ožjih demokratskih sestankih, kjer je zraven dr. Žerjav in «Slovenčev» informator g. Slabavest.

+ **Radićev kongres narodnih manjšin v Budimpešti.** Beograjska «Reč» (od petka) komentira vest iz Pešte, ki javlja, da dr. Rein, odvetnik nadvojvode Alberta, intervenira v Pešti, da bi se Radiću dovolil kongres narodnih manjšin v Pešti, ker mu ga je na Dunaju avstrijska vlada prepovedala. «Reč» pravi, da je to vprašanje za Madžare posebno sedaj neoportuno, ko se Madžarska nahaja v početku razgovorov z Jugoslavijo.

+ **Zemljoradniki se ne dajo.** V Sarajevu se je 30. aprila vršila širša konferenca zemljoradniške stranke. Resolucija, ki je bila sprejeta in se zdaj objavlja, povdarja predvsem, da «zemljoradniška stranka neomajno vztraja na stališču *narodnega in državnega edinstva*, pozdravlja prihod radićevcev v parlament ter pričakuje, da bodo *oni* pripomogli k temu, da se naše državno in narodno edinstvo postavi na čvrstejšo osnovo.» — Za ta kompliment radićevci nemara ne bodo hvaležni naivnim zemljoradnikom. V ostalem stavlja resolucija socijalno-ekonomske zahteve zemljoradništva kritizira Pašićev govor v Bjelini ter zahteva «narodni i državni sud» za vse one, ki ogrožajo osnove narodnega in državnega edinstva... Ta zahteva je malo čudna, ker so ravno zemljoradniki gojili politično in stanovsko bratstvo z onimi, ki bi za tak «sud» prišli v poštev. Stvar pa postaja jasnejša, kajti kakor javlja «Riječ», je konferenca zemljoradnikov končno zaključila, da zemljoradniki ne stopijo v *nikakšno kooperacijo z radićevci!* Naglo so se skesali svojih napovedi in svoje slovenačke bratce spravili v neljubo zagato.

Iz demokratske stranke

Danes, v nedeljo se vrše sledeči sestanki in predavanja:

V Mirni na Dolenjskem se vrši javen shod ob 7. uri zjutraj v gostilni pri g. Kolencu. Govori Berčak.

Na Izlakah pri Zagorju ob Savi se vrši javen shod ob 3. uri popoldne v gostilni pri Bergantu. Govori dr. Rapé.

V Medvodah se vrši sestanek JDS. ob 4. uri popoldne pri g. Kolencu. Govori g. ravnatelj Jug.

IZ ZVEZE KULTURNIH DRUŠTEV:

V Zagorju ob Savi predava ob 3. uri popoldne g. Cimerman «O davkih in taksah».

Na Skaručni predava gosp. nadzornik Fran Črnagoj pri Vodetu ob 3. uri pop. «O sadjereji».

V Komendi predava g. živinozdravnik Ivan Pestotnik ob 3. uri popoldne v dvorani g. Vode «O živinoreji».

Na Studencu pri Sevnici predava g. Josip Zupančič ob 7. uri zjutraj v šoli «O gospodarskih vprašanjih».

V Vel. Laščah predava g. prof. Jeras «O umiku čez Albanijo».

V Krtini pri Domžalah predava v šoli g. živinozdravnik Lovro Tepina ob pol 4. uri popoldne «O prvi pomoči domači živini».

V Begunjah pri Cerknici predava g. inž. Ružič ob 11. uri dopoldne v šoli «O gozdarstvu».

Na Bledu predava g. prof. Dolžan v prostorih hotela «Savica» ob 4. uri popoldne «O pračloveku».

V Toplicah pri Novem mestu predava g. prof. Bajželj ob 1. uri popoldne «O Sokolstvu».

V Rečici pri Laškem predava g. Stojan Bajič v gostilniških prostorih gosp. Videčnika «O socijalizmu in demokratizmu in splošno o delavskem vprašanju».

Po svetu

— **Načelnik poljskega generalnega štaba v Parizu.** Prihodnje dni odpotuje načelnik poljskega generalnega štaba, general Haller, v spremstvu več višjih oficirjev v Pariz, da konferira z maršalom Fochem o reviziji obstoječe poljske vojaške konvencije od slučaja do slučaja. Pariškemu potovanju generala Hallerja pripisujejo v poljskih krogih zelo velik pomen.

— **Pokojnina za matere v Angliji.** Angleški zakladni kancelar Snowden je izrazil v proračunski razpravi v spodnji zbornici svoje trdno prepričanje, da predloži še to zasedanje zakonski načrt, ki določa pokojnino za matere z otroci in bo zboljšal tudi pogoje za starostne pokojnine.

— **Reorganizacija rumunskih ministrstev.** V Bukarešti se bavi posebna komisija z reorganizacijo rumunskih ministrstev. Finančni minister Vintila Bratianu je referiral na prvi konferenci komisije o nalogi komisije, ki ima izvesti enak službeni red za vsa ministrstva. O priliki reorganizacije se izvrši tudi decentralizacija državne uprave.

— **Konferenca baltiških držav v Kovnu.** Sredi tekočega meseca se bo vršila v Kovnu konferenca baltiških držav, za katero vlada v litavskih političnih krogih veliko zanimanje. Na programu so vprašanja, ki interesirajo ne samo poklicne politike, ampak tudi najširšo javnost. Tako bo definitivno izdelan popis blaga, ki se bo smelo uvažati v baltske države brez carine. Ukinjeno bo najbrže tudi vidiranje potnih listov, kar je socialne razmere v baltiških državah zelo kompliciralo. Od političnih vprašanj, ki se bodo obravnavala, je najvažnejša koordinacija zastopstva baltiških držav pri sovjetskih internacionalnih institucijah. Najbrže bo izvoljen tudi skupni zastopnik baltiških držav za Zvezo narodov in vse podobne ustanove. Kakor znano, je imela dosedaj vsaka baltiška država svojega zastopnika.

Borza

3. maja:

ZAGREB. V današnjem svobodnem prometu je bilo v efektih zjutraj poslovanje zelo slabo. Prišlo je do zaključka v Šećerani po 1125 in Slavoniji po 112 in 113, dočim so vsi ostali papirji ostali brez zanimanja. — V devizah je bil promet istotako slab. Dunaj se je zaključil po 0.1135, Italija po 361, Praga 237.5 in Švica po 1434. Pod konec se je čulo le blago po teh tečajih. Za London je zabeležen tečaj 352 do 353 in za New-York ček 80.5 blago.

BEOGRAD. V današnjem svobodnem prometu je bila tendenca za devize čvrsta. Posli se niso sklepali. Notirajo: Dunaj 0.1134 do 0.1139, London 352 do 352.25, Milan 360.5 do 362, New-York 80.5 do 80.6, Pariz 522 do 525, Praga 244.5 do 246.

CURIH: Beograd 7.025, New-York 561.50, London 24.62, Pariz 36.30, Milan 25.20, Praga 16.50, Budimpešta 0.0067, Bukarešta 2.87, Sofija 4.12, Dunaj 0.0079 ena osminka.

TRST: Beograd 27.65 do 27.95, Dunaj 0.03125 do 0.0320, Budimpešta 0.025 do 0.035, Praga 65.25 do 65.75, Bukarešta 11.25 do 11.75, Pariz 143.50 do 144.25, London 97.65 do 97.90, New-York 22.25 do 22.35, Curih 397 do 400; valute: dinarji 27.70 do 28, avstrijske krone 0.00310 do 0.00320, dolarji 22.20 do 22.30, 20 frankov v zlatu 85.25 do 86.

BERLIN: Beograd 5.28, Milan 18.85, Praga 12.46, London 28.455, New-York 419.

LONDON: Beograd 352, Berlin 18.50, Milan 97.80, Dunaj 312.000, Budimpešta 350.000, Praga 148.

NEW-YORK: Beograd 152.25, Berlin 23.75, London 438.56, Pariz 545.75, Curih 1782, Milan 448.50, Dunaj 14.12, Budimpešta 11.50, Praga 29.50.

Na veliko! **Bluze** Na veliko!
etamin, ročno vezane nudi po najnižjih cenah **na veliko**, tvrdka **Matek Schein**, Ljubljana, Dalmatinova ul. 13. Trgovcem se pošilja na željo vzorce po pošti.

Šah

Šahovski turnir za prvenstvo Ljubljane se prične nepreklicno v pondeljek dne 5. maja. V prvem kolu nastopijo: 1.) Dr. Fran Čadež : ing. Fran Zupanc. 2.) Fink Stanko : Zadnik Stanko. 3.) Furlani Ljudomil : Vladimirović Fran. 4.) Dr. Milan Vidmar : Vekoslav Iskra. 5.) Jerosavov Aleksej : Vidmar Josip. 6.) Mirko Kragelj : Ciril Vidmar. 7.) Rudolf Vrhlikar : dr. Fran Veber. 8.) Fran Plemelj : Vekoslav Valentinič. 9.) Milan Rode : Bogomil Stupan. — Turnir se prične točno ob 18. uri zvečer v lokalu «Ljubljanskega šahovskega kluba» v Narodni kavarni. Točnost obvezna. Gostje dobrodošli.

Z naše meje

Znano je, da imamo na jugu proti Italiji tako nesrečno začrtano mejo, da ima večina prebivalstva obmejnih občin (Rakek, Unec, Cerknica, Hotederšica, Gor. Logatec, Stari trg itd.) svoje posestvo na naši in italijanski strani. Tako zvani dvolastniki se morajo truditi za žive in mrtve in prečakati dolge mesece, predno jim oblasti izstavijo prolaznice, bodisi za živino, bodisi za osebe, s kojimi jim je šele omogočeno prekoračiti mejo in iti na svoje lastno ozemlje.

Pa tudi to še ni dovolj! Baš sedaj se je dogodilo, da je več ljudi, ki so 4 mesece čakali, da jim je bila izstavljena prolaznica, isto izgubili vsled šikaniranja italijanske obmejne straže na sledeč način: Ob obmejnih občinah se vleče posest jugoslovanskih državljanov na italijanski strani na vsej črti. Iz svojega posestva imajo po večini vsi izpeljane poti do gozda ali polja na nasprotni strani, Italijani so pa iznašli sledečo duhovitost. Vsak kmetovalec in delavec, ki hoče iti na svoje posestvo preko, mora priti po glavni cesti mimo stražnice in ima šele od tam dalje pravo poiskati svojo last, pa najsi ni s iste strani nikake poti, ki bi ga vodila na polje ali v šumo, ki je njegova last.

Mnogim je na ta način vsako delo onemogočeno ali pa vsaj otežkočeno, ker mora izgubiti dolgo dobo 1 ali celo dveh ur, predno sploh pride na pravo mesto, le za hojo! Tako se je zgodilo pred kratkim Josipu Jernejčiču iz Unca, da so mu italijanski stražniki vsled prekoračenja meje na drugem kraju odvzeli prolaznico in so ga naslednjega dne oberem s tolmačem g. Sosom odvedli v Postojno kot hudodelca. Slične nezgode se pripete dan za dnem našemu ljudstvu, tako, da je že vse prestrašeno in si ne upa niti pri naših oblastih protestirati, ker jih pozneje Italijani, čim izvedo, da so se pritožili prisilijo, da vse prekličejo, ali jim pa sploh onemogočijo življenje na meji.

Pozivamo v imenu vsega prizadetega prebivalstva državne oblasti, da tem nečuvenim nastopom napravijo konec in zahtevajo, da Italijani upoštevajo in varujejo prava naših dvolastnikov. Gosp. pukovnika Draškića pa ponovno prosimo, da se čim preje na licu mesta prepriča o nevzdržnih razmerah na meji.

Pravo
Schichtovo milo z znamko „Jelen“
je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila.
Pravo samo z imenom „Schicht“ in znamko „Jelen“!

Schicht

Naši kraji in ljudje

40letnica pevskega društva „Slavec“

Štirideset let ni kratka doba. To je več nego življenski čas cele generacije. Današnji človek preživi v štiridesetih letih dve tretjini svojega življenja, narod pa prehodi v tolikem času ogromno pot. Štirideset let pomeni že začetek zgodovine.

Ljubljansko pevsko društvo «Slavec» praznuje te dni štiridesetletnico svojega obstoja. Ta dogodek proslavi s pevsko prireditvijo in slavnostnim občnim zborom.

Pred štiridesetimi leti je bila Ljubljana kaj drugačna kakor je danes.

Leta 1882. je bil izvoljen prvi slovenski občinski svet in tedaj je tudi jelo ginevati nemškutarstvo. V socijalnem oziru še ni bilo življenje močno diferencirano. Razredi so komaj začeli nastajati. V tistem času se je v Ljubljani osnovalo «Delavsko izobraževalno društvo», kjer so iskali stikov in izobrazbe ljubljanski obrtniki rokodelci, delavci ter mali uradniki Društvo pa je imelo mednarodni program, ki ni mogel zadovoljiti teženj zavednejših slovenskih članov. Zato je 18. maja 1884 Miha Jeločnik v dogovoru s svojimi prijatelji in tovariši sklical poseben shod v gostilni «Pri Lozarju» v Rožni ulici. Na zbor je prišlo nad 30 slovenskih pevcev, ki so se zedinili na to, da se osnuje samostojno slovensko delavsko pevsko društvo. Organizacija je dobila ime «Slavec» in za predsednika je bil izvoljen Miha Jeločnik. Deželna vlada kranjska je potrdila vložena pravila in ko so bile formalnosti v redu, se je izvolil prvi odbor s predsednikom Jeločnikom, podpredsednikom Petričem, tajnikom Pajkom, arhivarjem Kavčičem in pevovodjo Ivanom Justinom.

«Slavec» je bil torej delavsko pevsko društvo, pod njegovo zastavo so se zbirali slovenski delavci, rokodelci, obrtniki in mali uradniki. Da priveže člane čim tesneje nase, je jel «Slavec» prirejati izlete in sodelovati pri veselicah. S tem je tudi pomagal buditi slovensko narodno zavest. V poznejših letih je še bolj razširil svoj delokrog. Izletel je večkrat med Hrvate in na Češko. Pel je v Voloskem in Opatiji, nastopil v Zagrebu, Sisku, Pragi in Taboru. Ob «Slavčevi» desetletnici se je tudi porodila misel, da je treba združiti osamela slovenska pevska društva, kar se je pozneje zgodilo. Ustanovila se je namreč «Zveza slovenskih pevskih društev», ki je kmalu obsegala veliko število domačih pevskih organizacij. Pozneje, ob svoji petindvajsetletnici, je storil «Slavec» še en korak naprej. Deloval je na to, da se ustanovi «Zveza slovanskih pevskih društev». S tem činom se je «Slavec» podal na delo za kulturno vzajemnost slovanskih narodov. Svojo nalogo pa je vršil od svojega postanka do danes vestno in požrtvovalno.

V štiridesetih letih se je pri «Slavcu» marsikaj izpremenilo. Posebno pri članstvu. Radi raznovrstnosti slojev, kateri mu dajejo ude, je bilo posebno člansko menjavanje sila živahno. Predsednikov je imel «Slavec» do danes pet; prvi mu je stal na čelu Anton Jeločnik, kateremu je sledil Josip Vidmar, temu pa Fran Sakser, ki se je pozneje preselil v Ameriko ter s svojo marljivostjo in vztrajnostjo v New Yorku ustanovil lastno tiskarno in začel izdajati znani «Glas Naroda». Sakserju je sledil Ivan Dražil, ki predseduje društvu od l. 1892. dalje, torej nad 30 let. Zanimivo pri Dražilu je to, da spada med ustanovitelje «Slavca». Udeležil se je že prvega shoda pri Lozarju l. 1884., v odbor pa je prišel dve leti po ustanovitvi društva. Njegovo delovanje je bilo ves čas neumorno. Razvoj «Slavca» je ponajvečje njegovo delo.

Ob štiridesetletnici «Slavca» praznuje gosp. Dražil dvaintridesetletnico svojega društvenega predsedništva. Že l. 1907., ko je praznoval petnajstletnico te važne funkcije v društvu, je «Slavec» proslavil njegov jubilej z bakljado, serenado, darovi in častnim večerom v Narodnem domu. Dražilovo vztrajnost in delovne uspehe so tedaj priznali zastopniki in odposlanci mnogih domačih in bližnjih društev. Gosp. Dražil je še danes, ko je 61 let star, z vsemi svojimi čvrstimi silami na delu za svoje in «Slavčeve» ideale.

Ako bežno pregledamo imenik dosedanjih «Slavčevih» članov, najdemo med njimi celo vrsto odličnih slovenskih imen. Med častnimi člani beremo imena skladatelja Antona Foersterja, pesnika Gregorčiča, Antona Jeločnika, skladatelja dr. Benjamina Ipavca, Ivana Medena, Antona Nedveda, Srečka Stegnarja, biskupa Strossmayerja, skladatelja F. S. Vilharja, barona Winklerja in dr. Tako je «Slavec» vpletel v svoje lavorike niz slovenskih mož, na katere je lahko ponosen, kakor so bili oni ponosni, da so se lahko šteli med «Slavčeve» častne člane.

•

Sinoči se je vršil v hotelu «Union» slavnostni koncert, ki se ga je udeležilo ljubljansko občinstvo v obilnem številu. Jubilant «Slavec» je prejel obilo častitk in vencev od naših pevskih organizacij, na čelu jim Glasbena Matica z g. Hubadom. O koncertu, ki je uspel tudi v umetniškem oziru izborno in žel viharne aplavze, poročamo še obširneje.

Danes ob 10. bo v veliki dvorani Narodnega doma slavnostni občni zbor, nakar se otvori Slavčeva razstava, ki naj pokaže razvoj društva v 40 letih njegovega obstoja in sploh razvoj našega pevskega življenja v tej dobi.

Naši sliki nam predstavljata neumornega društvenega predsednika g. Ivana Dražila in pevski zbor «Slavca» ob njegovi petletnici l. 1889.

Malgajev spomenik v Mžiški dolini

Še dobre tri tedne manjka do odkritja spomenika junaku Malgaju. Pravkar sta došla dva vagona pohorskega granita in istočasno tudi delavci «Kamnoseške in industrijske družbe v Celju», ki bo postavila spomenik. Preteklo soboto so guštanjski Sokoli s kulukom izpraznili oba vagona, na enak način pa bodo prepeljali tudi težko kamenje na mesto, kjer bo stal spomenik. Sicer je bil prvotno načrt, da se primerno obseka skala v bližini Guštanja pri «Votli peči». Radi velikih stroškov in neumestnega prostora pa se je kasneje odbor odločil, da postavi v bližini hriba, kjer je padel Malgaj, poseben spomenik, visok 5½ metra. Prostor je v bližini železnice in bo spomenik viden iz vlaka. Avstrijci, ki se vozijo preko našega ozemlja, bodo imeli priliko, gledati spomenik moža, ki je junaško dvignil meč za osvoboditev slovenske Koroške. Okoli 20.000 Din že znašajo darovi, kar pa še nikakor ne zadostuje. Spomenik bo stal namreč, ne glede na razne druge stroške, približno 28.000 dinarjev. Rodoljubi in prijatelji Koroške naj se zato pri vsaki priliki spominjo na dolžnosti, ki jih ima narod napram svojemu junaku in naj pridno posegajo tudi po razglednicah, ki izidejo v kratkem. Darovi za spomenik so došli iz vseh krajev Slovenije in bo Malgajev spomenik tako last vsega naroda. Saj pa je tudi edini spomenik, ki bo poznejšim rodovom pričal o naši osamosvojitvi in naših bojih za slovenski Korotan. Stal bo v bližini meje, vedno bodreč na delo za osvoboditev naših zasužnjenih bratov.

Slovesno odkritje spomenika se izvrši 29. maja. Naj pohiti tega dne v Mežiško dolino kdor more, da tako pokažemo tujcu, da je vsa Slovenija zvesta braniteljica idej pokojnega Malgaja.

KINO „LJUBLJANSKI DVOR“

Samo 3 dni! — Dveurne predstave! — ponedeljek 5.

POZOR! — Nedelja 4. in

Samo 3 dni! — Dveurne predstave! — torek 6.

Veličastnejšega in razkošnejšega filma še ni videlo Vaše oko kot:

Arabske noči

(Tisoč in ena noč).

Prekrasna orijentalska drama v dveh delih, deset dejanjih.

I. DEL: „Okamenelo mesto“ || II. DEL: „Živa zakopana“

oba dela v enem sporedu!

V glavnih vlogah: krasotica Nathalie Kovanko, Nikola Rimsky.

Film prekrasnih zgodb, pustolovščin lepega princa in princese z imenom Goul-Y-Hanar, do sedaj še ne videnega orijentalskega razkošja, film prelestnih krajev z vzhoda, pečin, jam, starih trdnjav, brezkončnih peščenih pustinj, film oaz, konjenikov, razbojnikov, film ljudske hudobije in ženske lepote.

Strast, nežna ljubav, žarki temperamenti, lokavost, žilava vstrajnost, brezkrajne opasnosti, doživljaji v okamenelem mestu, grozote osvete, ki dopusti, da se žena živa zakoplje, vse to so scene, ki zadivljajo vsakega.

POZOR! Dveurne predstave samo pri tem filmu: ob 3., 5., 7. in 9. uri POZOR!

V nedeljo tudi ob pol 11. uri dopoldne. 2174a

Dopisi

STRAŽIŠČE. Sokolski oder v Stražišču uprizori danes ob 20. uri burko v 3 dejanjih «Avtomobilist». Sodeluje godbeni odsek Narodne čitalnice v Kranju. Zdravo!

TRBOVLJE. Prvi maj se je praznoval z obhodi in sprevodi. Socialni demokrati so manifestirali mirno za delavske pravice. Vidi se, da imajo pametne in trezne voditelje. Komunističnega obhoda so se udeležili večinoma mladeniči in šolska mladina, ki je na komando vpila: «Živio proletarska mladina! Dol z Orjuno in socialpatrioti»! Neki Sedej iz Ljubljane je imel prav hujskaški govor in poveličeval sovjetsko Rusijo. In to vpričo šolske mladine. Kar šola s trudom postavi in zida v prid države, to nam taki politični hujskači poderejo v par urah. Sicer pa je dan potekel mirno. Komunisti so imeli «Ringlšpil» na svojem prostoru, soc. demokrati v Delavskem domu, radikali pri Počivavšku, nar. socialisti pri Šulnu, klerikalci zabavo s plesom v društvenem domu. Najveličastneje so proslavili 1. maj Orjunaši. Popoldne se jih je zbralo okoli 200 (vmes nad sto delavcev) v Fortejevi dvorani, kjer je imel br. Brilej krasen patrijotični govor, poln ljubezni do nacije, države in vladarske hiše. Zvečer je bila lepa družinska zabava, pri kateri se je nabralo 300 Din za nov prapor, ki ga bomo razvili 1. junija. Zdravo!

RADEČE PRI ZIDANEM MOSTU. Kakor v mnogih drugih krajih, tako smo tudi v Radečah imeli 1. maja budnico, katero je priredila «radeška godba» ali bolje rečeno umetno maskirana orjovska godba. Nič ne bi imeli proti temu, če ne bi radeški godci napravili pravi škandal ter pokazali svojo nevoščljivost. Ob 6. uri je prišla v Radeče kot običajno že skozi 20 let, tudi železničarska godba iz Zidanega mosta ter igrala par komadov na trgu. Orli, to videč, hitro udarijo skozi trg ter tudi oni zaigrajo istočasno koračnico. Železničarska godba, ki je znana daleč naokoli kot res dobra, se umakne in prepusti veselje Orlom — godcem, ki so rato slavili svojo zmago še celo predpoldne pri litrčkih rujnega vinca. S tako reklamo kot si jo je napravila orjovska godba 1. maja, ne bo dobila naklonjenosti občinstva. Toliko gg. izzivačem v poduk, drugič, ako se stvar ne ublaži, povemo kaj več.

BREŽICE. Včeraj se je vršilo na poziv našega Sokola v veliki dvorani Narodnega doma predavanje staroste mariborske sokolske župe br. dr. Ljudevita Pivka o dobrovoljskih legijah in o bodoči narodni vzgoji Sokolstva. Predavanja se je udeležilo nad pričakovanje številno občinstvo iz mesta in okolice, ki je sledilo izvajanjem govornika z največjim zanimanjem. Uverjeni smo, da je predavanje doseglo svoj namen. Za izrebljenje avstrijakantstva so taka predavanja gotovo zelo umestna.

REMINGTON Mod. 12 brzopisni pisalni stroj
FRANC BAR Cankarjeva nabr. 5. Tel. 407

Gledališki repertoarji

Ljubljanska opera.

Nedelja, 4.: «Carjeva nevesta». Izv.
Pondeljek, 5.: Zaprto.
Torek, 6.: «Poljub». C.
Sreda, 7.: «Carjeva nevesta». E.
Četrtek, 8.: «Faust». Gostuje g. Roman Lubinecki. F.
Petek, 9.: Zaprto.
Sobota, 10.: «Madame Butterfly». Gostuje g. Roman Lubinecki. D.
Nedelja, 11.: «Tosca». Ljudska predstava. Izv.
Pondeljek, 12.: «Carjeva nevesta». B.

Ljubljanska drama.

Nedelja, 4.: «Kamela skozi uho šivanke». Izv
Pondeljek, 5.: «Dom». A.
Torek, 6.: Zaprto.
Sreda, 7.: «Ana Karenina». B.
Četrtek, 8.: «Cezar in Kleopatra». D.
Petek, 9.: Zaprto.
Sobota, 10.: «Izgubljene duše». Premijera. Izv.
Nedelja, 11.: «Izgubljene duše». Izv.

Mariborsko gledališče.

Nedelja, 4.: «Čardaška kneginja».

Celjsko gledališče.

Torek, 6.: «Nioba». A.

Šentjakobski oder v Ljubljani.

Četrtek, 8.: «Lokalna železnica».

Sprememba dramskega repertoarja. Abonente reda C opozarjamo na spremembo dramskega repertoarja. Po prej objavljenem repertoarju bi morali imeti abonenti reda C v ponedeljek dramsko predstavo. To pa je treba iz repertoarnih ozirov spremeniti in ima v ponedeljek dramsko predstavo «Dom» red A, dočim imajo v torek abonenti reda C opero «Poljub».

Nedelja v ljubljanski operi. V operi se poje danes zvečer «Carjeva nevesta» v isti zasedbi kakor pri premijeri. Z ozirom na velik uspeh, ki ga je dosegla ta opera pri nas, pričakujemo tudi nocoj velike udeležbe.

Domače vesti

DUŠE PASEJO.

Med našimi župniki so se našli nekateri, ki stavljajo resolucije in zbirajo podpise za odpravo cirilice pri nas, iz šol.

Mi spadamo k generaciji, kateri je cirilica sveta. Kot študenti smo se je naučili v romantičnem navdušenju. Bila nam je pisava Slovanov — Jugoslovenov, svetih solunskih bratov. Bila nam je pisava najbližjih bratov iz enega naroda. V tej pisavi so se pisale besede svobode ta čas, ko je pri nas smela latinica napisati vdanost cesarju, rekvizicijski list in denuncijacijo. V latinici je «Slovenac» pisal svojo ogabne članke, v latinici so denuncirali, v latinici so delali marsikaj druzega. In za vsako c. k. zmago so peli Te Deum v latinici, in vse evangelije in responzorije v latinici do danes. Narodnega duha se ta gospoda boji, zato jo bode v oči cirilica in krfski pakt in Vidovdan.

Deset let je letos, kar so nas gnali na Crad in drugam. Zato je baš sedaj pravi čas, tako mislijo, da so se prav letos oglasili z geslom: «Cirilico ven iz slovenskih šol. A trdno držimo se latinice v cerkvi!»

Pasje duše! M. A. C.

*

* **Kralj pozdravil pešadijski polk «Zrinjski».** Pešadijski polk «Zrinjski» v Zagrebu je 30. aprila obhajal svojo slavo ter obenem tudi spomin na usodni dan, ko je hrvatski ban Petar Zrinjski v Dunajskem Novem mestu pod rabljevim mečem izdihnil svojo junaško dušo. Kralj Aleksander je ob tej priliki čestital polku na njegovi slavi ter k prireditvi spominskega dneva. Tudi vojni minister Pešić je iz Dubrovnika poslal polku brzojavno čestitko.

* **Iz diplomatske službe.** Pomočnik ministrstva vnanjih zadev Panta Gavrilović je imenovan za našega poslanika na belgijskem dvoru. Na njegovo mesto pride Bogoljub Jeftić, načelnik v ministrstvu vnanjih zadev, sedaj generalni tajnik v reparacijski komisiji.

* **Izpit za rezervne podporočnike** so napravili v šoli za rez. pešadijske in artilerijske oficirje v Sarajevu sledeči gg. Slovenci: Andrej Žvan, Anton Kopušar, Oton Fettich-Frankheim, Anton Juteršnik, Vjekoslav Malnarič, Branko Bezenšek, Gustav Luzner, Vladimir Gogala, Alojz Kanc, Rafael Vranjek, Zdravko Omerza, Miroslav Černej, Ciril Legat, Dragotin Zupančič, Karl Malovrh, Vladislav Beltram, Bogomir Skaberne, Mirko Stubelj, Bogomir Gerlanc, Leopold Bončar, Venceslav Svoljak, Franc Bizjan, Ivan Resman, Franc Dolničar, Ivo Milač, Gojko Apornik, Anton Hočevar, Franc Zupan, Joža Prestor, Josip Križnič, Stane Oblak, Stane Šešek, Maks Sajko, Lovro Budihna, Oton Brelih, Janko Andolšek, Josip Tomšič, Stane Medved, Rudolf Lorger, Ivan Stopar, Viktor Rom, Barte Chiadi, Janko Zupan, Drago Puhr, Mirko Poč, Stane Jančigaj, Miran Rybař, Slavko Bregant, Ivan Adamič, Josip Gorup, Alojz Pečenko, Franc Železnik, Anton Urek, Edvard Inglič, Ivan Pavlič, Fran Frangež (vsi v pešadiji). Marjan Novak, Stane Macarol, Josip Ziherna, Josip Vehovec, Leopold Korman (vsi topničarji).

* **Odbor za Malgajev spomenik v Gutanju** prosi p. n. društva, korporacije in osebe, da do 10. maja javijo svojo udeležbo k odkritju Malgajevega spomenika. Zadeva je zelo nujna in to radi polovične vožnje posebnih vlakov, prehrane in za spopolnitev slavnostnega programa.

* **Poročil** se je včeraj v Ljubljani gospod inž. Ferdo Klopčar z gdč. Anči Douganovo. Bilo srečno!

* **Smrtna kosa.** Včeraj ob 6. zjutraj je preminul v Dol. Logatcu v starosti 78 let g. Josip Smole. Z njim je izgubil Logatec enega svojih najzaslužnejših mož, ki je vse svoje življenje posvetil blagru občanov. Bil je dolga leta občinski odbornik in tudi župan, predsednik krajnega šolskega sveta, načelnik gasilnega društva v Dol. Logatcu in načelnik gasilske župe, blagajnik pri logaški posojilnici in zaslužni član «Sokola». Bil je kremenit značaj, navdušen Jugoslovan in neustrašen pristaš demokratske stranke. Pogreb bo v ponedeljek, dne 5. t. m. ob 18. uri. Vrlemu somišljeniku ohranimo vsi trajen spomin, žalujočim pa naše iskreno sožalje. — V celjski javni bolnici je umrl g. Miroslav Murović, dijak eksportne akademije iz Novega Sada. Zdravil se je nekaj časa v Topolščici, zadnji čas pa v celjski bolnici. — V Dovjem je umrla gn. Jerica Jegličeva, soproga nadučitelja g. Fr. Jeglliča. Dosegla je starost 68 let. Blag jim spomin.

* **Izstop iz našega državljanstva.** Ministrstvo za notranje zadeve je dovolilo izstop iz našega državljanstva Antonu Ačku, krojaču v Višnjem brodu na Češkem, pristojnem v Bezino pri Konjicah, skupno z njegovo rodbino, zaradi sprejema v češkoslovaško državljanstvo ter Josipu Stojana, delavcu pri Južnih železnicah v Breitenauu, pristojnemu v Brezno pri Slovenjgradcu, zaradi sprejema avstrijskega državljanstva.

Povračilo potnih stroškov za državno prometno osobje. Iz železničarskih krogov nam pišejo: Železničarji si dovoljujemo opozoriti prometno upravo, da čimprej izda naredbo o povišanju dnevnic, potnega pavšala itd. povodom službenih potovanj, tudi za nas železničarje. Opozarjamo na dejstvo, da je za železničarje ravno taka draginja kot za druge javne nameščence, kateri so na tozadevnega poviška deležni že od 1. oktobra 1923. Zahtevamo, da se nam v kratkem času zvišajo potnine vsaj v isti višini, kakor so se drugim javnim nameščencem in z veljavnostjo od 1. oktobra 1923. Ali mislite gospodje, da so tudi naši želodci iz železa? Čudno je, da zadeva potnin v teku 7 mesecev po rešitvi za javne nameščence, ni rešena že tudi za državno prometno osobje. Ali naj čakamo morda na 1. oktober 1924.? Skrajni čas je že. Prosimo novega prometnega ministra, da se pobriga za to našo stvar!

* **Lov krajevne občine Zminec** se odda v zakup na javni dražbi v Škofji Loki dne 26. junija ob 9. uri za dobo od 1. avgusta 1924. do 31. maja 1929. Zakupne in dražbene pogoje lahko vpogleda vsakdo pri okrajnem glavarstvu v Kranju med navadnimi uradnimi urami.

* **Pravila o zobnih zdravnikih in zobnih tehnikih.** Ministrstvo za narodno zdravje je z ozirom na pravilnik o zobnih zdravnikih in zobnih tehnikih iz leta 1919. izdalo še naslednje odredbe: Zobni zdravniki morajo biti doktorji medicine; odslužiti so morali enoletno bolniško poizkušno dobo in biti morajo specijalisti za zobno zdravništvo. Dentisti — zobarji — s sprejemajo do konca leta 1926., in sicer samo, če so bili na dan ujedinjenja naši državljani; pošiljajo se v kraje, kjer ni zobnih zdravnikov. Na medicinskih fakultetah je otvoriti začasno dentistične šole, za katere je predhodna izobrazba matura, tečaj pa bo trajal toliko let, kolikor jih določijo fakultete. Dovolila za poslovanje izdaja zobnim tehnikom ministrstvo za narodno zdravje.

* **Slika iz mirotvornega republikanskega sela.** V vasi Fodroci na Hrvatskem se nahaja učitelj Milko Golubić, Hrvat, ki je iskren pristaš narodnega in državnega edinstva. Radičevci ga zato smatrajo za svojega največjega sovražnika in zato so ga pred dvema letoma po nekem svojem sestanku napadli, pretepli in mu zlomili levo roko. To jim pa še ni zadostovalo. Oni so sedaj verjeli radičevskim agitatorjem, da «vlaški» kralj ne bo več dolgo tam vladal in da že lahko preženejo in pobijejo kralju zveste uradnike. Ohrabreni s takimi nagovarjanji so vlomili radičevci v vasi Fodroca po noči 18. aprila v šolo, da bi ubili učitelja. Učitelju se je posrečilo zbežati, kmetje so pa potem zažgali šolo. Še ves naslednji dan so stali kmetje okolu šolskega pogorišča, psovali so bogega učitelja, ker je pristaš kraljev in žugali, da ga ubijejo, kadar ga dobijo!

* **Samomor.** V Žalcu se je ustrelil v hipni zmedenosi dne 2. t. m. zjutraj na železniški postaji Maks Exler, 25 letni postajni odpravnik drž. železnice, doma iz Kamnika. V brezupnem stanju so ga prepeljali takoj v celjsko javno bolnico, kjer je izdihnil ponoči na 3. t. m.

* **Detomorilka pod ključem.** V Brežicah je bila te dni aretirana 24 letna samska Marija Černelč iz Malega vrha, ki je dne 17. aprila v gozdu povila živo dete ženskega spola. Dete je zagrebla v neki mlaki, kjer ga je po dolgotrajnem iskanju izsledil orožnik Stepančič. Detomorilko so oddali v celjske sodne zapore.

* **Ukraden otrok.** Heleni Stefančičevi iz Kresniških Poljan pri Litiji je bilo pred nekaj dnevi ukraden iz njene koče dva meseca staro nezakonsko dete moškega spola. Otrok je bil zavit v rdeče plenice ter je imel belokrižasto čepico. O čudni tatvini se med ljudstvom različno ugiba.

* **Za pirhe svojim neodrešenim bratcem in sestricam** so nabrali vrli griški učenci 358.50 Din. Znesek so poslali Jugoslovenski Matici v Ljubljani. Vsa čast in priznanje mladim nabirateljem v Grižah.

* **Nova avtomobilna zaloga v Mariboru.** Kakor se nam poroča, otvorita g. August Stoinschegg in Roman Pelikan v Mariboru na Aleksandrovi cesti št. 19 v novorenoviranih lokalih moderno trgovino z avtomobili, ki bo gotovo v kras mesta. V zalogi bodo vedno novi tipi kakor tudi rabljeni in dobro ohranjeni vozovi, ki se bodo vzeli v komisijsko prodajo. Poleg avtomobilov bodo stalno razstavljena motorna kolesa tvrdke Puch najnovejšega tipa, katerega si vsled nizke cene lahko vsakdo nabavi. V zalogi bodo vedno vse avtopotrebščine, tako da bo mogoče zadostiti vsaki želji interesentom. Pozdravljamo to novo podjetje v Mariboru in opozarjamo interesente na današnji oglas. 1285

* **Svetovna tvrdka Georg Schicht d. d.** znana veletovarna mila v Ustju ob Labi, je ena najstarejših in največjih tovarn mila na evropski celini. Kakor v vseh drugih naslednstvenih državah, je ustanovila ta tvrdka po preobratu tudi v Jugoslaviji in sicer v Osijeku, veliko tovarno za izdelovanje mila, sveč in raznih pralnih sredstev. Tukajšnja «Jugoslovanska d. d. Georg Schicht», pri kateri je v odlični meri udeležen domači kapital, je dogradila veliko, najmoderneje urejeno tovarno in je v položaju, izdelovati sedaj tudi v Jugoslaviji svoje, skozi desetletja kot najboljše priznano pralno milo z znamko «Jelen», v predvojni kakovosti. Oblika tega mila se sicer mnogostransko ponareja, v kakovosti pa pravega Schichtovega mila nihče ne doseže. Vsem gospodinjam se torej priporoča v njih lastnem interesu, da pri nakupu pralnega mila pazijo vedno na ime «Schicht» in na znamko «Jelen» ter da zavrnejo vse druge izdelke, katere se jim nudi kot «Schichtovo» milo, ki pa ne nosijo znake pravega Schichtovega mila. Opozarjamo na današnji oglas. 1132

* **Hrošči v Prekmurju.** Iz raznih krajev Slovenije prihajajo vesti o nadlogi, ki je prišla letos nad našo pokrajino: neštevilni hrošči ogrožajo zlasti naše sadovnike, a tudi gozdno listnato drevje. Posebno velika je ta nadloga tudi v Prekmurju, kjer je sadjereja dobro razvita. Vsekakor je treba energične akcije, da se odvrne škoda, ki grozi naši sadjereji.

Tel. 407 **Remington** Mod. 12

Brezslišni pisalni stroj

Franc Bar, pisalni stroji, Cankarjeva nabrežje 5.

Iz Ljubljane

u— **Iz magistratnega gremija v Ljubljani.** Na svoji predsinočnji seji je magistratni gremij podelil naslednje koncesije: drogeristoma Ant. in Ivanu Kancu koncesijo za prodajo strupov, Iv. Kancu in Janu Kolarju koncesijo za izdelovanje in prodajo tvarin in preparatov namenjenih za zdravila, Franu Rebernaku koncesijo za podkovno kovaštvo in M. Logar koncesijo za izkuharski obrt. Za severni trakt «Ljubljanskega dvora» je bilo podeljeno uporabno dovoljenje. — Ceste na Mirju se zasade z drevjem. Gremij je ugodil prošnji «Narodne galerije» glede najema Jakopičevega paviljona ter končno sklenil, da se Kern v Trnovem izsuši in v ta namen zgradi potrebni kanal.

u— **Češkoslovenska Obec v Ljubljani zaključi prvo sezono predstav češkega marijonetnega gledališča v nedeljo, dne 14. t. m.** ob 18.30 v restavracijskih prostorih Narodnega doma. Češkoslovenska vlada je podarila Č. S. O. leta 1923 popolno opravo za prireditev omenjenih predstav. Posamezni člani Č. S. O. so se poprijeli takoj z neslebično vnemo delovanja. Prva predstava je bila 4. novembra 1922. Z ozirom na vzgojevalni narodni in kulturni pomen čeških marijonetnih predstav, prirejevanih brez ozira na materialni uspeh, je dovolila drž. uprava 50 odst. ter občina ljubljanska popolni popust vseh davkov in taks. Tako je bilo omogočeno, da so se vršile predstave vsako nedeljo ali praznik in sicer za otroke brezplačno, od odraslih pa so se pobirali prostovoljni prispevki. Obisk je pokazal, da je za to gledališče živo zanimanje. Tudi jugoslovanske rodbine in mladina so se zanimale za te predstave in jih pridno posečale.

u— **Češkoslovenska Obec v Ljubljani naznanja, da se vrši v nedeljo dne 4. t. m.** ob pol 19. v restavraciji Narodnega doma letošnja zadnja predstava Češkega marijonetnega gledališča. Igrajo se «Rokovnjači na Chlumu». Vstopnina prostovoljna.

u— **Danes v nedeljo vsi na jurjevanje na Ljubljanski grad!** Jurjevanje traja od 8. zjutraj do mraka in sicer tabore šentjakobsko-trnovske podružnice na obširnem senčnatem prostoru pred gradom, kjer sodeluje vojaška godba, šentpeterska pa na grajskem dvorišču, kjer igra železničarska godba. Šentjakobčani Trnovčani in Šentpeterčani so se založili z najboljšo kapljico, ki jo bodo točili po krščanski ceni, da ne bo nikomur žal, če si ga privošči par kozarcev. Skrbljeno je za vsestransko zabavo in razvedrilo, zato naj nihče ne zamudi te prve velike spomladanske narodne prireditve. Vstopnine ni nobene.

u— **Tombola** nižjih poštnih uslužbencev je danes. Zato vsi na Kongresni trg. Poleg sedem tombol je še krasnih 100 kvatern in 100 činkvinov. Ne zamudite še je čas, sreča vas čaka, ako kupite srečke po 3 Din. Začetek točno ob 3., konec ob 5. popoldne. Odbor.

u— **Splošnega ženskega društva** seja je v ponedeljek, 5. t. m. izjemoma ob 4. pop., ker je ob 6. ustanovni občni zbor «Rdečega Križa».

u— **Gremij trgovcev v Ljubljani.** — Gremij trgovcev za politični okraj Ljubljana in okolica in Zveza trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo naznanjajo, da imajo telefonsko številko 927.

META?

714

u— **Elektrifikacija Save.** Udruženje jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov Sekcija Ljubljana nadaljuje razpravo o preskrbi mesta Ljubljane z električnim tokom jutri dne 5. maja ob 18. popoldne v dvorani mestnega magistrata. Predava g. generalni inšpektor voda inž. Ivan Sbrizaj o temi: «Hidroelektrični projekti na Savi in njih pomen za Ljubljano». Po predavanju se vrši razgovor o istem predmetu. K predavanju se vabijo člani in drugi interesenti.

u— **Posetite gostilno «pri Nestelnu», Tržaška cesta 4.**

u— **Najden dežnik.** Gospa O. je našla ob Trnovskem pristanu moderen dežnik. Lastnica ga lahko dobi v hiši na Trnovskem pristanu št. 24.

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Pirc Melhior, posestnik, 72 let. — Ema Bögel, bči vodovodnega instalaterja, 14 let. — Antonija Podgoršek, delavka, 43 let. — Katarina Čaks, zasebnica, 62 let.

u— **Nesreča ali kaj?** Ivana Andlovica, mizarskega mojstra, stanujočega v Kolizeju v Ljubljani, pogrešajo že od 28. aprila. Ni izključeno, da se mu je pripetilo kako zlo, ker je imel s seboj okoli 5000 dinarjev.

u— **Srake na dvorišču.** Na dvorišče hiše Alojzija Pogačnika na Miklošičevi cesti št. 4 sta se splazila v četrtek dva neznana moška, ki sta mu odnesla tri metre dolgo in štiri široko marmornato ploščo velike vrednosti.

u— **Nesreča.** Pred nekaj dnevi je vozil mesarski pomočnik Matevž Kus z nekim svojim tovarišem iz Dolnic svojemu gospodarju Brecelniku v Šiško hlode. Na cesti med Dolnicami in Zapušami sta se s tovarišem nekaj sporekla nakar ga je drugi pahnil z voza, tako da je nesrečnež priletel z glavo ob tla in si pri tem pretresel možgane. Ostal je najprvo v domači oskrbi, ker je pa njegova bolezen napredovala, so ga morali v petek prepeljati z rešilnim vozom v bolnico.

Tkane lesene koloturnezavese

(rosleaux) in eslinske koloturne oboknice dobavlja točno in solidno tvornica koloturnih zaves

Anton Bencze i sin

Veliki Bečkerek (Banat).

Zastopniki se iščejo. 759-a

Iz Maribora

a— **Razkol v «Svobodi».** Lansko leto so pri majski proslavi korakali v socijalističnem sprevodu tudi pevci socijalističnega pevskega društva «Svoboda», ki so potem na Rotovškem trgu skupno z drugimi peli delavske himne. Letos pa so peli samo člani pekovskega združenja in «Frohsinna». Svobodaši se namreč niso mogli zediniti, ali bi potegnili s sprevodom socijalistov ali komunistov. Končno so sklenili, da ne gredo z nobeno skupino, ampak so jo mahnili na svojo pest na izlet v okolico.

a— **Splošno zanimanje so zadnje dni v Mariboru in okolici vzbudili beli lepaki, ki naznanjajo «Ples metuljčkov» dne 10. maja v Mariboru v Götzovi dvorani ob 21. uri (9. uri zvečer). Ples priredi olepševalno društvo za mesto, ki bode s krasnimi dekoracijami pod okriljem metuljčkov nudilo obiskovalcem izvanredno spomladansko zabavo.**

a— **Sokol v Mariboru** priredi v prid Sokolskega doma na Taboru v Ljubljani v četrtek 8. maja akademijo naraščaja. Vstopnina je prostovoljna. Upamo, da poseti napredni Maribor prireditev polnoštevilno. Na svidenje!

Iz Celja

c— **Seja celjskega občinskega sveta** se vrši v pondeljek, dne 5. maja ob pol 19. uri. Na dnevnem redu so poročila in predlogi iz raznih odsekov.

c— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** V ponedeljek dne 28. t. m. je predaval ob navzočnosti prav lepega števila poslušalcev, zlasti razumništva, višji sodni svetnik dr. Flerin «o testamentih». Govoril je v splošnem o oporokah, o kodicilih ter zlasti opozarjal na stvari, ki morejo povzročiti «poslednjo voljo» pred zakonom deloma ali pa docela neveljavno. Predavanje je našlo zelo hvaležne poslušalce.

c— **Na stolpu farne cerkve v Celju** se te dni napeljuje nov strelovod. Delo je prevzela narodna tvrdka Fr. Dolžan, klepar v Celju.

c— **Narodna kavarna v Celju.** Z ozirom na «Poslano» kavarnarja g. Ivana Kosa v Celju v zadnji številki našega lista, se nam poroča iz Celja: G. Mencina so slovenske stranke smatrale ves čas njegovega vodstva kot najemnika kavarne in so baš radi tega, ker je g. Mencina zaveden Slovenec, posečale redno to kavarno. Nekoliko neokusno je, ako si upa g. Kos v svoji izjavi trditi da očitek «Nemec» za njega ni na mestu. Naj celjski javnosti nasprotno dokaže, da ni v nobenem nemškem društvu, da se ne podpisuje z nemškim pravopisom, da ne dopisuje s strankami nemško, da zahaja v slovensko družbo in da voli tudi s Slovenci, in rad bo vsakdo priznal, da se mu je s tem očitkom zgodila krivica. Mnogo bolj spoštovan je tisti, ki odkrito prizna, kaj da je, ne skuša pa z besedami eda se ne vmešava v politiko» v kalnem ribariti. Narodno čuteči Celjani pa smatrajo kot veliko sramoto, da firma «Narodna kavarna» služi samo v pridobitne svrhe.

c— **Aretacija.** Radi malverzacij je bil aretiran te dni v Celju nemški trgovec R. na Glavnem trgu.

Iz Primorja

* *Nesreče brez konca.* Kakor javljajo iz Gorice, je v Lumski dolini pri Kobaridu smrtno ponesrečil Josip Pagon, ko je nabiral po vojni preostalo strelivo. Ko je hotel izprazniti šrapnel, mu je nenadoma eksplodiral in odtrgal obe roki. Pagon je čez par ur izdihnil v strašnih bolečinah vsled velike izgube krvi. Ponesrečenec je bil zaposlen pri konzorciju za nabiranje streliva.

* *Zagoneten zločin v Trstu.* Na konjskem dirkališču Montebello se je v četrtek zvečer pripetil krvav zločin. Okoli devetih zvečer se je začulo več strelov s tribune «B», kjer je vršil nočno službo čuvaj Ivan Hervatin. Ko so ostali čuvaji prispeli do omenjene tribune, so našli Hervatina v luži krvi — bil je mrtev. Kdo je streljal na njega, se doslej ni mogle dognati.

* *Požar v Šempasu.* Posestniku Josipu Černetiču v Šempasu je požar vpepelil senik in močno poškodoval tudi poslopje. K sreči so vaščani ogenj pravočasno opazili in ga po večurnem trudapolnem delu pogasili.

O fižolu „Soy“

Amerikanska veleterdka za semena W. Atlee Burpee Cie v Philadelphii je v odmeru za neko uslugo doposlala ljubljanski Aloma Company 5 kg pošiljatev fižola «Soya». Na mojo svoječasno opozoritev se je oglasilo precej interesentov, ki so voljni poskusiti, kako bi se ta nova vrsta fižola pri nas obnesla. Vsem tem so bile poslane manjše količine semena.

Ker se fižol Soy v Ameriki v velikem obsegu kultivira, sem se obrnil na poljedelsko ministrstvo v Washingtonu s prošnjo za informacije, kako se je ta rastlina v gospodarskem oziru obnesla. Z amerikansko širokogrudnostjo mi je ministrstvo poslalo celo vrsto brošur, ki kažejo koliko pozornosti posveča amerikanska vlada temu fižolu Soy je kitajsko sočivo. Kitajci in Japonci so ga gojili že pred pet tisoč leti. V Ameriki se bavijo z njim zadnja desetletja in se je razvila že cela velika industrija fižola Soy. Na Kitajskem delajo iz soya mleko, skuto, razne vrste sira, namak, celo sirup. V Združenih državah pridobivajo iz njega olje, ki je izvrstno kot jedilno olje, uporablja se pa tudi v industrijske namene. Moljejo tudi iz njega zdrob in moko, ki je baje posebno užitna, ker vsebuje le neznatno količino skroba. Soy se prav tudi kot kavin nadomestek in hvalijo njegov izvrstni aroma.

Fižol soy uspeva dobro v globoki zrahljani zemlji, v osušeni barjanski zemlji, humozni peščeno - ilovnati zemlji in tudi v apneni zemlji. Sadi se začetkom maja, 50 do 60 cm vrsta od vrste in seme od semena. Seme se položi v jamico dva in pol do 5 cm globoko, kakršna je pač zemlja, rahla ali bolj težka, po navadi po dve semeni skupaj. Soy se lahko sadi kakor domači (nizki) fižol pred vsakim in po vsakem drugem sadežu. Okopavati ga je treba večkrat. Proti slani in mrazu je rastlina jako občutljiva. Pri nas razposlani vzorci pripadajo vrsti, ki potrebuje 110 dni do dozoritve. Smatrati je zato, da je sajenje soya pri nas eksperiment, ki se ne bo povsodi obnesel. Gospodarska vrednost rastline pa je tako pomembna, da se vsekakor izplača z njo poskusiti. Fižol soy bo najboljše uspeval tam, kjer je zemlja nasičena z bakterijami, ki pospešujejo rast fižolovk v splošnem. V Ameriki imajo poseben način, da zemljo za soy «inokulirajo». Kdor torej hoče saditi soy, naj ga sadi v zemlji, kjer je dosedaj sadil grah ali fižol. Strokovne kmetijske korporacije pa naj tej rastlini posvečale svojo posebno pažnjo. Aleksander Toman.

Vreme

Dunajsko vremensko poročilo. Vreme se je v Avstriji zopet poslabšalo. Večinoma je deževalo. Napoved za nedeljo: Po kratkem izboljšanju in nekoliko gorkejšem vremenu zopet padavine in bolj hladno. Kasneje spremenljivo. Hladno vreme in severozapadni vetrovi.

PREKLIC.

Podpisani preklicujeva, kar sva govorili proti g. Tavčarju zastran g. Rezike Šeraj ter izjavljava, da nobena navedba ni odgovarjala resnici. Hvaležni sva, da je odstopila od tožbe.

Ljubljana, 4 maja 1924.

M. Jamnikova. — M. Pekova.

Gradbeno podjetje arhitekt **V. KRAINER & Co.** **Jesenice**

Stavbna vodstva: Ljubljana, Domžale, Zagreb. 923

Izvršuje privatne in industrijske stavbe, proračune, načrte, cenitve, posebni oddelek za arhitekturo.

Hiša in gostilna.

Enonadstropna hiša s staro gostilno, pripravna tudi za vsako drugo obrt, ob deželni cesti, v bližini železniške postaje v Kočevju **se proda.** K hiši spadajo: gospodarska poslopja, lep sadni vrt, njive, travniki in gozd. Pojasnila daje tiskarna **Pavliček v Kočevju.** 2166-a

Dežne plašče,

perilo, klobuke, dežnike itd.

kupite najceneje pri 952/a

Jakobu Lahu, Maribor, Glavni trg 2.

Iz življenja in sveta

General di Giorgio

Novi italijanski vojni minister.

Poročali smo že o izpremembi v italijanski vladi. Dosedanji vojni minister, iz svetovne vojne znani general Diaz, se pod fašistovskim režimom, ki je potisnil tudi armado ob stran, že dolgo časa ni počutil pač prijetno. Prišlo je med njim in Mussolinijem že ponovno do konfliktov, ki pa seveda niso prodrli v javnost in jih je znal Mussolini z ozirom na veliko Diazovo popularnost vedno zopet poravnati. Ko pa je nedavno Mussolini diktiral ministrskemu svetu sklep, da se zamenja vojaštvo v Libiji s fišistovsko milico, Diaz tega novega degradiranja armade ni hotel več prenašati, ampak je podal demisijo. Seveda je šlo to na zunaj v najsijajnejši formi. Diaz je zatrjeval, da bi zelo rad še nadalje upravljal vojaški resort, a da mu to brani njegovo slabo zdravje. Mussolini pa tudi ni mogel dati dovoljnega izraza svojemu obžalovanju, da izgubi tako odličnega sotrudnika.

A moža sta se vendar ločila in vojno ministrstvo je prevzel Diazov naslednik general Antonio di Giorgio. Ta je bil do sedaj v širši javnosti, zlasti v inozemski, skoro docela neznan. Mussolini ga je pri zadnjih volitvah postavil na kandidatsko listo fašistovske stranke in Giorgio je bil seveda tudi izvoljen. Bržčas bo imel Mussolini v njem bolj voljnega in manj samozavestnega sotrudnika, kakor mu je bil Diaz.

Norci imajo največ razuma

Ta storija o irlandskih norcih je prav zabavna storija. Šeststo jih je in živijo skupno na severu Irske, v blaznici v Donegalu. Nekega dne se je pobunil ves personal te blaznice: strežaji, strežajke, pazniki, kuharji, sobarice, hlapci, usmiljenke itd. in so pričeli stavkati. Zahtevali so, da jim svobodna irska država poveča mezde. Evo, šesto blaznih bolnikov in bolnic je prepuščenih samim sebi, brez straže in brez postrežbe. Kaj mislite, da se je zadeva razvila tako, kakor v pariškem varićteju Grand-Guignol? Nikakor ne. Storija se konča vzpodbudno, kakor Slomškova o Blažetu in Nežici.

Novine so objavile to novost o stavki v blaznici in vsi sorodniki in dediči so prihiteli varovat svoje bolne blaznike. Po hodnikih so našli razne razburjene skupine. To pa niso bili blazniki, marveč stavkujoči. Dosedanji blazniki so ostali popolnoma mirni in preudarni. Organizirali so se celo in so prevzeli vse opravke. Star pokvečen inženjer, ki je v zavodu kot bolnik že 25 let, je popravil peči in vse komplicirane kuhinjske aparate, kakor jih poznajo v Angliji, pri nas pa nekoliko manj. Okrog 30 blaznikov je kuhalo in pripravljalo menažo, drugi so poribali hodnike, tretji so stregli, drugi zopet postiljali, prinašali vodo itd. Tisti, ki je prepričan, da je Napoléon, je v pisarni urejal račune. Melanholični blazniki so stregli sedemdesetinštirim opasnim interniranim blaznikom v posebnem paviljonu, in ko so odhajali, so vedno prav skrbno zapirali vrata za seboj.

Direktor, plašen dela, se je ob izbruhu stavke zaklenil v svojo pisarno. Ko so njegovi gojenci poslali k njemu deputacijo, je že mislil, da se bliža zadnja ura. Prišli so pa samo na raport in da ga prosijo za nadaljnja povelja. Potem so mirno odjadrali. Izvedeli pa nismo, da li ni morda nad tem pojavom direktor sam izgubil pameti.

Mussolinia

Kakor je obče znano, je Don Sturzo šef italijanske klerikalne stranke in velik nasprotnik fašizma. Kakor je še bolj obče neznano, je mož rojen v mestu Caltagirone v Siciliji in je tudi župan tega kraja. Sedaj so se fašisti vpraševali: «Kaj si moremo mi izmisliti, da bi bilo čim bolj neprijetno Sturzu in drugim caltagironskim klerikalcem? Hajdimo, prekrstimo njihovo mesto po Mussoliniju!» Rečeno, storjeno. Bilo je slično, kakor takrat, ko so se vprašali, kakšno neprijetnost bi mogli napraviti socijalistom, in so si izmislili, da morajo socijalisti baš prvega maja na delo. Take reči so konec konca političnega življenja.

Odločili so se torej, da se mora mesto Caltagirone odslej imenovati «Mussolinia», in da se bo diktator tudi udeležil krstne slave. Zatrjuje se, da je on sam na to želio pristal in da bo ceremoniji celo osebno predsedoval. Verjetno je, da bi mož storil bolje, če bi izostal. Za odličnika je vedno nekoliko zarano, če že za živa sprejema časti, ki so mu namenjene po smrti. Južnofrancoski pesnik Mistral je izgubil polovico pristašev ko so mu v Arlesu odkrili spomenik in je mož stal pred tem spomenikom in pred njim žežnjal, kakor delajo starini. Politična slava je kakor na skodelici tehtnice. Danes gori, jutri doli. Če pride kdaj v Italiji klerikalizem do vlade, ali ne bo mestu Mussoliniji dal novo ime Sturzia?

Danski ministrski predsednik **Staunings**, ki je nedavno sestavil na Danskem novo socijalistično vlado, prvo v svoji državi. V svoj kabinet je pozval tudi gospo Nino Bang, ki je prevzela prosvetno ministrstvo in je prvi ženski minister v zapadni Evropi.

„Schlagobers“

Tako se imenuje najnovejši balet Rih. Straussa, ki ga zdaj pripravlja za oder dunajska državna opera. Libretto je sestavil Strauss sam ter je bil pri tem zelo malobeseden. Z ozirom na to hoče baletni mojster Kroler vprizoriti «Schlagobers» kot vrsto pestrih in tesnih, kričeče pobarvanih otroških slik. To bo tudi odgovarjalo značaju godbe, katera šaljivo poudarja individualnost posameznih stiliziranih slik. Godba seveda vsebuje tudi prepeve dunajskih valčkov, a nudi vendar še mnogo več.

Kratka vsebina baleta je sledeča: V prvi sliki plešejo v slaščičarni belo oblečeni mladeniči in mladenke (v hlačah). Njih razposajeno veselje oživi tudi razstavljeno sladko blago: v ples se vpletejo sladkorčki, torte in drugo. Na koncu slike nastopi še glavni junak, velik kotel, v katerem zbijata dva kuharčka sladko smetano in z njo neprenehoma pitata plesalce.

Druga slika predočuje obisk zdravnika pri enem izmed plesalcev, ki leži v postelji z obvezano glavo in hudo trpi. Bolno žrtev mačka mučijo grozne sanje. Zdi se mu, da blodi po temnih bonbonjerah in steklenicah z likerji. Godba krasno slika sladki značaj sladkorja, pretirano dišeči kakao in nevarne eksotične likerje.

Tretja slika nam pričara pred oči boljševiški prizor. V slaščičarni je izbruhnila revolucija. Na boj proti aristokratičnim čokoladnim sladkorčkom in likerju se zbirajo številni proletarci: makove potice, preste, medeni kruh, šartelj. Težko korakajo nerodne kmečke slaščice. Končno posežejo v obupen boj še duhovi. Velikanski čajniki in pivski sodi, ki nenadoma zrastejo iz tal, na polivajo in hladijo nasprotnike.

V finalu sedi vesela družba iz prve slike pri mizi, na kateri mirno ležijo pomirjeni nasprotniki iz sladke dežele. Tu se izkaže, da sta bili druga in tretja slika le sanje.

Angleška državna razstava v Wembleyu

Osmi svetovni čudež pravijo ogromni angleški državni razstavi v Wembleyu pri Londonu. Po svojih kolosalnih dimenzijah in čudoviščih, ki jih nudi na ogled, to tudi zasluži. Priprave so bile seveda ogromne, a niso povsem gladko potekale. Med zaposlenim delavstvom je lepega dne izbruhnil štrajk in bati se je bilo, da stavbe in paviljoni ne bodo dovršeni, kar bi razstavo onemogočilo. Tedaj je vlada segla po preizkušenem angleškem medikamentu in je apelirala na zavednost angleških državljanov in na njihovo privatno pomoč, da rešijo angleškemu imperiju čast in preprečijo ogromno škodo. Odziv je bil, kakor že večkrat v sličnih primerih, popoln. Prijavilo se je veliko število privatnikov iz vseh panog, med njimi celo vseučiliščne dijakinje. Te predstavlja naša slika, ko se spravljajo k čistilnemu in slikarskemu poslu. Pri njih je asistenca stražnikov, ki jih čuva pred eventualnimi napadi in nezgodami, ko se podajajo po lestvah na krove in balkone izložbenih paviljonov.

O samem obsegu razstave, ki jo danes predstavlja naša druga slika, smo v «Jutru» že poročali. Angleški tisk jo ponosno imenuje največjo razstavo, kar jih je doslej videl svet. Pripomoglo je 425.000 ljudi in njeni stroški se računajo na 20 milijonov funtov.

Po slovanskem svetu

Velika noč na Poljskem

Varšava, koncem aprila.

Vstajenje na Poljskem... Pozno je prišlo letos; zakaj silni so bili snegovi, ki so držali zimo. Vera prestavlja gore, a ne izpremeni vremena. Vera je v poljskem narodu, da je o Veliki noči lepo vreme, ako sta židovska Paska in krščanska Velika noč obenem. Letos sta bili obenem, ali elementi prirode se niso ozirali na to, ampak so divjali po svoje po kristjanih in židih. Viharji so tulili, dež je lil, sneg naletaval.

Toda domovi so topli in srca še toplejša, njih gostoljubnost velika. Povsod so dobe «babki», t. j. potice. S pisankami si gostje čestitajo Veliko noč. Poljski narod pripoveduje legendo, ki postavlja začetek «pisanja» pisank v čase Kristusove; pripoveduje namreč, da je Kristus, ko je šel s križem na Golgoto, srečal človeka, ki je nesel jajca v Jeruzalem na prodaj. Ta človek je, videč, kako težak je Kristusov križ, pustil koš z jajci v jarku in pomagal Odrešeniku nositi križ. Ko je Kristus že visel na križu, se je oni človek spomnil koša in se vrnil na mesto, kjer ga je pustil. A glej, vsa jajca so bila izpremenjena v pisanke. Ni jih prodal, ker je videl, da je to čudež. Razdal jih je med sorodnike in prijatelje in odtedaj so ljudje začeli delati pisanke. Drugo poročilo pravi, da je po Kristusovem vstajenju prišla Marija Magdalena učit Evangelij, je stopila pred cesarja Tiberija in mu dala pisanko, kličoč: «Kristus je vstal». Posnemajoč to, so kristjani začeli barvati velikonočna jajca.

Dasi torej poljski narod začetek pisank veže z začetkom krščanstva, vendar ta običaj v njem vedno bolj gine. Na Poljskem jugu, torej ob Karpatih, kjer se ljudstvo oblači bolj pisano, so tudi pisanke bolj barvano pisane in porisane; čim dalje gremo na sever, tem manj je barv. Včasih so s pisankami združene ljudske igre, n. pr. pri vzhodnokarpatskih Huculih. Mladina se zbere na trgu in fantje začno igro; udarjajo s pisanko ob pisanko in ta zmaga, kdor je razbil jajce svojega protivnika. Druga igra je, da dekle kaže fantu pisanko in se umika, podajajoč jo drugemu dekletu, ta pa zopet dalje v kolu. Če fant ujame pisanko, je njegova. Drugje se dekleta s pisankami odkupujejo od «šmigusa». Na velikonočni ponedeljek se vrše po vsem Poljskem (dasi po mestih in tudi sicer to pojema) tako zvani «šmigus» ali «dingus», t. j. fantje dekleta za šalo škropijo z vodo.

Po praznikih je napočilo lepo jutro. Šel sem po lepi veliki cesti daleč ven iz mesta. Svež veter vleče ostro od severa. Popki dreves se boje še odpreti. Z ravnine se dvigajo neznatni ali ljubki griči. Tu se je med dvema zabliskalo čisto jezero, tam dalje drugo in tretje. S svežih modrih vod se dviga jutranja Rusalka... Njena pesem naznanja, da se bliža tudi prirodi vstajenje, četudi pozno, zakaj maj je že blizu.

Kongres slovanskih geografov in etnografov. Kakor smo že poročali, bo dne 4. junija v Pragi slovesno otvorjen kongres slovanskih geografov in etnografov. Protektorat je prevzel sam predsednik češkoslovaške republike Masaryk, da dokumentira važnost kongresa za slovanski svet. Za člane predsedstva so določeni med drugimi češki zunanji minister, minister prosvete in vojni minister. Za častnega predsednika je izvoljen soglasno beograjski univerzitetni profesor in rektor akademije znanosti dr. Jovan Cvijić, ki ga smatrajo za najslavnejšega in najbolj poznanega slovanskega geografa. Kongres bo trajal do 8. junija in bo zboroval v več sekcijah. Med kongresom bo prirejena tudi prva razstava map češkoslovaške republike, po kongresu pa odpotujejo udeleženci na severno Češko in na Moravsko, da posetijo tamkajšnje znane prirodne pečine.

Smrt znanega ruskega geologa v Pragi. Dne 28. aprila je umrl v Pragi znameniti ruski učenjak, geolog, profesor N. Andrusov, znan po svojih študijah o geoloških razmerah bazena okoli Črnega in Sredozemskega morja. Na svojih naučnih potovanjih se je profesor Andrusov mudil nekaj časa tudi v naši državi. Pokojnik je bil pred vojno član ruske akademije znanosti in je deloval na novorosijski, petrograjski in jurjevski univerzi. Od leta 1922. je živel stalno v Pragi.

Moskovski muzej. V moskovskem historičnem muzeju so svečano otvorili nov oddelek za bizantinske spomenike. Številni zastopniki učenih društev so si ogledali dragocene predmete novega oddelka, v katerem so zedinjeni do sedaj raztreseni zakladi posameznih cerkev in uradov. Ravnatelj muzeja je N. M. Ščekotov, kateremu stoji ob strani profesor B. V. Farmakovski, raziskovalec posebno bizantinskih spomenikov, za katere se živo zanimajo ne le domači, temveč tudi inozemski učenjaki.

Leninov indeks. Gospa Krupska, vdova po Leninu, je pravkar sestavila imenik knjig, ki nasprotujejo leninizmu. Na podlagi tega spiska so v Rusiji zabranjena naslednja dela: «Očetje in sinovi» in «Rudjin» od Turgenjeva, «Besi» in «Idiot» od Dostojevskega, «Vstajenje» in «Ana Karenina» od Tolstega, «Oblomov» od Gončarova, dalje več del od Andrejeva, Danđenka in drugih pisateljev. Vse te knjige se morajo nemudoma odstraniti iz šolskih in javnih knjižnic, za kar skrbi posebna komisija. Zabranjena so tudi vsa dela, ki so v opreki z Leninovimi načeli o materializmu. Ruske knjižnice, kolikor jih je še ostalo, bodo torej kmalu gole sirote.

Vigred

Milostiva!

Prišla je vigred! To je pomlad. Pa če je tiskana, se ji pravi vigred in je potem zvezana, da se vede lepo in gosposko in da je brez slane in snega. In sem Vam bil obljubil, da Vam bom sporočil prihod vigredi in to v natisnjenem pismu. Kajti da Vam pišem, milostiva, prihod vigredi z navadnim pismom, bi bilo preneumno.

In smo prestali tudi veselo aleluje s pirhi in vstajenjem narave. Vse klije in naša mlada kanarka pridno vali in pričakujemo, da bo kaj to pot. Najprej je sedela na treh jajčkih, zdaj ima le še dva in naše ženstvo ugiba, kam je izginil tretji, da ni o njem sledu. Meni je stvar jasna. Vse je praznovalo veselo Veliko noč: ljudje in polja in solnce. Pa je vzdihnil kanarček in žalosten je dejal: «Predraga kanarka mojega srca, mar bova midva sama v vesoljnem stvarstvu ostala brez pirha in brez blagoslova?»

«Ne!» je odgovorila kanarka. «On, ki oblači lilije, je skrbel tudi za naju.» — Umaknila se je v gnezdecu malo iznad jajčkov in sta potem enega načela in sta ga snedla, da nista bila brez pirha in blažene aleluje.

Vigred je tukaj, vse se veseli. Sinoči sem bil v kavarni in je bila notri gnječa veselih ljudi in sem naletel tudi na Vašega gospoda soproga. Imel je s sabo še dva druga veržnika in sem mu naročil svoje najvdanejše pozdrave za Vas, milostiva. Ne vem, ali jih je izročil ali jih je pozabil, kajti je bil precej na «gemer»!

Milostiva, ne veste, kaj je «gemer»?

Oh, to je še historija od rajnkega strica Matevža — pri Svetem Križu počiva njegov prah in pepel, zanj ni več vigredi, zanj ni aleluje!

Jako nas je ljubil deco Kolikrat nas je pobral in nas je gnal na izprehod in potem smo krenili v gostilno pri «Pitani kljusi», tam so se dobile za majhen denar ogromne konjske bržole in smo se jih natepli, da smo imeli trebuhe kakor bobne.

Stric Matevž je čisla konja pa je čislal tudi druge žival in mu je neki dan prišel v roke tolst maček pa je ukazal pri krznarju, da so mu ga dali iz kože in so mu odsekali tudi kremplje. Potem ga je nesel domov in je povedal teti Rozaliji, da prinaša vidro. Milostiva, vidra je imenitna jed, zlasti jo čisla višja duhovska gospoda o svetem postnem času! Teta Rozalija je bila znana kot izborna kuharica in je vidro jako okusno pripravila. Jedli so jo z veliko slastjo in vsi so jo hvalili vsevprek in ko je bila obrana do zadnje kosti, je stric Matevž pomežiknil z enim očesom in ni drugega rekel kakor: «Mijav!» Pa je teta Rozalija pri tej priči vso jed vrgla nazaj in je bila jako užaljena! — In je bil stric Matevž sploh prijatelj zdrave domače šale.

Kar se pa tiče besede «gemer», je stvar taka: Šli smo na izprehod, stric je bil eleganten kakor vedno, telovnik in srajca sta mu široko zijala, to je dobro delo njegovim moškim prsim, in nam je razkazoval naravo in svet z mogočno besedo, kakor da je vse to on ustvaril in da ima vse to on pod svojo komando: marjetico na travniku, metulja na cvetki oblaček na nebu. V jarku ob cesti je ležal pijanec pa smo si ogledali še pijanca.

In je stric Matevž govoril o pijancu tako-le: «To je vse zato, ker ljudje ne vedo, kdaj imajo dosti. Če bi vedeli, kdaj imajo dosti, pa ne bi bilo tako!» Potem nas je pozval, da pojdimo naprej, in je bil stric Matevž jako izobražen mož in je znal tudi nemško in je rekel: «Gemer!» To se pravi «Pojdimo!»

Tačas pa je pijanec sédel pokonci: «Kdo je gemer? Jaz da sem gemer? Pa če sem gemer, sem gemer za svoj denar in to nikomur nič mar!»

Od tedaj ima beseda «gemer» v naši družini svoj posebni pomen. In je bil gospod soprog snoči «gemer» v tem pomenu, toda moram priznati, da se mu je podalo — nekaterim ljudem se vse poda, še stenica na ovratniku — in začenjam stavke rad z «in», ker je to bolj izobraženo.

Vigred je in po cestah se šeta nova moda. Nežno ženstvo nosi jako visoke pete — med štirimi pari pet so trije pari pošvedrani. Milostiva, poznate me, da mi ni navada, da nežnemu ženstvu glodam pod noge. Toda sem to pot gledal zato, da vidim ali se pozna, ako gre kdo po cesti in ima podplate raztrgane.

Zdaj lahko povem: Ne pozna se, če nog ne dviga previsoko. Nego mora stopati bolj s trdo nogo, tako kakor stopajo vpokojeni generali.

Če me boste srečali, milostiva, in mi bo korak trd kakor je vpokojenim generalom, ni treba misliti nič napačnega! Nisem bolen! Marveč tiče razlogi moji trdi hoji globlje in je to pravzaprav jako zanimiva stvar z dušeslovnega vidika.

Milostiva, vigred je tukaj! In je sploh neumno, da Vam pravim milostiva, ko se poznava še iz časov, ko ste berivko prodajali in redkvice! Toda Pepe, ta, ki sedi v uredništvu, pravi, da je v tiskanih pismih neizogiben naslov «milostiva!» — drugače stvar ni literarna.

Naj pa bo tako, milostiva!

In pozdravite tistega svojega veržnika, kadar ne bo «gemer»!

Klanja se Vam

Vaš vdani

Fr. Ž.

Nove knjige

Dr. Ljud. Pivko: NA VULKANSKIH TLEH. (Proti Avstriji IV. zv.) Cena s poštnino Din 23.—.

France Stele: ORIS ZGODOVINE UMETNOSTI PRI SLOVENCIH. Cena s poštnino Din 61.50.

Finžgar Fr.: ZBRANI SPISI, IV. ZV. (Dekla Ančka. — Srečala sta se.) Cena s pošt. broš 25.50, vez. 33.50

Kino

Kandidatinje za filmske zvezde

Katera mlada mestna gospodična nima ambicije, da postane slavna glumica, najraje filmska? O čem drugem sanjajo te bujne glavice kakor o tem, da jih vidi in občuduje svet, da mu imponirajo s svojo zunanjostjo in svojo mimiko. Morda pri nas s temi fantazijami ni ravno tako hudo kakor v Ameriki, kjer je vsaka druga devojka prepričana, da jo je narava obdarila z vsemi prednostmi in pogoji, da postane vsaj Mary Pickford, če že ne Pola Negri. In naval je, razume se, pri številnih filmskih podjetjih in režiserjih velikanski. Da si filmski strokovnjaki olajšajo sigurnejše presojanje, kako poedine kandidatinje odgovarjajo slikovitosti in pojavi na samem platnu, prirejajo defiliranje vseh mladih glumic pred filmskim aparatom; nato pri predvajanju tega poskusnega filma posebna jurija režiserjev in umetnikov odločuje, katero kandidatinjo sprejme v študij in nadaljnje poskuse. Naša slika prikazuje takšno gracijozno defiliranje. Večina nesojenih zvezdic je seveda tokrat prvič in zadnjič — filmana.

Statistika filmov v letu 1923. Lansko leto je bilo na vsem svetu cenzuriranih 2123 filmov, katerih dolžina je znašala 2,652.379 metrov. Zaplenjenih je bilo 96 filmov z dolžino 166.567 metrov. Od 2027 dovoljenih filmov je bilo 1165 takih, h katerim mladina pod šestnajstimi leti ni imela dostopa. Med zaplenjenimi filmi je bilo 60 nemških, 20 ameriških, 8 avstrijskih, 4 italijanski, 2 francoska in 2 ruska. Med dovoljenimi filmi je bilo 523 dram samo za odrasle, 90 za mladino, 13 medicinskih, a od teh 4 samo za odrasle, 32 industrijskih, 18 športnih, 483 filmov z naravnimi posnetki za mladino in 504 raznovrstni filmi. Največ filmov je bilo izdelanih v Ameriki, in sicer 695, v Nemčiji 570, v Franciji 330 in v Češkoslovaški 182.

Koliko so stare filmske zvezde? Zanimivo je vedeti, koliko so stari filmski igralci, ki jih često vidimo na filmih. Po filmu je težko ugotoviti starost poedinih igralcev, ker se starost nikjer tako lahko ne prikrije, kakor ravno na filmu. Navesti hočemo starost nekaterih najvažnejših filmskih igralcev in igralk: Lia Mara 35 let, Pola Negri 29 let, Eva May 26 let, Henny Porten 39 let, Mia May 41 let, Erich Kaiser Titz ima 40 let, Emil Jannings 42 let, Werner Kraus 5[illegible], Rudolf Klein Rogge 38 let in Gunnar Tolnaes 44 let.

Filmska firma s 650 milijoni dolarjev kapitala. V Newyorku je bila nedavno ustanovljena nova filmska korporacija, ki razpolaga s kapitalom 650 milijonov dolarjev. Firma se zove Metro Goldwin Corporation. V to korporacijo so se združila tri velika filmska podjetja. Inicijativo za to fuzijo je dal M. Lew, ki je bil najjačji delničar Metro družbe. Ta delničar je imel v svojih rokah 50 ameriških filmskih podjetij in 500 kinematografov.

Pozor! Pozor!

KINO „IDEAL“

Samo še danes zadnji dan krasna ruska drama

„BAVU“. 2173 a

Od ponedeljka 5. do vštevši srede 7. t. m.

„KDO JE MORILEC?“

detektivska drama v šest dejanjih, v glavni vlogi Viggo Larsen.

Prednaznanilo:

Skrivnost Sebastopol[illegible]a

Pozor, uredništva — banke!

„RADIO“

Dospel je kompleten aparat za radiotelegrafijo svetovnoznane tvrdke C. Lorenz, Berlin.

Aparati za telefonijo sledijo. — Reflektanti za telefonske radioaparate počakajte da dospejo ti na finejši aparati.

Resni reflektanti si lahko ogledajo aparat pri zastopstvu

I. F. GABERŠČIK

Tehnično podjetje

palača Ljublj. kreditne banke

Vhod 1a, III. 2136a

Kulturni pregled

Tri legende o razpelu

Češki spisal Jul Zeyer. Prevel dr. Fr. Bradač. Založila Tiskovna zadruga. Ljubljana 1924.

Divje, brezobzirno umetniško hrepenenje, okrutna tvorna sla, žar svete mržnje, sveto hrepenenje preproste duše — vse to je združeno pod naslovom «Tri legende».

Prva legenda «Inultus»: Krasen večer v Pragi okoli leta 1640. Po Karlovem mostu vrvijo množice tujih vsiljencev in prekletih izdajic češke krvi, brezčutni prelati, brezčutne dame. Na mostu so sedeli berači, med njimi je hodil mlad, sanjav, dologolas Inultus. Italijanska kiparica, ki ima nalogo, napraviti za španskega prelata tako Kristovo soho, da ga bo ganila, da bo zopet mogel moliti, pozove Inulta, naj ji bo model za Križanega. Inultus hodi vsak dan k umetnici, dá se vsak dan privezati na križ, od muk je ves oslabel, toda kiparici še vedno ni izraz na njegovem obličju dovolj žalosten, dovolj izmučen. Nekega dne ukaže svojemu nememu slugi, da naj zategne vrvi, kolikor more. In tako je Inultus visel dolgo na križu, preden je vstopila umetnica. In zdaj — je bila zadovoljna, saj je Inultus že skoro umiral. Usmiljenje in grozovita umetniška sla se bojujeta v njej, pa vzame bodalo: prav za prav je bila njena prva misel, da prereže vrvi, ki so se zajedale v izmučene Inultove ude, toda kakor da je v svojem umetniškem hrepenenju zblaznela — zabode Inultu bodalo v srce. In sedaj je imela popoln model umirajočega Krista. Izvršila je kip, žela bogato plačilo in neskončno slavo. Prejela je zlat venec, toda komaj je bila doma, je vrgla venec v globoko klet, kamor je bila prej spustila Inultovo truplo, sama pa se je obesila v ateljeju.

Dve ideji sta tu združeni: umetnost in zločin! Umetnikovo hrepenenje po obliki ideje je tako silno, da jo hoče doseči za vsako ceno. Druga ideja: Poet Inultus je češki Kristus, ki je vzel bolesti naroda nase. Ničeva je vsaka prevzetnost, naj se ponaša z grbi ali infulami, ker zanikuje človeški čut; ničeva pa je tudi tista ošabna umetnost, ki zatajuje zaradi slave in oblike v sebi srce. Tam je sreča in pravo kraljestvo, kjer je ljubezen in sočutje.

Druga legenda **El Christo de la Luz** (toledska legenda): Mlad žid je sklenil, da se maščuje nad sovražniki Izraela. Šel je ponoči v cerkev Krista Svetlega ter namazal s strašnim strupom nogo Križanega, ki so jo verniki poljubljali. Nato je prebodel Krista z nožem v zasmeh ter ga odvlekel domov. Njegova nevesta, ki je bila skrivaj čula o njegovi nameri, je preprečila smrt tisočerih kristjanov, dasi je sama židinja. Svojega ženina sicer ni izdala, a vendar je prišla zadeva na dan. Zaprli so ga in mučili. In ko je trpel najhujše muke, ko je že umiral, ga obišče Kristus kot prikazen in žid spozna, kako zmotno je bilo njegovo sovraštvo. Kristovo milost je dosegel, ker je izviralo njegovo sovraštvo iz ljubezni do ponižanega naroda.

Tretja je slovaška legenda «Samko Ptič». «Kdor hodi po trnju, pride v raj.» Slovaška zemlja je s trnjem porastla in Samko, dobri mladenič, je šel po tem trnju prav do raja.

«Tri legende o razpelu» so tri apoteoze ponižanega individua in naroda, ki ga je trpljenje povišalo.

«Tiskovana zadruga», najmarljivejša slovenska založba sedanjosti, je izdala «Tri legende» kot 5. zvezek zbirke «Prosveti in zabavi». Treba je priznati, da v umetnostnem oziru «Tri legende» prekašajo vse dosedanje knjige v tej zbirki. Prevod je oskrbel prof. dr. Fr. Bradač, ki se je kot prevajalec v naši literaturi že parkrat srečal s slavnim Jul. Zeyerjem. Prevod se bere prav gladko in prijetno in, česar ne najdemo vedno v prevodih, priča, da se je prevajalec globoko pogreznil v duh pisateljevega izvirnika, ki je obdržal svoje krasote tudi v našem jeziku. Vsaka hvala biserov «Treh legend» bi bila premajhna. Knjiga je tako divna, da ji je težko najti kaj podobnega. Ker je vrhu tega zelo poceni (vezana stane samo 20 Din, s poštnino 1 Din več), se je upravičeno nadejati, da bo našla kar največ odjemalcev in čitateljev, ki jo bodo prebrali po večkrat.

Beograjski tednik „Pokret“

Publicistične tedenske revije Slovenci nimamo. V Beogradu jo imajo. Izhaja pod imenom «Pokret» ter prinaša književno, umetnostno, gospodarsko in politično gradivo.

Takih revij ni mogoče naznanjati od številke do številke, ker so navidez malo pomembne. Kaj pa naj prav za prav nudi list, ki ni niti dnevnik niti arhiv, pa mora vendarle posredovati med obema! Toda tudi takšen list ima končno svoj «raison d'etre» in dostikrat se pokaže, da je resnično potreben. Dnevnik namreč danes vsakdo bere, pa ga tudi vsakdo zavrže. Strokovne revije imajo vedno samo svoj ozek krog bralcev. Publicistična revija torej ni brez pomena. V Beogradu pa je še celo potrebna.

Prelistati treba, kakor rečeno, več zvezkov take revije zaporedoma, da se ne oglasi prezgodaj kategorična obsodba njene eksistence. Če prebereš letošnjih [illegible]njih sedem (5. do 12.) številk «Pokreta», boš našel v njem tuintam zrnce, ki te bo res morda zanimalo. Neglede na članke o politiki, ki so, kakor povsod, naročeni, pisani z gotovo tendenco, naletiš v «Pokretu» tudi na stvari, ki jim ni oporekati, da so izšle. Sem spada n. pr. polemika z Dvornikovićevim predavanjem v Sarajevu «O krizi zapadne kulture», Milice Jankovićeve «Poznanstvo sa Šanličem», članki in razprave: Iz staroga Prilepa, Reč, dve o nacionalnoj kulturi, Na ostrvu, U podnožju Alpa, Za slavenski mir na Balkanu, Skulptura Matere božje u Sokolici, Branko Radičević, Za novim Bogom, Michelet, Roza, Jedinstvena škola, Amerika i Amerikanci, Poledica itd. To ali ono se gotovo izplača prečitati.

«Pokret» prinaša tudi ilustracije. V 5. številki najdeš tri reprodukcije slik Save Šumanovića, beograjskega neoklasika in purista, ki ga je priznala tudi pariška kritika. Članek o Prilepu spremlja več prav zanimivih posnetkov po naravi. Posebno zanimivi sta ondotni cerkvi sv. Nikole in sv. Atanazija. 7. številka prinaša štiri reprodukcije skulptur Josipa Turkalja, naslednji zvezek pa sedem posnetkov slik Ljub. Ivanovića. V 8. številki najdeš štiri podobe portretista K. G. Daniela, v deveti številki pa tri reprodukcije del Borisava Bogdanovića ter po eno sliko Bore Stefanovića in Živorada Nastasijeća. 12. zvezek je izšel s štirimi karikaturami Pjera Križanića. Seveda vse to ni vedno neoporečno, toda boljše kot nič je vendarle. «Pokret» je namenjen občinstvu med žurnalom in arhivom, zato je vreden, da se ga pritegroči in da se mu prizanese s strogim merilom čistega revijalnega tiska. — Morebitni interesenti dobe «Pokret» pri «Akcionarski štampariji» v Beogradu.

Gledališki jubilej zagrebškega baritonista Marka Vuškovića je od 5. maja preložen na 10. maja. Jubilant bo pel naslovno vlogo v «Borisu Godunovu», ki bo za to priliko čisto nanovo opremljen in izrežiran.

Dostojevskega «Zločin in kazen» v novosadskem gledališču. 19. aprila se je na odru novosadskega Nar. gledališča uprizoril dramatiziran roman Dostojevskega «Zločin in kazen». Razkolnikova je predstavljal g. Dušanović, režiral pa je g. Vesnić.

Kokotovićeva razstava v Zagrebu. — Slikar Dušan Kokotović je 25. aprila otvoril v zagrebškem Ullrichovem salonu razstavo svojih grafik od leta 1913. do danes. Skupno je publiki na ogled petdeset del, med njimi posebno mnogo pokrajin iz Italije, Južne Srbije in Dalmacije ter več portretov. Dunajska korespondentinja angleške umetnostne revije «Studio», ki je obiskala Kokotovićevo razstavo, je izbrala štiri grafike za reprodukcijo v svojem listu.

«Grand Guignol» na Dunaju. Pred dobrim tednom je začel na Dunaju s svojim gostovanjem pariški «Théatre du Grand Guignol». Približno pred 40 leti je ustanovil Oskar Metenier v Parizu na Montmatru to gledališče. Značilno zanj je, da proizvaja skoro sama kratka in jedrnata dela, senzacijonalne drame. «Grand Guignol» je dosedaj gostoval z največjim uspehom v Ameriki. Na Dunaju ostane nekaj tednov in bo proizvajal med drugim: «Les crucifiés», «Le baiser dans la nuit» in Meternierjev «Lui».

Novo češko glasbeno delo. Češki skladatelj Boleslav Vomaček je nedavno dovršil ciklus umetnih pesmi pod skupnim naslovom «1914.». Pesmi imajo veliko umetniško vrednost in slikajo razmere ob izbruhu svetovne vojne.

Praški list o slovenski razstavi v Hodoninu na Češkem. «Prager Presse» je posvetila razstavi slovenske moderne umetnosti v Hodoninu na Češkem poročilo v obliki dveh člankov. Prvi del je izšel 18. aprila, drugi pa 29. aprila. V prvem delu govori poročevalec o starejši moderni, katero reprezentira 40 slik Matije Jame in deset plastik Lojzeta Dolinarja. Zelo laskavo poroča Jiří Hejda o članih «Kluba Mladih». O njihovih delih pravi, da tvorijo najinteresantnejši del celokupne izložbe. Posebno hvali brata Kralja, Toneta in Frana, Vena Pilona, katerega stavi vsaj v isto vrsto s Kraljema. Absolutnega priznanja so deležne grafike Bož. Jakca. Referent omenja dalje še Ivana Napotnika, na katerem najde mnogo dovršenosti, portretista Spazzapana in Frana Stiplovška, katerega stavi poleg bratov Kraljev. Ostale razstavljalce omenja le mimogrede in izreceno obžaluje, da se niso udeležili razstave trije stebri slovenskega impresijonističnega slikarstva gg. Jakopič, Tratnik ter pokojni Ivan Grohar.

Razstava v pariškem «Grand Salonu». V sredo 30. apr. se je ob sijajni udeležbi občinstva otvoril «Grand Salon», ki se nahaja v prostorih Veliko Palačo. V salonu je razstavljenih 3169 del. Največjo pozornost vzbuja retrospektivna razstava umrlega slikarja Bonnata. Občinstvo ima priložnost videti njegova najboljša zbrana dela.

Altistka Vera Šterkova v Brnu. Gospodično Vero Šterkovo, bivšo altistko ljubljanske opere, ki je študirala najprej na zagrebškem konservatoriju ter se je pozneje izpopolnjevala v svojem petju pri dunajski komorni pevki Elizzi, je angažirala brnska opera pod sijajnimi pogoji za prvo altistko.

Konec sezone v new-yorški «Metropolitani». Letošnja sezona v new-yorški Metropolitan-operi se je že zaključila. Statistični podatki uprizorjenih del izkazujejo, da se je pelo v prošli sezoni 43 različnih del. Od teh je bilo 22 italijanskih, 12 nemških, 7 francoskih in 2 ruski.

Avto-interesenti!

Obiščite naš razstavni lokal, v katerem so stalno razstavljeni v svrho prodaje **novi in stari avtomobili in motorna kolesa prve vrste.**

Avtomobili se prevzemajo v svrho komisionalne prodaje. 2132a Daje se pouk v kolesarjenju.

A. STOINSCHEGG-R. PELIKAN, Maribor, Aleksandrova cesta štev. 19.

Staro renomirano

trgovsko podjetje

na najboljšem mestu večjega trga na slovenskem Štajerskem, železniška postaja, sreško poglavarstvo, okrajna sodnija, šola itd. s tremi skladišči, stanovanjem, obstoječim iz petih sob, sobo za služkinje in druge nastavljence, z vsemi postranskimi prostori ter z gospodarskim poslopjem s sestimi skladišči, hlevi za konje, govedo in svinje, perilnico itd.

se proda pod ugodnimi pogoji ali se dá v najem.

Obširni prostori se lahko uporabijo tudi za druga podjetja ali industrijo. 2170a

Ponudbe na poštni predal štev. 14 Celje.

Stroje za obdelavo vsakovrstnega lesa

za žage in elektromotorje, kakor tudi za mizarje in tovarne pohištva postavlja z jugoslovanskega skladišča po povoljnih plačilnih pogojih in cenah

Welker-Werke, Wien X., Luxemburgerstrasse 12. 258/a

Cenjene dame!

V vašem lastnem interesu je, da si ogledate precizno in čisto dovršene vezenine pri mehaničnem vezanju Matek & Sobein, Ljubljana, Dalmatinova (poleg hotela Štrukelj)

Izvršuje po naročilu v okusni sestavi, spalne in jedilne garniture, posteljno perilo in vsa v to stroko spadajoča dela 2092 a

10% popusta.

Kruševačka tvornica mila „Merima“

Djurković, Ristić & Komp.

Ustanovljena 1839. l. — KRUŠEVAC — Obnovljena 1897. l.

Proizvaja se na dan 5 vagonov mila.

Obvešča p. n. občinstvo, da se udeleži

III. zagrebškega velesajma

od 27. aprila do 5. maja t. l. v poslopju B, skupina X, mesto št. 165. 1765/a

Na semnju bodo razstavljeni vzorci vseh naših mil zaradi pregleda in prejema naročil.

Spretna prodajalka

starejša moč, ki je dobra manufakturistka, se sprejme v trgovino z mešanim blagom. Prednost imajo gospodične z dežele. Ponudbe s prepisi izpričeval je vposlati na tvrtko 2174a

Franjo Cerne, trgovina

Radeče pri Zidanem mostu.

Oblačilnica

ki je skrbela v najtežjih časih, da so dobili uradniki dobro in poceni manufakturno blago, opozarja uradništvo, da si ogleda njene zaloge v Stritarjevi ulici, na Miklošičevi cesti in v hiši Gospodarske zveze. Oblačilnica ima na zalogi le prvovrstno češko blago. Kdor kupi dobro blago, kupi dvakrat. Prodaja se tudi na obroke. 2186/a

Tovorne liste

preračuna in od železnice preveč zaračunjeno tovornino reklamira proti mali proviziji. Pismo pod „Denar nazaj“ na upravo „Jutra“. 2165/a

Zahtevajte v kavarnah, javnih lokalih, gostilnah in brivnicah „JUTRO“

Perutz

Fotografske plošče so najboljše!

Dobe se v vsaki strokovni trgovini.

Generalno zastopstvo za kraljevino SHS

ISO WEISS

veletrgovina vsakovrstnih fotografskih potrebščin

ZAGREB, Palmotićeva ulica broj 66.

Dr. Ljudevit Pivko:

Šifrirana pisma

11 (D. R. U. P.)

«Tudi. Mene se tiče samo ovadba zoper podporočnika Čurića, o kateri vam je pravil podpolkovnik sinoči. Ta je pa bosa! Vendar pa vam jam skrajno pazljivost, koga puščate na fronto. Če dezertira v Avstrijo 10.000 Italijanov ali 500 Francozov, to ne znači toliko za vas kakor eden edini Jugoslovan ali Čehoslovak - dezerter . . .»

«. . . ki ga ne doživite nikdar!»

«Po vaši teoriji. V praksi je pa tudi to mogoče. Vi Carzanci ste idealisti in mislite, da so ravno taki tudi oni ljudje, ki so prišli iz južnoitalijanskih taborišč na fronto. O njih je znano, da so jih porinili v polke deloma po nasilnih naborih. Nekateri Čehoslovaki, ki žive že od leta 1915. kot jetniki v Italiji, so si ohranili avstrijsko orijentacijo. Letos so se pa javile v taborih češkoslovaške naborne komisije in so pravile: «Bodisi pojdeš med legijonarje, ali te pa vtaknemo v najslabše taborišče, kjer pogineš v nesnagi in od gladu.» — In kaj si hoče siromak? Razumem ga, ako si misli: «Bolje bo vsekakor med legijonarji!» — Politična in duševna preorijentacija se ne more izvršiti do dna duše v treh tednih, niti v treh mesecih. K temu je treba dolge in dobre priprave in vzgoje. — Kapitane iz Carzana, takih ljudi je treba, kakor ste jih vi imeli.»

«Srečen sem, da jih imam.»

«A so vam popadali, kakor smo slišali, na Monte Valbelli. Imeli ste velike izgube?»

«Žal, mnogo smo jih pokopali. Nad 60 sem pa imel ranjenih.»

«Vidite, to je bil greh, žrtvovati najboljše ljudi.»

«Težko je, a brez žrtev ne gre. — Zato bi nam pa bilo sedaj tem težje, ako bi zaradi kakega nepoštenega poedinca imeli težave.»

«Vi, kapitane, ne boste imeli težav.»

Pred odhodom sem opozoril polkovnika, da nima točnih pojmov o poslovanju češkoslovaških nabornih komisij in o pripuščanju dobrovoljcev v legije.

«Gospod polkovnik, ne smete prezreti, da so imeli slovanski vjetniki v taboriščih obilo vzgoje in časa za duševno preorijentacijo. Čehoslovaki so si osnovali že začetkom 1917. v taboru Santa Maria Capua Vettere (v pokrajini Caserta med Rimom in Neapoljem) dobrovoljski zbor, kojega je vodil moj osebni znanec in prijatelj Jan Čapek, odličen organizator slovanskih gimnastov - Sokolov, ki je padel v junijski ofenzivi letos pri S. Sonà di Piave. Med dobrovoljce so sprejemali le značajne, zanesljive ljudi. Novi člani so dobivali daljši termin, da so si lahko temeljito premislili svoj korak. Julija 1917. je bil češkoslovaški tabor premeščen v mesto Certosa di Padula (prov. Salerno) in organizacija je v Paduli vidno napredovala. Nobena propaganda ni bila tako jaka in uspešna kot ona, kojo so izvrševali Slovani v svojih taboriščih sami na sebi. Ko je nazadnje 21. aprila 1918 italijanska vlada dovolila organizacijo češkoslovaških legij, je bilo vse pripravljeno, vzgoja dovršena, preorijentacija že davno dosežena. Resnica je, da so bili nabori v Paduli urejeni po vojaškem načinu in se jim ni mogel nihče izogniti. — Drugod se pa nabori niso mogli vršiti tako enostavno. Člani češkoslovaške rimske pisarne so se vozili križema po Italiji in iskali po raznih taboriščih raztresene vjetnike češkoslovaške narodnosti, koje so najprej informirali o narodnem gibanju ter jih izkušali pridobiti za vstop v dobrovoljski zbor. Ako so jetniki izražali željo, da bi vstopili v legijo, so jih ločili od ostalih in poslali v Foligno (pokrajina Umbrija, severno od Rima), kjer je bilo od maja 1918 središče češkoslovaških legij. Tu so se vežbali in po dovršeni pripravi so odhajali v vojni pas in na fronto. Iz tega vidite, gospod polkovnik, da ne more biti govora o nasilnih rekrutacijah.»

«Večinoma mi je že znano, kar mi pravite. Kljub temu vztrajam pri svoji vtemeljeni trditvi, da je bilo postopanje pri naborih v Paduli nasilno. Javili so nam, da so Čehoslovaki - legijonarji nekaj tovarišev brezsrčno odstranili, jih celo ubijali, ako niso hoteli pristati na program legijonarskega akcijskega odbora.»

Daljša debata o tem predmetu bi bila odveč. Zdelo se mi je, da rozna Smagniotto prizore iz življenja Čehoslovakov v Paduli, o katerih Čehoslovaki sami niso meni nikdar pripovedovali.

Vstajajoč sem priporočil Smagniottu legijonarske oddelke III. armade in ga prosil, naj jih brani pred nezaslženo katastrofo, ki jim grozi. Polkovnik me je spremljal do vrat, podpolkovnik Torre pa ven, kjer so se poslovil z besedami:

«Bodite prepričani, kapitan, da nimate boljših braniteljev od Smagniotta. Kolikor ga poznam, bo izkušal svoje mnenje energično uveljaviti tudi pri ekscelenci Diazu. Nič strahu!»

Svojih občutkov, s katerimi sem odhajal iz Mogliana, ne morem označiti baš z besedo «strah», a bilo je nekaj sorodnega, kar mi je leglo kot breme na misli. Konture velike nevarnosti za Čehoslovake so se razjasnile in k njim je pristopilo nekaj novega: propaganda zoper Jugoslovane.

— Ali nismo napravili največjega pogreška, da se vobče pehamo za udejstvitvijo svojega programa na teh tleh, v Italiji, ki ne more nikdar pojmiti naših duš?

IX.

Popoldne sem imel v Marocco tri «navduševalne» nagovore, prvega češki četi in ostanku jugoslovanskega oddelka, drugega ruski četi kapitana Kobylinskega, tretjega češkoslovaškemu oficirskemu zboru. Govori mi niso šli iz globine srca. Živel sem pod neprijetnim utisom zadnjih dogodkov in novic in bilo mi je težko, da iz obzirnosti nisem mogel slovanskim rojakom naznačiti vse nevarnosti položaja, v kojega so Čehoslovaki zalezli brez moje krivde. Oficirje sem pa opozoril, da moramo Slovani računiti z izpremembo dosedanjega nam prijaznega kurza v italijanskih vojaških krogih, ker čutimo na vseh koncih in krajih vpliv sovražne propagande.

Kobylinskij je vlekel vsako besedo na uho in je hitel še istega večera v Mogliano, da sporoči Italijanom, kaj sem govoril, in da se pohvali z obiskom carzanskega kapitana.

Zvečer sem se odpeljal iz Marocca v Mestre in nato v Padovo na konferenco z jugoslovanskima delegatoma, dr. Jambriščakom in dr. B. Kujundžićem. Ostal sem v Padovi še naslednji dan (10. avgusta), da poiščem kapitana Uga Ojettija, vodjo centralnega urada za tisk in propagando.

Ugo Ojetti je bil poučen o protičeški propagandi, toda i on je živel v prepričanju, da je nekaj resnice na stvari.

«Kaj je na tem čudnega?» mi je odgovarjal. «V vseh vojskah imate elemente razne vrednosti in naravnosti nemogoče je, da bi češkoslovaška legija obsegala 15.000 svetnikov in nobenega hudiča. Koliko je nijans med najboljšimi in najslabšimi» . . .

Izbijal sem mu predsodke iz glave in ga svaril pred prenaglimi sklepi. Stavil sem vprašanje:

«Povejte mi, gospod kapitan, katere konsekvence bodo sledile, ako se Čehoslovakom dokaže, da imajo tajno skupino avstrijakantov v svojih polkih?»

«Da, da! Ako se ljudem dokaže? Po naših pojmih je avstrijakantska služba v legiji največje izdajstvo. Dotični ljudje morajo priti pred vojno sodišče.»

«Naravno. Za nje ni drugega izhoda. A kaj sledi za ostale, za polk in divizijo?»

«Po naših pojmih so oddelki, v kojih se dogajajo težki prestopki in nemoralna dejanja, moralno soodgovorni za te dogodke. Za komandante in za trupe imajo vsi taki incidenti brezdvomno precej neprijetnih posledic. Drugače ne more biti. Primeri izdajstva so seveda najtežji.»

Elegantno oblečeni

Vsa oblačila se izdelujejo v lastni režiji in se jamči za solidno delo!

boste le tedaj, ako si nabavite toalete ali blago najmodernejših vzorcev pri znanem, solidnem, domačem podjetju

Drago Schwab, Ljubljana, Dvorni trg št. 3.

Prvovrstno blago, uvoženo iz Anglije in Češkoslovaške. Perilo za gospode v ogromni izberi.

2109/a

RADIO-APARATI

najboljši fabrikat, se predvajajo ob vsakem vremenu le reflektantom. Jamči se za dober sprejem.

2175a **Za amaterje:**

Vse Radio-posamezna dela od skladišča

L. TRATNIK, Radio-oddelek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 25.

Preselitev.

Cenjenemu občinstvu in vsem uglednim organizacijam vljudno javljam, da sem svojo dobroznano zalogo slavnostnih krojev, telovadnih potrebščin in modno krojačnico za gospode

preselil v Dalmatinovo ulico

(palača „Vzajemne posojilnice").

Priporočam se vsem za nadaljnjo cenjeno naklonjenost

2155a **PETER CAPUDER.**

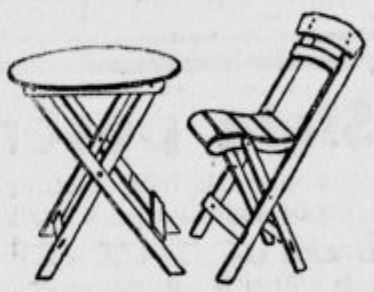

Zaklopne stole, mize in klopi

dobite najceneje in najboljše kvalitete pri tvrdki

JAKOB PUČKO, mizarstvo, PTUJ

Pišite po cenik! 417/a Pišite po cenik!

MINA!

Za božjo voljo, nikar ne pozabi kupiti si jumper pri 11

A. Šinkovic nasl. K. Soss

Tam dobiš: volnen jumper od Din 88·— naprej. Svilen jumper po Din 180, 250, 325, 440. Etamin in opal bluze od Din 134·—.

Zunanja naročila poštno ekstra

Kupimo večje množine smrekovih hlodov (krlov)

za dobavo julij-oktober 1924. Ponudbe za lepo, zdravo in ravno blago, ki mora biti 4 metre dolgo in imeti premera v sredini od 25 cm navzgor z navedbo množine, roka dobave in cene za kubični meter, franko vagon, nakladalna postaja, prosimo na naslov: Mulej & Comp., lesna industrijska in trgovska družba, BLED 2. 2079-a

LOKAL

Marijin trg **2** se odda.

Informacije istotam.

Javna prostovoljna dražba.

V ponedeljek, dne 5. maja 1924. od 9. do 12. ure in od 2. do 6. ure popoldne se vrši dražba krasne mahagoni spalne sobe in drugih potrebščin v Gledališki ulici štev. 2./III. 2084-a

TRANSPORTIRA CARINI VSKLADIŠČA 713a

Podružnice: RAKEK JESENICE

Informacije brezplačno:

Lastna skladišča spojena z železniškim tirom

Spedicija „JUGOPORT" SUSAK.

Setališče prestolonaslednika Petra 7

Modra galica „MARENGO"

(modri kamen)

98 do 99 %

v vrečah po 100 kg ali v sodih po originalni tvorniški ceni proti meničnemu plačilu.

Tvorniške skladišče:

„OBR'S" D. D., Zagreb

Draškovičeva ulica 27.

Telegr. Obris, Zagreb.

Telef. 16—27.

Damske klobuke in slamnike

priporoča po ugodnih cenah

Ivanka Stegnar

Ljubljana, Rimska cesta št. 10.

Popravila izvršuje točno!

Katero industrijsko ali trgovsko podjetje, najraje manufakturne stroke, bi hotelo sprejeti strogo solidnega, v vseh trgovskih poslih dobro

izvežbanega trgovca

primerne starosti v službo, bodisi za poslovodjo, skladiščnika ali potnika, ki je v vseh trgovskih krogih dobro uveden. Ima primeren razpoložljiv kapital za eventualno kavcijo; vstopil pa bi tudi kot tih sodelujoč družbenik v solidno podjetje ali trgovino.

Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod „Tih družbenik". 2141-a

EVGEN LOVŠIN

„RUDE IN KOVINE"

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 15.

En gros:

Cink, svinec, železo, aluminij, kositer, baker, cinkova in pocinkana pločevina itd.

Generalna zastopstva:

Za balkanske države: The Central European Mines Ltd., Metlica.
Za kraljevino SHS: Kemična tovarna v Mostah pri Ljubljani.
Za ta- in inozemstvo: Cinkarna d. d., Celje.

Kupujemo po najvišjih cenah: stari baker, stari svinec, remelted-cink, kovinaste ostanke itd. 23

Brzojavi: Rude. Telefon št. 727.

Gostilničarji, pozor!

Vsled ugodnega nakupa ponujam najboljša

rdeča in bela bizeljska, sromeljska in pišečka vina

letnika 1923. in sicer rdeče po Din 5·— do 6·— belo od Din 5·50 do 6·50 iz svoje kleti v Brežicah. Dajem tudi sode na razpolago. Naročila sprejema **Josip Boecio v Brežicah.** 1955-a

Po znižanih cenah

prodaja zaradi preselitve

trgovina **Marije Rogljeve**

v Ljubljani, Lingarjeva ulica št. 4.

V zalogi ima razno sukno, cajge, kotenino, zefir, exportni cvilih za žimnice, odeje, belo, rjavo za rjuhe, moško in žensko perilo, kravate in drobnarije. Zimsko blago pod lastno ceno. Nihče naj ne zamudi ugodne prilike!

Samo še nekaj dni. 2128-a

KAMNOSEŠKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA

CELJE

Nagrobni spomeniki, nagrobne plošče in okvirji, plošče za umivalnike, nočne omare in kredence. 15

TEOD. KORN

LJUBLJANA

Poljanska cesta št. 3.

Kovec, stavbni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacija vodovodov.

Naprava strelovodov.

Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med, vsake velikosti kakor tudi posod (škatle) za konzerve. 707a

Spretnega rajonskega zastopnika

za Jugoslavijo išče Kletarska zadruga, r. z. z o. z. v Mariboru, za razpečavanje svojih izbornih vrst vina lastnega pridelka. 2126/a

Del. glavnica in rezerve cca 290,000.000 Kč.
Telefon štev. 104
Brzojavni naslov: INDUSBANKA
Hranilne vloge na knjižice in tekoči računi cca „70,000.000 Kč.

Češka industrijalna in gospodarska banka

podružnica v LJUBLJANI, Marijin trg štev. 5.

Centrala v Pragi na Příkope 36

67 podružnic v vseh večjih krajih Češkoslovaške republike

Sprejema hranilne vloge na knjižice in tekoči račun ter provaja vse bančne in borzne transakcije kar najkulantneje. 728/a

MAURICE LEBLANC: TIGROVI ZOBJE

43

Nepojasnjeno je ostalo le še eno vprašanje. Kdo je tista neznana oseba, kateri je Hipolit Fauville izročil maščevanje, mesto da bi enostavno ta pisma izročil pravici, sodišču? Kako je to, da se je odločil za takšno nenavadno, čudovito pot, po kateri prihajajo njegova pisma na svet sedaj, mnogo po njegovi smrti, ob v naprej določenih dneh? Ima li tudi ona neznana oseba, na katero so pisma naslovljena, vzroka dovolj, da ostane nepoznana v temi?

Na vsa ta vprašanja je odgovorila Ana Marija Fauville sama, in sicer na povsem nepričakovan način, čeprav se je končno ta njen odgovor popolnoma skladal z njenimi že večkrat izrečenimi grožnjami in napovedmi. Osem dni pozneje je bila zopet dolgo zasliševana in bi bila morala tekom tega zaslišanja odkriti, kdo bi po njenem mnenju mogel biti oni stari prijatelj njenega moža, ostala pa je tako rekoč mutasta in ni bilo dobiti od nje nikakršnega pojasnila. Po povratku v svojo celico pa si je prerezala žile na roki, in sicer s koscem razbitega stekla.

Drugo jutro je takoj pred osmo dobil Don Luis o tem dogodku Mazarouxovo poročilo. Brgadir je nosil pri tem v rokah majhen kovčeg. Vest je Perenno presenetila. «Je li mrtva?» je vzkliknil. Ni, zdi se, ostane ohranjena tudi to pot. Toda čemu? E, za vraga! Pričelo bo znova! Sedaj je že kakor da jo je nekaj obsedlo, in danes ali jutri . . . Pa tudi to pot ni ničesar priznala, kakor ne drugekrati?

Ne, tudi sedaj ne! Napisala je pač nekaj besed na košček papirja z navedbo, da je treba najti nekega Langernaulta, na katerega bi mogla biti dotična pisma naslovljena. Samo on je bil prijatelj njenega moža in edini, kateremu bi on mogel reči «moj dragi prijatelj». Drugih prijateljev njen mož ni imel, vsaj ne takšnih, da bi jim privoščil ta naslov. Ta Langernault bi jo mogel rešiti in odkriti, da je ona zares le žrtev nezaslišanega nesporazumljenja.

Toda, če je torej mogoče, da jo kdo reši in dá potrebna pojasnila, kako pa, da si ona potem žile reže?

Pravi, da zato, ker je njeno življenje sedaj itak že uničeno in se ne dá več popraviti. Zato si želi le še zadnjega počitka, miru, smrti.

Miru, miru, ki ga ona ne more najti sicer, kakor v smrti? Če je pa odkritje istine zanjo rešitev, potem to odkritje morda ne bi bilo tako težavno?j

«Kaj nameravate reči, gospodar? Ste li kaj našli? Ali se jasni?»

«Morda, toda še zelo nedoločeno. Eksaktnost teh abnormalnih pisem mi je vsekakor sumljiva.»

Razmišlja, potem pravi:

«Se li je iznova preiskalo, kakšen bi mogel biti oni naslov, ki je zbrisan s pisem?»

«Da, in zares se je posrečila rekonstrukcija imena Langernault.»

«In ta Langernault, kje stanuje on?

«Po njenih navedbah v vasi Formigny ob Ormi.»

«Se li je to ime tudi našlo na pismih?»

Ne, pač pa sosednjega mesta, ki je Alencon.»

«In ti potuješ sedaj tjakaj?»

«Da, prefekt me pošilja tjakaj v vsej naglici. Hitim, da še ujamem vlak.»

«To se pravi. Ti pojdeš z menoj v mojem vozu. Ta zrak me mori. Sedaj hočem delati.»

Pol ure pozneje drvi Perennov avto po veliki cesti proti Alenconu.

«Za vraga,» pravi Mazeroux, «mi pa res drvimo, kakor da letimo! Gospodar, pogumni ste!»

Dospela sta v Alencon nekoliko pred obedom, in po njem se podasta na poštni urad. Tu ne pozna nikdo tega imena Langernaultovega, in vrhu tega ima občina Formigny lastno pošto. Domneva je torej upravičena, da si je gospod Langernault dal pošiljati svoja pisma v Alencon poštno ležeče.

Don Luis in Mazeroux se podasta v Formigny, kjer pa jim poštni uradnik ne more dati nikakršnega boljšega pojasnila, vkljub temu, da vas ni imela nad tisoč prebivalcev. Hajdiva torej k županu!

Na županstvu se Mazeroux legitimira in prosi za pojasnila. Župan se nekaj spominja. «Da, da,» pravi, «zdi se mi, Langernault, menda, bil je prav priden trgovec, iz mesta, pozneje v miru . . .»

In je najbrže imel navado, da je vsak dan šel po svojo korespondenco v Alencon?

«Da, točno!» začudeno potrdi župan. «Hodil je vsako jutro tjakaj, da se malo sprehodi!»

«Ga li moremo posetiti?»

«I seveda . . ., kako da ne, že štiri leta so potekla, kar revež ni zapustil svojega sedanjega stanovanja . . .

«Kako to?»

«E, za vraga, pred štirimi leti je umrl!»

Don Luis in Mazeroux sta presenečena. «Umrl? Kako? Umrl?»

«Da, bil je ustreljen.»

«Kaj pravite?» vzklikne Perenna. «Ustreljen?»

«Izprva se je tako mislilo. Našli smo ga na tleh ležečega, v lastni krvi, pozneje pa se je ugotovilo, da se je zgodila le nesreča. Čistil je svojo lovsko puško, pa se mu je sprožila in strel je šinil v trebuh. Vendar je nam na vasi slučaj ostal še precej sumljiv.»

«Je li imel denar?»

«Da, dovolj, in baš to je sumljivo. Pozneje se ni našlo prav nič!»

Don Luis zopet razmišlja, potem nadaljuje: «Je li ostavil deco, sorodnike?»

«Nikogar, niti bratranca, sploh nikogar. Toliko je res, njegovo posestvo, imenovano «stari kaštel», ker je tam mnogo razvalin, je pozneje ostalo popolnoma osamljeno. Nikdo se ni zanj brigal. Policija je vrata zapečatila in zaprla dohod v park. Sedaj oblast čaka, da poteče zakoniti rok, potem bo sama prevzela to posestvo, ki ni last nikogar.»

«Pa radovedneži, ne prihajajo li in niti ne poskušajo, da bi nekoliko pogledali v ta park in preplezali obzidje?»

«Kar vem, ne. Predvsem je obzidje precej visoko. Potem pa, «stari kaštel» je bil vedno nekoliko razvpit. Vedno se je govorilo, da straši. Bedarije seveda . . . Pa vendar . . .

«Ta je lepa!» vzklikne don Luis, ko sta zapustila občinski dom. Inženjer Fauville je torej dopisoval mrtvecu, in sicer takšnemu, da se zdi, da je umrl nasilne smrti.»

«Jih je že kdo drugi moral prestrezati!»

«Očividno! Pa vkljub temu je adresat takrat že bil mrtev, in ravno takšnemu adresatu je namenjal Fauville svoja pisma, v katerih je tako težko osumil svojo ženo!»

Mazeroux ne odgovori. Zmeden je.

Popoldne se oba informirata po kraju, da zbereta podatke, v kolikor bi se kdo mogel spomniti nekaj let nazaj. Toda njun trud je bil zaman. Okrog šeste, ko sta se že nameravala vrniti, je Perenna zapazil, da avto nima bencina, in je poslal Mazerouxa, da ga kupi. Sam pa je tačas odšel, da nekoliko pogleda okrog «Starega kaštela».

Med dvema njivama je še precej izhojena pot vodila do skupine trnjevih dreves, za njimi pa so se v visokem in trdnem zidu pokazala masivna, zaprta vrata. Don Luis je korakal ob zidu, in ko je našel v bližini drevo s pripravnimi vejami, se je popel nanj in z njega na zid. V parku je videl zanemarjene steze in zaraščene nekdanje nasade, na levi kup zanimivih starih razvalin, ki so gledale izza šume, na desni pa majhna hišica z zaprtimi, toda že razpadajočimi oknicami.

Originalna Jazz-Band

Plesi 712/a

Razne atrakcije

Odhodni postaji: RIJEKA: „Hotel Europa" (avtomobilska postaja) OPATIJA: Pred kavarno „Principe Umberto".

Prvi odhod ob 11·30 uri dopoldne

Cercle des Etrangers - Zamet - Slavenski Monte - Carlo

Prehodišče z Rijeke in Opatije na Jugoslovansko področje s posebnim avtomobilskim prometom vsake pol ure; vožnja traja 15 minut

Dvorane se otvarjajo vsak dan ob 11. uri dopoldne

Prvi odhod ob 11·30 uri dopoldne

Cene vožnje tja in nazaj Lit. 6·—

Amerikanski bar

Prvorazredna restavracija

Stara pesem

izkopana iz tritisočletnega groba egiptovskega kralja.

OPEKO kdor dobro hoče dobiti, ta v Račju ju mora zdaj naročiti.

STREHO trpežno kdor hoče napravit', opeko iz Račja mora nabavit'.

DENAR si prihrani, srečo privabi, blago «Opekarne v Račju» kdor rabi.

To pesmico danes vsak mora znati, to šolarčku skrbna pravi že mati.

2145 a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA Dunajska cesta št. 46

Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Parna žaga. Tovarna furnirja.

ERIKA

Najboljši in najpripravnejši pisalni stroj za potovanje.

THE REX CO., LJUBLJANA Gradišče 10 Telefon 268.

Opalografi v vseh velikostih in opalografične potrebščine vedno v zalogi. 296 a

Uz jamstvo popravljeni

LOKOMOBILI

Lanz-Wolf. Gradj. g. 1914-22

HP	HP	Novi
10-15	90-120	26- 42
15-20	100-130	30- 50
20-25	120-170	40- 65
25-30	130-190	50- 80
30-40	150-200	70-100
40-50	170-230	100-140
50-60	200-300	120-170
60-70	300-400	139-190
75-85	400-500	170-210
80-100	500-600	200-300

Prvorazredno generalno popravljeni, izkušani. Jednogodišnje tvorničko jamstvo. Potpuna montaža. Poglejte naše stalne skladište. 300

Sirovouljni motori

Benzin-motori

od 5—50 PS.

Transmisije-Montaža.

Braća Fischer d. d.

Zagreb, Pantovčak 5.

MEDENI MUHOLOVCI

prvovrstni letošnji izdelek 2010/a

Karton Din 66·—

franko ambalaža, franko postaja Maribor. Za večji odjem zahtevajte posebno ponudbo.

Gaspari & Faninger, Maribor.

Stavbene potrebščine, linolej, asfaltovanja, ksilolitna tlakovanja, specijalna sredstva za izolacijo proti vlagi, izsušitev vlažnega zidovja, proti hišni in lesni gobi. — Mavčne plošče. — Strešna lepenka, ruberoid, lesni cement, katran, karbolinej, asfalt, bitumen, mavec itd., itd.

LJUBLJANSKA KOMERCIJALNA DRUŽBA

LJUBLJANA, Bleiweisova c. 18. 465/a

Iščemo samostojno 2123-a

korespondentinjo

za slovensko in nemško korespondenco. Reflektiramo samo na boljšo moč z večletno skušnjo v kakšnem večjem trgovskem podjetju; prednost imajo take reflektantinje, ki so zmožne slovenske in nemške stenografije in ako mogoče vešče dopisovanja v srbohrvaškem jeziku. Obširne ponudbe z navedbo začetne plače je nasloviti na tvrdko: Schneider & Verovšek, trgovina z železnino v Ljubljani.

AKTIENGESELLSCHAFT VORM SEIDEL & NAUMANN DRESDEN

Katalogi brezplačno! 2090/a

ZALOGA KLAVIRJEV IN PIANINOV

najboljših tovarn Bösendorfer, Czapka, Ehrbar, Schweighofer, Original Stingl itd.

Jerica Kubad, roj. Dolenc

LJUBLJANA, Hilšerjeva ulica št. 5.

Inserirajte v „JUTRU"!

Tvornica železnih

VIJAKOV

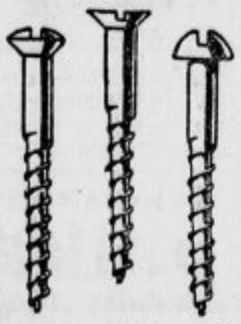

kisika (Oxygen)

Vojnović & Cie.

Vič pri Ljubljani

Veletrgovina elektromaterijala in strojev

Ljubljana Dunajska c. 22

Zahtevajte cenik! 2038a

VINO

PODRUŽNICA

vinarske zadruge

„LJUTOMERČAN"

za ljutomerški in ormožki okraj v Ljubljani, Stara pot štev. 9 poleg vojaške bolnice

nudi svoja zajamčeno

pristna ljutomerška vina

po ugodnih cenah in pod solidnimi plačilnimi pogoji.

VINO 654/a

Flor nogavice v vseh barvah po 25, 27 in 30 Din prodaja R. Stermecki, Celje. Naročite cenik!

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu poznani kot najboljši

Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a Prodaja na obroke

Ljubljana, Šelenburgova ul. 3

Centrala za SHS: Zagreb Marulićeva ul. 5

Zastopstva v vseh mestih

Kraljestvo mode

Nove in stare mode

Vsako leto na jesen se začenja govoriti o bodoči modi. V Parizu so se pojavila pri konjskih dirkah zopet kratka, na obeh straneh razparana krila. Modni listi že prorokujejo, da bo dolgim krilom kmalu konec in da se ženstvo vrne h kratkim. Baje zahteva današnji promet lahka, kratka krila. Vrhu tega so bila kratka krila moškim všeč in lepe ženske nožice so tako graciozno kaketirale. Poskus, uvesti znova vlečko, se je izjalovil; niti na obeh straneh viseči trakovi ali jeziki se niso obnesli. Obroči 17. in krinoline iz srede 19. veka se ne vrnejo več. Odkar se je francoska kraljica Evgenija na nekem dvornem plesu pojavila brez razčeperjenega spodnjega krila, je postala modna ženska vitkost. Dolgo se je smatral za lep le vitek pas, dočim se je zahtevala bujnost zgoraj in zadaj. Uvajale so se neverjetne neokusnosti. Borba proti modrcu je bila ostra in navidezno brezupna. Mahoma pa je nastala ohlapna moda, ki je docela zabrisala pas. Tedaj je postal moderc odveč. Vsaj za večino ženstva.

Poslej se je omejila moda le na kroj, na ovratnike, rokave in krila. Bistvenih izprememb ni prinesla več. Stare mode so za vedno nemogoče. Gre le še za to, naj li bo krilo ozko ali široko, rokav dolg, kratek, širok ali ozek, obleka brez ovratnika ali z ovratnikom. Kar prinaša moda novega, je le še malenkostno, ali pogreto. Ostalo je eno: ženska je lahko lepa ali grda v stari ali novi modi.

O pariški ženski modi

(Odlomek iz pisma.)

... Vsaka ženska hoče imeti za pomlad šik kostum. Po svojem okusu si izbereš lahko gladek, premočrten angleški kostum ali pa francoski, ki kaže več fantazije in nakita. Vsekakor se jemlje kot materijal rips, «grain de poudre», kakor se ta imenuje, ali alpaka. Oboje je zelo moderno. V svetli barvi, beige, zeleno kot grah, a tudi modro. Krila so postala zopet izdatno krajša, jopice poldolge. K temu vzameš lepo bluzo iz crepa de Chine ali vezen telovnik v barvi kostuma, nogavice iste barve, izrezane nizke čevlje, prav majhen klobuk (trotteur), ali vezen ali garniran. Tako greš na ulico dopoldne in se lahko zavedaš, da si prav šik.

Popoldanska obleka je navadno v obliki košulje, tudi iz ripsa, temnorjavega, temnomodrega ali črnega. Skoraj brez nakita, ker eleganca je v kroju. V bokih ozka, pod kolenj se razširjajoč bodisi z všitimi gubami, bodisi z dvema do tremi volani. Ovratnik in manšete so često okrašene z vezeninami v pestrih, a decentnih barvah ali s progami barvastega usnja ali s portami. Po vrhu lahek plašč ali jopica ali kep.

Za večerno obleko se uporabljajo svetle, vesele barve, največ bela ali bela in črna kombinirana. Tudi baršun se uporablja mnogo.

Nakit za glavo se popolnoma opušča. Niti klobukov ne nosijo. Zavladala je namreč manija gologlavosti, čisto v nasprotju z Dunajem, kjer obdrže dame klobuke na glavi celo v gledališčih. V Parizu hodijo dame v gledališče, na večerjo ali v bar brez klobukov in brez nakita v laseh.

Kot nakit las jim služijo le lasje, katere nosijo skoraj vsesplošno kratko pristrižene. A ne morda nakodrane ali zmršene, nego gladke, na sencih na znotraj počesane, torej povsem po moški fasoni. Nespametna moda, ki se ne bo držala več dolgo. (Iz «Moderne Welt»)

Nekaj za male

Tudi te imajo svojo modo, čeprav ne tako kapricijozno in spremenljivo kakor odrasle sestre. Odločilna za njo sta pred vsem higijena in praktičnost. Prinašamo danes tri vzorce. Evo jih:

Haljica iz rožastega volnenega blaga. Izrezani deli so obrobljeni z modrimi in citronastimi robovi.

Haljica iz plave svile; more se prati; okrašena je z vrvicami temnejše nijanse iz crepe de chine.

Plašček po angleški modi; manšete, pas in ovratnik so iz jelenove kože.

KNJIGE, *leposlovne in znanstvene, literarne vrednosti, v vseh jezikih, kupuje po najvišjih cenah vedno «Ljudska knjižnica» v Mariboru, Narodni dom I.*

Modistka
Z. Gorjanc & Co.
Ljubljana
Sv. Petra cesta 27
poleg hotela Tratnik
priporoča
svojo veliko zalogo vsakovrstnih
nam odernejših damskih slamnikov
Sprejema damske slamnike v prekrojevanje in vsa popravila
Zaloga Spaterie oblik ter vseh potrebščin za modistke
Postrežba točna Cene najnižje.

Novost! Največja Novost!
izbera slovitih
„Tanzpaar"-steznikov
samo pri tvrdki
P. Magdić
LJUBLJANA
(nasproti glavne pošte).
Vsaka moderna dama nosi danes „Tranzpaar"-steznik, ki napravi telo vitko in postavno.
V zalogi vedno najpopolnejše fasone.
Cena od 35·— do 480·— Din.

Odlikovanje naših dobrovoljcev s čsl. vojnim križcem

Nagovor generalnega konzula dr. Beneša.

Izročitev odlikovanj.

Sport

Slovan (Dunaj) : Ilirija 4 : 3 (0 : 1)

Tekma polna sportnega užitka.

Slovan: Hloušek—Pojar, Blizenec—Pojar II, Baar, Popek—Sowska, Listopad, Hanel, Ptaček, Ekl.

Ilirija: Miklavčič—Dolinar, Beltram—Hus, Zupančič II., Lado—Zupančič I., Oman, Milan, Pammer, Vidmajer, Sodnik g. Wagner (Dunaj).

Brezdvomno naša sportska publika, ki poseča naše nogometne tekme, ni bila dosedaj še razvajena glede tekem, pri katerih so lahko v pravem pomenu besede uživale one sportne lepote, ki jih nudi nogometni sport. Včerajšnja tekma pa je morala res vsakega gledalca zadovoljiti. V ostri, toda zelo fair tekmi dveh nasprotnikov, ki sta si bila v splošnem enakovredna nasprotnika, je prvorazredni dunajski Slovan porazil Ilirijo z diferenco enega gola. Da bi bila branilca Ilirije na svojem mestu, bi moral biti izid neodločen, ker je nudila Ilirija včeraj lepo igro, vsled česar je bila tekma tudi ves čas docela otvorjena. Tekma je bila v pravem zmislu besede propagandna, ki bo povzročila, da bo marsikdo, ki je na nogomet dosedaj še gledal z nekako prezirljivostjo, postal stalen obiskovalec naših nogometnih tekem.

Gostje so predvedli lepo sistematično igro, kar se je izražalo predvsem v krasno zamišljenih kombinacijah njihove napadalne vrste. Brilijirali so zlasti v preciznem podajanju žoge, ki je vedno prišla k pravemu možu. Tudi dobri strelci so dunajski Čehi. Najbolj opasen je bil desna zveza Listopad. Krilska vrsta je delala brezhibno. Posebno omeniti je treba srednjega krilca. Prav dobro sta se razumela oba branilca, od katerih se je zlasti levi odlikoval s svojimi osvobodilnimi streli. Vratar, ki je imel mnogo posla, se je pokazal kot dober branitelj svojega svetišča.

Pri Iliriji je bila to pot izvrstno razpoložena napadalna vrsta. Vidmajer na levem krilu začetkoma sicer ni bil na višini, vendar pa se je kmalu znašel ter s svojo hitrostjo in lepimi centri mnogo pripomogel do častnega izida. Milanu kot srednjemu napadalcu se seveda še opaža pomanjkanje rutine na tem mestu, vendar pa bo mogel sčasoma postati prav dober vodja napada, ker je prav lepo podajal žoge svojim drugom ter pokazal mnogo zmisla za napadalne akcije. Napadalna vrsta je prav zadovoljila. Res je sicer, da je pred golom zamudila nekaj čednih situacij, vendar se ne more zahtevati, da bo naš prvak v vseh detajlih kar čez noč postal brezhibno moštvo. V krilski vrsti sta bila izvrstna Gabe in Lado, dočim Hus ni mogel docela izpolniti svojega mesta. Kakor že omenjeno, sta bila najslabša branilca, od katerih je tudi topot Beltram nadkriljeval svojega tovariša Dolinarja. Miklavčič v golu je bil v dobri formi ter je držal, kar se je pač dalo. Tudi v igri z glavo niso Ilirijani mnogo zaostajali za Dunajčani, čeprav jih seveda niso dosegli.

V prvi polovici so se menjavali napadi od ene in druge strani. Toda niti eno niti drugo moštvo ni moglo doseči uspeha. Šele v 43. min. streija Lado po kotu iz precejšnje daljave prvi gol ter doseže vodstvo za domačine. V drugi polovici izravnajo po lepem napadu in krivdi Husa. Gostje hudo pritiskajo in res se jim že v 4. minuti zopet posreči zabiti drugi gol. Toda ne pretečeta dve minuti in Pammer vsled napake desnega branilca in vratarja gostov pošlje žogo v prazno mrežo. In zopet dve minuti, in že sedi žoga po idealno lepem napadu gostov v ilirijanski mreži. Gostje še niso zadovoljni in eno minuto kasneje dosežejo četrti gol. Toda naši ne popustijo. Tudi oni ostro napadajo. V 18. minuti zabije Milan neubranljivo tretji gol za Ilirijo. Igra se nadaljuje, toda sedanji izid ostane. Radi nastopajoče teme je sodnik predčasno prekinil tekmo.

Med publiko smo opazili g. velikega župana Sporna, češkoslovaškega generalnega konzula dr. Beneša ter zastopnike Češke obci.

Ilirija je poklonila pred tekmo svojemu igralcu I. Zupančiču, ki je nastopil stotič za barve svojega kluba, krasno palico s srebrnim ročajem.

Izid tekme je za Ilirijo prav časten. Današnja tekma bo vsekakor še bolj zanimiva, ker se mora po včerajšnjem rezultatu pričakovati izredno hud boj.

Predprodaja vstopnic za današnjo tekmo med dunajskim Slovanom in Ilirijo se vrši tudi danes do opoldne v trgovini I. Gorec v palači Ljubljanske kreditne banke na Dunajski cesti.

Klub kolesarjev in motociklistov «Ilirija» v Ljubljani, priredi v nedeljo dne 18. majnika svojo običajno «otvoritveno dirko» na progi Zg. Šiška— Št. Vid—Zg. Šiška. Dirka je otvorjena za vse kolesarske klube Slovenije. Opozarjamo na to klube in vabimo dirkače, da se prijavijo. — Točen razpis se razpošlje vsem klubom Slovenije. — Odbor.

Nogometna tekma v Celju med S. O. Šoštanj in S. K. Celje se vrši danes, dne 4. t. m. ob 16. uri na Glaziji.

Društvo za konjske dirke v Ljutomeru, ki obstoja že 49 let, priredi v nedeljo dne 11. maja t. l. svojo vsakoletno spomladansko kasačko dirko združeno z dirko v galopu na dirkališču žrebarne Cven pri Ljutomeru.

Dunajska Ostmark v Novem Sadu. Na svoji turneji po naši državi je dunajska Ostmark igrala tudi v Novem Sadu ter dosegla dve zmagi. Proti Makabiju je igrala 3 : 1 (1 : 0), proti Vojvodini pa 10 : 2 (7 : 0).

S. K. Primorje, Ljubljana. Garderoba za današnjo tekmo v gostilni «Reininghaus (Valjavec). Vsi igralci iz rezerve točno ob 13.30 v navedenem lokalu. Za danes dopoldne določeni trening naraščaja odpade vsled zasedbe igrišča. — V pondeljek ob 20. sestanek kolesarske sekcije v damski sobi kavarne «Emona». Udeležba vseh kolesarjev dolžnost. Isti dan ob 18.30 na igrišču sestanek vseh juniorskih moštev.

Lahkoatletska sekcija S. K. Ilirije. Reden skupen trening se vrši vsak pondeljek, sredo in petek. — Načelnik.

Tenis-sekcija S. K. Ilirije v Ljubljani naznanja, da se z današnjim dnem otvori igrišče. Člani se vabijo, da si ogledajo razdelitev oddelkov in urnik, ker se začne jutri že z rednim igranjem. Tudi druge informacije se dobe danes na igrišču. — Načelnik.

S. K. Slovan. Prostor za klubove objave se nahaja odslej v izložbenem oknu Zvezne knjigarne (Wolfova ulica, Marijin trg), na kar se članstvo opozarja. — Tajnik.

Sokol

Sokolski Glasnik in Jugoslovenski Sokol

Osma številka «Sokolskega Glasnika» ima kot uvodnik poziv br. urednika, da se prenese glavno telesno vežbanje iz telovadnice pod milo nebo, obenem pa naj se uporablja pomladanski in poletni čas za pešizlete članstva in naraščaja. — Br. Tadlič iz Vršca piše v svojem članku: Učiteljstvo in Sokolstvo, kako naj se pritegne učiteljski naraščaj v okrilje sokolske vzgoje, da mu bo mogoče pozneje uspešno delovati v sokolskih društvih. — Br. Janko Jazbec razmotriva o problemu rednih članov in prihaja do zaključka, da je treba članstvu točno predpisati minimalne sokolske dolžnosti in poleg rednih članov pridobiti tudi prijatelje Sokolstva, ki faktično le gmotno podpirajo Sokolstvo. — Iz glavne skupščine je poročilo statistikarja br. Švajgarja (jako zanimivo), dalje predlogi žup, resolucija in izid volitev. — Za članki sledijo poročila iz starešinstva, tehničnega odbora in iz žup. — Kratke beležke in raznoterosti zaključujejo to številko.

Glasnik ima za prilogo «Jugoslovenski Sokol» št. 4. s sledečo vsebino: I. Bajželj: Visoka šola za telesno vzgojo. Dr. St. Bukovsky: Pregledni obris telesnega razvoja mladine za potrebo vaditelja (prevod iz češčine od br. Ljudevita Kuščerja). — I. Bajželj: Društvena strokovna knjižnica. V. Švajgar: Sokolski domovi. — Iz djelovanja českoslovačkog Sokolstva. Iz Unije francuskih gimnasta. Nešto o gimnastici u Švajcarskoj. Italija. — Književnost.

Zbirajte in darujte, da zgradimo Sokolski dom na Taboru!

Priprave za parisko olimpijado. Za jugoslovensko sokolsko tekmovalno vrsto, ki pojde tekmovat v Pariz, se pripravljajo sledeči telovadci: Stane Derganc, Hubert Jeras, Pavel Jeršek, Evgen Lovšin Miha Osvald, Ciril Primožič, Jože Primožič, Rudolf Poljšak, Ivan Porenta, Gjorgje Roknič, Lev Stukelj, Oton Zupan, Stane Žilič. Razen teh pa se pripravljajo za to tekmo še bivši mednarodni tekmovalci bratje Slavko Hlastan, Slavko Simončič, Vladko Simončič, Peter Šumi in Stane Vidmar. Telovadci so razdeljeni v dve skupini, ki telovadita v Ljubljani in sicer pod vodstvom br. Vidmarja in Derganca. Ie dva telovadca izven Ljubljane še nista uvrščena v teh dveh vrstah. Dne 15. maja se zberejo vsi tekmovalci v Ljubljani in bodo trenirali do odhoda v Pariz skupno pod vodstvom brata Vidmarja. — Tudi drugi narodi se vestno pripravljajo za to tekmo, ki obeta biti jako zanimiva. — Italijani so postavili v januarju k izbirni tekmi za olimpijado 31 tekmovalcev, od katerih je bilo klasificiranih za dobre 16, za nesigurne 6, 19 pa je bilo odklonjenih. Švicarska telovadna organizacija se udeleži prvikrat mednarodnih telovadnih tekem in pošlje na olimpijado vrsto 8 tekmovalcev in 4 namestnike. Vrhu tega nastopi 48 telovadcev s posebno točko. — Teden po parisko olimpijadi imajo luksenburški gimnasti svojo proslavo, na katero so že povabili češko tekmovalno vrsto, ki gre v Pariz.

Morsko kopališče in zdravilišče na otoku Rab v Dalmaciji
LASTNIK FRANJO KUKULIĆ.
GRAND HOTEL GRAND HOTEL
DEPENDENCES: Villa Cassio, Villa Lucia, Villa Rita, s 100 udobno in moderno mebliranimi sobami — Vse leto otvorjeno.
Posebno ugodno za prebivanje tako poleti kakor pozimi, v krasni legi ob borovem gozdu s pogledom na pristanišče in planine. — Vrti s tropičnimi rastlinami, brez prahu. — Udobni saloni za zabave, igranje in čitanje. — Prvorazredna kuhinja, moderna kavarna, fine pijače, vino iz lastnih kleti. — Lastna električna razsvetljava, tvornica ledu, parna pralnica. — Dve lastni moderni kopališči. — Zdravniki, lekarna, pošta, brzojav. — Krasna izprehajališča v borovih gozdih. — Izleti v ladjicah in motornih čolnih. — Svoboden lov in ribarjenje. — Parobrodne zveze s Sušakom (z Reko) in z Dalmacije.
CENE: Popolna prvovrstna oskrba s sobo vred 80 dinarjev na dan. — Priporoča se posetnikom, da pravočasno brzojavno naznanijo svoj prihod. — Jetični se ne sprejemajo. — Brzojavni naslov: Grand Hôtel — OSTRVO RAB.
Za časa sezone ordinira zobozdravnik.

CIE. GLE. TRANSATLANTIQUE
Najhitrejša vožnja v Sev. Ameriko, samo 6 dni čez morje
Havre - Newyork, Cuba in Meksiko
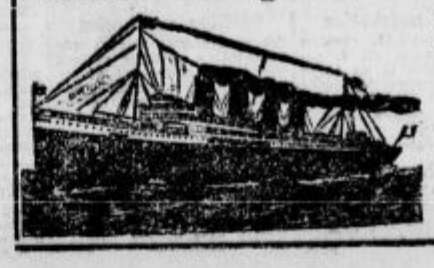
Glavno zastopstvo za Jugoslavijo Slavenska banka d. d. v Zagrebu
Vozne listke in tozadevna pojasnila daje
Ivan Kraker
zastopnik v Ljubljani, Kolodvorska ulica 41
2179a

Gospodarstvo

Naš obtok bankovcev

V zagrebškem «Bankarstvu» prinaša finančni minister dr. M. M. Stojadinović pod gornjim naslovom članek, iz katerega povzemamo nekatere najvažnejše ugotovitve:

«Z uradne strani se je lani vedno zatrjevalo, da smo že prekoračili težko krizo inflacije in prišli v fazo deflacije. Ako premotrimo stanje Narodne banke tekom poslednjih sedem mesecev, vidimo v resnici, da se je obtok bankovcev stalno manjšal in da se država nikako ni zadolževala pri Narodni banki. Skupni obtok bankovcev pri nas je znašal v dinarjih:

8. okt. 1923	6„000,699.130
8. nov. 1923	5„917,216.650
8. dec. 1923	5„847,308.230
8. jan. 1924	5„860,880.330
8. febr. 1924	5„872,912.470
8. marca 1924	5„704,072.570
8. aprila 1924	5„656,132.120

Malo drugače stoji stvar, ako jo premotrimo samo za leto 1923. Po izkazih Narodne banke je znašal novčanični obtok dne 31. dec. 1922. 5„039,800.000 Din, a dne 31. dec. 1923. 5„790,300.000 Din. To pomeni povečanje za okroglo 730 milijonov dinarjev. Ali je bila to inflacija?

Preden odgovorimo na to vprašanje, moramo proučiti, iz katerih razlogov je nastopilo to povečanje. Ako primerjamo bilanci Narodne banke od 31. dec. 1922. in 31. dec. 1923. ter pregledamo vse njune postavke, vidimo, da pri dveh jako važnih postavkah, ki sta pri nas poprej igrali v pogledu novčaničnega obtoka zelo veliko vlogo: pri posojilih državi in posojilih po eskontu in lombardu v stvari ni večjih razlik med tema dvema datumoma. Toda imamo neko drugo postavko, ki pokazuje veliko razliko na koncu leta 1923., in to so: državne terjatve po raznih računih. Te so znašale 31. dec. 1922. 504,106.023.24 Din, a 31. dec. 1923. 92,497.678.23 Din. Zmanjšanje znaša torej 411,608.345.01 Din. V tem računu so vknjiženi tudi depoji dinarjev od Bleerovega posojila in 7 odstotnega notranjega posojila iz leta 1921. Depo Bleerovega posojila je zmanjšan tekom leta 1923. za 328 milijonov dinarjev in depo 7 odstotnega posojila za 45,000.000 Din. Potem pokazuje še ena postavka znatno spremembo tekom leta 1923., to je kovinska podloga. Ta je znašala 31. dec. 1922. 349,300.455.56 v raznih tujih devizah in valutah, računajoč 1 Din enako 1 franku, 25 Din enako 1 funtu šterlingu itd., dočim je 31. dec. 1923. znašala 437,342.023.24. Povečala se je torej za 88,041.567.68 in naj bi bilo to tudi le v francoskih frankih, toda bile so tudi zdravejše valute, pomeni to zopet novo povečanje novčaničnega obtoka za okroglo 352 milijonov Din, računajoč 1 frank 4 Din. Torej ta postavka, potem Bleerovo posojilo in 7 odstotno posojilo pokazuje možnost povečanje obtoka za 725,000.000 Din, a od te številke do 750,000.000 Din je razlika majhna. Pojasnitev bi se mogla najti še v nekaterih manjših postavkah, kakor n. pr. v zmanjšanih žiro-računih, v denarju, vloženem za zidanje bankine zgradbe itd., toda glavni razlog, kakor se vidi, je v nastopnem: povlačenje drž. depojev in nakup tujih deviz radi pojačanja kovinske podloge.

To pojasnitev povečanega novčaničnega obtoka sem v ostalem že bil dal javnosti ob priliki načelne debate o proračunu dne 30. januarja 1924. v narodni skupščini. Takrat se mi je ugovarjalo: Če se je kovinska podloga tekom 1923. povečala za 88,000.000 Din, bi se moral novčanični obtok povečati le za trikratno svoto, to je za 264,000.000 Din. Kako se je mogel torej obtok v resnici povečati za 750,000.000 Din? Ali ni s tem pogažen zakon o Narodni banki?

Na to hočem odgovoriti: Po zakonu o Narodni banki more banka izdati v obtok trikrat več novčanic nego ima zlata in srebra v svojih blagajnah. Dne 31. dec. 1923. je znašala kovinska podloga 437,342.023 Din. Trikrat toliko je 1„312,026.069 Din. Po tem zakonu se posojila, dana državi, ne računajo v bančni kontingent novčanic za obtok, ki je, kakor omenjeno, omejen. Svota teh posojil je znašala 31. decembra leta 1923. 4„524,360.804 Din. Ako zdaj seštejemo to število z onim, ki predstavlja močni maksimum bančnega kontingenta, dobimo: 4„524.360.804 + 1„312, 026.069 = 5„836,386.873 Din. V resnici pa je bilo 31. decembra 1923. v obtoku le 5„790,240.920 Din. Po zakonu bi mogla Nar. banka izdati še 5„836,386.873.21 — 5„790,240.920 = 46,145.953.21 Din.

Kakšen je bil položaj 31. decembra 1922? Kovinska podloga 349,300.455 Din, pomnožena s tremi je 1„047,901.365 Din kot bančni kontingent. Državni dolg je znašal 4„517,550.447 Din. To pomeni: 1„047,901. 365 + 4„517,550.447 = 5„565, 451.812 Din. Zakonski maksimum je bila torej zadnja številka, v resnici pa je bilo v obtoku le 5„039,883.135 Din. Narodna banka bi torej mogla izdati še 525,568.677 Din, da bi dosegla zakonski maksimum.

In baš v tej slednji številki je pojasnitev za vprašanje: zakaj se je v l. 1923. povečal novčanični obtok za 750 milijonov, dočim se je kovinska podloga povečala le za 88 milijonov? To je bilo mogoče le tako, da je koncem l. 1922. obstojala zlata rezerva za izdajanje bankovcev, ki ni bila takrat izrabljena. Ta rezerva je opravičevala, kakor rečeno, za izdanje okroglo 525 milijonov; k temu se prišteje 264 milijonov, ki jih dobimo, ako pomnožimo s tremi povišek kovinske podloge tekom l. 1923., (ki znaša 88 milijonov), tako da znaša skupna vsota 789 milijonov; to pa je popolno pokritje za vseh 750 milijonov tekom 1923. emitiranih bankovcev. Ko bi bil že koncem leta 1922. dosežen maksimum kontingenta, bi emisija teh 750 milijonov očividno ne bila mogoča. Zahvaliti pa se je medtem poglavitno depoju dinarjev, dobljenih iz prodaje dolarjev Bleerovega posojila (okrog 10,000.000 dolarjev) in iz prodaje zlatih kron (24,000.000 kron) bivše Avstro-ogrske banke, da je obstojala še ena rezerva za izdajanje novčanic.

V letu 1923. je ta rezerva bila izrabljena in je morala biti izkoriščena, ker je depo dinarjev pri Narodni banki začasen, namenjen uporabi po odredbah zakona o Bleerovem posojilu in odredbah finančnega zakona ter proračuna za 1922.-1923. Povečini so ti razhodi šli za železniške potrebe. Uporaba tega depoja dinarjev in radi tega povečan novčanični obtok v letu 1923. se nikako ne more označiti za inflacijo.

Ali pomenijo inflacijo v l. 1923. izvedeni nakupi deviz v svrho povečanja kovinske podloge bankovcev Narodne banke? Po mojem mišljenju se niti to ne more smatrati za inflacijo. Dolarji, angleški funti, francoski franki in druge zdrave valute se morejo vsak moment pretvoriti v dinarje. Čim se občuti, da takšna «inflacija» izdanih dinarskih bankovcev pričenja škodljivo vplivati na tečaj naše valute ali da zaradi momentano zmanjšanega izvoza ali momentano pojačanega uvoza obstoji močnejša potreba tujih deviz — v takem momentu se na borzah prodajajo devize in kupujejo dinarji, s čemer se zmanjša novčanični obtok.

Ves ta sistem, ki se je začel sporazumno med finančnim ministrom in Narodno banko po določenem načrtu in smiselno izvajati v glavnem lanskega leta, ima v sebi dobro stran, namreč, da napravlja novčanični obtok elastičnejši. Obtok se more laže in brže kontrolirati, zmanjšati ali povečati. To je velika korist za celo narodno gospodarstvo.

Druga korist je v tem, ker se s pomočjo teh rezerv v tujih plačilnih sredstvih omogoča relativna stabilizacija dinarja. Razume se, ne umetno podrževanje dinarja na tej ali oni vrednosti, temveč samo izbegavanje naglih kolebanj, izbegavanje preveč brzih preokretov na borzi tako glede porasta kakor glede padca vrednosti dinarja. To, da smo tekom 1923. povečali kovinsko podlogo, je dokaz, da je naša valutna politika v prošlem letu prav zadrževala nagel porast dinarja, kajti ko bi prodali tudi onih 88 milijonov frankov viška v podlogi, bi dinar skočil še preko teh 20 odst., za katere se je tekom leta 1923. popravil v vrednosti. Jaz sem bil vedno mišljenja, da se s popravljanjem dinarja ne smemo prehitro žuriti ter da mora biti tu mnogo obzirnosti in previdnosti. Izkušnja Češkoslovaške nas je poučila, da nagli skoki niso dobri.

= **Prometna konferenca.** Iz Zagreba javljajo: Dne 1. maja se je začela v Osijeku prometna konferenca, katere se udeležujejo delegati prometnega ministrstva ter poštnih in železniških direkcij. Konferenca bo trajala pet dni.

= **Proga Užice - Vardište** bo po vesteh srbskih listov popolnoma dogotovljena do konca avgusta t. l. Ta proga bo najkrajša in najboljša pot iz Metkovića in Sarajeva za Beograd.

= **Stanje hmeljskih nasadov.** I. poročilo Hmeljarskega društva za Slovenijo v Žalcu z dne 1. maja: Rez hmelja se je letos izvrševala ne pri najugodnejšem vremenu. Hmeljska korenika je dobro prezimila in ima že obilo poganjkov. Sedaj se postavljajo drogi ter napeljujejo in napenjavajo žice v žičnih nasadih. Gnojenje se je izvrševalo deloma že jeseni, deloma se izvršuje sedaj. Letos se je uporabljalo izredno mnogo umetnega gnojila. V zgodaj obrezanih nasadih se vidijo že po pol metra dolgi poganjki. Jutranja temperatura znaša povprečno le 5 stopinj R.

= **Stanje posevkov v naši državi zelo ugodno.** Po podatkih ministrstva za kmetijstvo in vode je stanje posevkov — razen v poplavljenih krajih — mnogo boljše nego lani. Zlasti žito in turščica se dobro razvijata. Najboljše je stanje v severni Bački in severnem Banatu. V južnem Banatu in južni Bački so poplave napravile mnogo škode. V teh krajih se bo na poplavljenih mestih nasadila turščica.

= **Obnova trgovine v Srbiji.** V letih 1919.—1923. se je obnovilo ali otvorilo v področju Srbije okrog 13.000 trgovin. Od tega odpade na Beograd okrog 3500, na ostala mesta in mesteca okrog 8000 in na vasi okrog 1500.

= **Potovanje suboliških trgovcev v Primorje in Italijo.** Udruženje trgovaca i industrijalaca v Subotici je sklenilo, da priredi dne 12. maja izlet v en del našega Primorja in severni del Italije. Svrha potovanja je gospodarsko zbližanje in upoznanje naših trgovcev industrijcev in privrednikov s privredniki našega Primorja in s privredniki kraljevine Italije.

= **Vprašanje vinskega izvoza v Češkoslovaško.** Iz Beograda poročajo: Češkoslovaški generalni konzul v Beogradu je posetil ministra trgovine in industrije dr. Krizmana in mu sporočil, da je češkoslovaška vlada pristala na uvoz našega vina v Češkoslovaško brez kompenzacije. Včeraj so se v ministrstvu trgovine in industrije vršila pogajanja glede kontingenta in načina uvoza. Minister dr. Krizman je nujno pozval zastopnike vinogradarstva v Zagrebu in Novem Sadu na konferenco.

= **«Agraria», veletrgovina z deželnimi pridelki, d. z o. z. v Mariboru,** se je razdružila in prešla v likvidacijo. «Uradni list» št. 39 z dne 3. maja poziva upnike, da prijavijo svoje terjatve v 14 dneh pri likvidatorjih.

= **Dobava pločevine.** Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na 22. t. m. za dobavo 6000 kg pocinkane železne pločevine 2000 × 1000 × 0.65 mm. Pogoji na vpogled pri okonomskem odelenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gospovsetska cesta.

= **Konkurz je razglašen** o imovini Slavka Kalina, trgovca v Bregani, registriranega pod firmo: Slavko Kalin v Obrežju št. 38 pri Jesenicah ob Savi. Prvo zborovanje upnikov pri okrajnem sodišču v Kostanjevici je 20. maja ob 9. uri. Oglasitveni rok do 10. junija. Narok 3. julija.

= **Mednarodni vzorčni sejem v Padovi** se bo vršil od 5. do 19. junija. Podrobnejše informacije je dobiti v Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

Lastnik in izdajatelj: Konzorcij «Jutra». Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par

Za „Dopisovanje" in „Ženitve" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za „Dopisovanje" in „Ženitve" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujejo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znamkah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanju priložena znamka za odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Pouk

Instrukcije daje akademik srednješolcem. Cenjene dopise je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Akademik". 9123

Zasebno učilišče za **strojepisje.** Cena ura 6 Din. — G. Petač, Ljubljana, Rimska cesta 17/I 9427

Službe (dobe)

Čevljarski vajenec se takoj sprejme pri Jos. Prešernu, Celovška cesta 82, Ljubljana 7. 9446

Fotografski pomočnik za vse, mlajša moč, dober retušer, se sprejme pri fotografu Hibšer v Ljubljani. 9032

Dekle za vse z znanjem nemščine, se išče. — Ponudbe na naslov: Podpukovnik Gjorgjević, Zemun, Kralja Petra ulica 23. 8853

Dva vrtnar. pomočn. zmožna, za zelenjavo in cvetje, se sprejmeta takoj. Ponudbe z navedbo plače je poslati na tvrdko: Brača Katzler, umetno in trgovsko vrtnarstvo, Karlovac na Kupi. 9305

Knjigovodja se sprejme v večjem industrijskem podjetju v Mariboru. Samo popolnoma vešče moči naj se javijo z navedbo zahtevkov pod „Knjigovodja" na upravo „Jutra", Maribor. 9156

Pekovski pomočnik vesten, pošten in samostojen, se išče. Plača po dogovoru. — Predstaviti se je osebno. — K. Čadež, Kranj. 9132

Kovaškega učenca sprejme takoj Anton Zajc, kovač v Žalcu. 9224

Več sodar. pomočnikov se takoj sprejme. — Več se izve v tovarni olja v Medvodah. 9357

Dobro delavko ki se razume na šivanje, sprejme „Tribuna" F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovška cesta št. 4. 9361

Komercijelnega tajnika z znanjem francoščine, išče za takojšnji nastop Zveza za tujski promet v Sloveniji — Prednost imajo eksportni akademiki z nekaj bančne prakse. Prošnje je nasloviti na ravnateljstvo Zveze. 9397

Potnike agilne, za prodajo šivalnih strojev za okraje: St. Vid, Kamnik, Grosuplje in Gornji grad išče tvrdka „Singer" v Ljubljani, Šelenburgova ulica št. 3. 9377

Šteparico za gornje dele, dobro, mlajšo moč, se takoj sprejme. T. Fotak, Zagreb, Primorska ulica 4. 9372

Izurjenega polirja z večletno prakso za visoke stavbe sprejmemo takoj. Ponudbe do 3. t. m. na upravo „Jutra" pod šifro „Polir". 9443

Kuharica se išče za Pansion. Poizve se v Gorupovi ulici št. 3/III. 9329

Več kroj. pomočnikov za veliko delo, prvovrstnih delavcev, sprejme Stevo Gomboc, modni salon, Ljubljana, Dvorni trg 3. 9344

Učenec se sprejme v trgovino z mešanim blagom na deželi. Pogoj: močan ter poštenih staršev. Ponudbe na naslov: E. Bezenšek, Podsreda. 9341

Službe (iščejo)

Skladiščnik vesten in pošten, zmožen vseh pisarniških poslov, ki bi položil lahko tudi kavcijo, želi namestitve v Ljubljani. Dopisi se prosijo pod šifro „Skladiščnik" na Aloma Company, Ljubljana. 8905

Plačilna natakarica prijetne zunanjosti, sprejme službo 15. maja ali 1. junija. Reflektira le na boljši lokal. Prvovrstna izpričevala, poštenost zajamčena. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „15. maj". 8871

Laborant dobro izučen, išče mesta. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod „Zanesljiv laborant" na upravo „Jutra". 9314

Mehanik, pomočnik vojaščine prost, išče službe, najraje bi šel k stojećim (Stabilmotor) bencin-motorjem ali kaj podobnega. Je pošten in trezen. Cenj. ponudbe pod „Pošten" na upr. „Jutra". 9312

Izurjen mizar popolnoma izvežban, išče službe. Ponudbe na upr. „Jutra" pod „Dobra moč". 9429

Uradnik z večletno pisarniško prakso, išče službe. — Sprejme vsak posel. — Ponudbe pod „Jugoslovenski nacijonalist" na upravo „Jutra". 9425

Službo skladiščnika ali podobno v Ljubljani ali okolici, iščem. — Nastopim takoj. Ponudbe pod značko „Reduciran" na upravništvo „Jutra". 9415

Pošteno dekle išče mesta kot samostojna gospodinja v Mariboru ali izven, k majhni družini. — Naslov pove uprava „Jutra" v Mariboru pod „Snažna in zanesljiva". 9325

Prodajalka išče mesta na deželi v trgovini mešanega blaga. Ponudbe pod šifro „Poštena" na upravo „Jutra". 9319

Absolvent 4. realke ter trgovskega tečaja, vešč nemščine, slovenščine in del. srbohrvaščine v govoru in pisavi, išče mesta v pisarni Cenjene dopise na upravo „Jutra" pod šifro „Vesten in marljiv". 9381

Izvežbana stenografka in strojepiska z večletno prakso išče nameščenja v trgovskem ali drugem podjetju. — Nastopi takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Zanesljiva". 9416

Dve blagajničarki iščeta namestitve v letoviščnih podjetjih, skupno ali posamezno. — Ponudbe pod „Blagajničarki" na Aloma Company, Ljubljana. 9419

Plačilna natakarica dobro izurjena, spretna računarica, z večletno prakso, išče mesta stalno ali za sezono. Cenjene ponudbe pod šifro „Plačilna" na upravo „Jutra". 9105

Prodajalka izučena mešane stroke, želi premeniti službo. Gre tudi v samo specerijsko trgovino, najraje na deželo. — Naslov pove uprava „Jutra" pod „Prodajalka". 9078

Mehanikarski pomočnik priden in pošten, 18 let star, išče službe. — Šamperl, Nova vas št. 79, Ptuj. 9081

Natakarica vešča slov., nemščine in hrvaščine, pridna in poštena, želi premeniti mesto. Naslov pove uprava „Jutra" pod „Natakarica". 9080

Prodajalka vešča knjigovodstva in korespondence, specerijske in galanterijske stroke, želi premeniti mesto. — Cenjene ponudbe na podruž. „Jutra" v Mariboru pod „Marljiva". 9217

Kakor velikan nad pritlikavci

zraste obrtnik, ki opozarja nase z oglasi v «Jutru». Kdor ne inserira, ga široka publika ne more poznati in mu nič ne pomaga; dela ne dobi in naj je še tako spreten in soliden in prvovrsten obrtnik. Ravno z «Malimi oglasi» so se obrtniki pri drugih narodih visoko dvignili in razvili tudi v industrijalce. Zato nikar ne odlašaj in se požuri, da opozoriš nase tudi ti potom «Malih oglasov» «Jutra», ki se nedvomno najuspešnejše in najcenejše sredstvo za povzdigo male obrti. Pomni, da le tisti napreduje, kdor oglašuje!

Službo premeniti želi kontoristinja z večletno prakso, zmožna slovenskega, nemškega ter italijanskega jezika, knjigovodstva, slov. in nemške stenografije ter strojepisja. — Nastopi event. takoj. — Cenjene ponudbe z navedbo plače, prosi pod „Zanesljiva 17" na upravo „Jutra". 9185

Uradnik z večletno pisarniško prakso, išče službe. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Mahrovec". 9166

Deklica mirna in poštena, 17 let stara, išče službe v boljši hiši pri manjši družini. — Najrajše gre v Zagreb ali Ljubljano. Naslov pove upr. „Jutra". 9380

Krojaški pomočnik dobro izvežban, išče mesta za takoj ali pozneje. — Ponudbe pod „Krojač" na upr. „Jutra". 9454

Perf. korespondentinja za francoski, angleški, nemški in slovenski jezik, vešča deloma tudi italijanščine in srbohrvaščine, želi spremeniti službo. Je stenografinja in izurjena strojepiska s prima referencami. Cenj. ponudbe pod „Occasion" na upravo „Jutra". 9252

Bančni uradnik na vodilnem mestu, bivši šef korespondence in knjigovodstva, popolnoma vešč vseh v bančno stroko spadajočih poslov, dobro vpeljan na slovenskem trgu, želi premeniti službo. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Agilen". 9389

Mlad spediter. uradnik z nekaj znanja v lesni trgovini, išče v isti službe kot pisar (škriban). Pismene ponudbe prosim pod šifro „Škriban" na upr. „Jutra". 8463

Gaterist ali brusač (oženjen) išče stalne službe s stanovanjem. — Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Gaterist". 9453

Bilancist, korespondent perfekten, z večletno prakso, vešč slovenščine, nemščine, italijanščine, ruščine, srbohrvaščine in francoščine išče primernega mesta. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Vesten 100". 9395

Mesto vzgojiteljice k otrokom brez matere, išče mlada, toda resna, izobražena gospodična, v katerem koli kraju. — Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Ljubiteljica otrok". 9238

Trgovski poslovodja starejša prvovrstna moč, želi spremeniti mesto. — Prevzamem najraje vodstvo kake podružnice. — Naslov pove uprava „Jutra". 9460

Knjigovodkinja starejša, zanesljiva moč — išče službe. Cenj. ponudbe pod „Kranjsko" na upravo „Jutra". 9327

Obrt

Slike za legitimacije izdeluje najhitreje fotograf Hugon Hibšer, Ljubljana, Vavazorjev trg. Državni nastavljenci imajo popust. 951

Modistka Z. Gorjanc & Co., Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 27, poleg hotela „Tratnik" sprejema vsakovrstna popravila slamnikov in svilenih klobukov. Postrežba točna. 729

Iva Šiller — modistinja se priporoča za nakup in popravila modernih slamnikov po tvorniških cenah. *Stojnica na Sv. Jakoba trgu — vsaki dan.* 711

Damski klobuki in slamniki, kakor tudi vsa popravila najceneje pri Ivanki Stegnar, modistki, Ljubljana, Rimska cesta št. 10. 680

Specialna delavnica za brušenje kovin in jekla, zavod za poniklanje, bakrenje in galvaniziranje v raznih barvah po najnižjih cenah, se priporoča. Aberšek Vid, Poljska cesta štev. 13.

Oblečeni boste elegantno in poceni ako pustite delati obleke po meri v modni krojačnici Jakob Smrajc, Poljanska cesta 12. 9437

Prodam

Sedlarski šivalni stroj se ceno proda. Naslov pove uprava „Jutra". 9451

Moško kolo ceno naprodaj v Rožni dolini št. 147. 9449

Fine čevlje št. 36 visoke in nizke, 6 p. črnih moških nogavic, bel otroški voziček, poceni prodam. — Dalmatinova ulica 13/I, levo 9445

Omara za led in kotel za acetilinsko razsvetljavo, vse v dobrem stanju, proda po ugodni ceni A. Franc, posestnik v Metliki. 8995

Pozor, botri in botrice! Janko Dermota, zlatar v Sp. Šiški, Jernejeva cesta št. 57 Vam nudi vsakovrstna najcenejša birmanska darila. V zalogi poleg zlatnine in srebrnine tudi ure za birmance. Predeluje in popravlja se v lastni delavnici. Cene brezkonkurenčne. 8840

K. Widmayer pri „Solncu" za vodo. Priporočam: Raznovrstno perilo, svilnate in druge robce, šerpe manufakturno blago, obleke, predpasnike. Vso opravo za novorojenčke, maje in nogavice, domačega izdelka. — Venčke in šopke za neveste in birmanke, kovtre, Abtahe (peče)! Na debelo primeren popust. 689

Motorno kolo znamke „Motosokoch" 3 in pol PS, z dvema prestavama, kakor novo in motorno kolo znamke „Nekersulm", izdelek 1923, 4 PS, se po ugodni ceni prodasta. — Josip Senica, Domžale. 9099

Ia trapistovski sir po 30 Din *kg* franko pošta ali železniška postaja, nudi Bor. Sbil, Kočevje. 7975

Avto-Ford s 5 sedeži, v zelo dobrem stanju, z električnim starterjem, razstavnimi platišči (abnehmbare Felgen), se proda. Cena je 40.000 Din. Poizve se v trgovini F. Čuden, Prešernova ul. 1. 7413

Moške obleke in manufakturno blago priporoča *Ivan Sax*, Ljubljana, Stari trg št. 8 z 10—15 odst. popusta. Solidna postrežba! 6840

300 kg vodotop. stekla (Wasserglas) prodam po ugodni ceni. — Josip Molek, Metlika, trgovina z jajci. 9096

Katica, povej mi, kje si kupila posodo? Ali ne veš, da se kupi najboljše pri Vicelnu, Maribor, Glavni trg? 191

Zaradi opust. trgovine mešanega blaga v Celju, Glavni trg št. 9, se proda trgovska oprava, obstoječa iz stelaž brez predalov pudelni, okrog 200 različnih kartonov (Lagerkartone) 1 veliko zrcalo, 3 steklene omare, 1 kompletna nikelnasta oprema za 1 veliko izložbeno okno, ter raznega kratkega blaga, čipke, vezenine in ročnega dela itd. Naj se ne zamudi ugodne prilike. Samo do 1. junija t. l. 9306

Vrtne stole prodaja najceneje Rožmanc & Komp., Ljubljana, Mirje 4. 9282

Pletilni stroj št. 9/37, ki dobro dela, prodam. Jernej Sešek, Židovska steza 6, Ljubljana. 9272

Tovorni avto tritonski, z dobro gumo, prodam po zelo nizki ceni. Pojasnila daje Leopold Trobevšek, trgovina, Blanca pri Sevnici. 9059

Naznanilo Plemenite kose so došle. Kdor želi iste, naj mi takoj sporoči množino in velikost. Plemenite kose, za katero vsako se jamči, razpošiljam v komisijo do konca julija. Polovica kos se plača v 30 dneh po prejemu, druga polovica ob končani seziji, ev. se neprodane in nerabne kose sprejmejo nazaj. Vsak trgovec lahko svoji stranki jamči za dobro kakovost te kose. — Obenem priporočam nakup raznih brusnih kamnov, klepal, kosirjev itd., vse po najnižjih, brezkonkurenčnih cenah. *Mihael Omahen, Višnja gora.* 9145

Pri nakupu pohištva nikakor ne zamudite ogledati si mojo zalogo vsakovrstnih oprav za spalne in jedilne sobe od najpriprostejše do najfinejše vrste, kakor tudi pisalne mize, kuhinjske oprave, predsobe in žimnice (modroce). — Priporočam se za cenjena, vsa v to stroko spadajoča naročila. — Samo solidni domači izdelki. Cene konkurenčne. Josip Andlović, zaloga pohištva, Komenskega ulica 28 (zraven gostilne Brezovšek.) 9109

Otroški vozički dvokolesa, šivalni stroji, motorji (novi in rabljeni) ceno naprodaj. Prodaja tudi na obroke. Ceniki franko. „*Tribuna*" *F. B. L.*, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4. 8304

Nov voz prodam po nizki ceni radi pomanjkanja prostora. — Naslov pove uprava „Jutra" 9331

Stroj za drobljenje lubja, se proda s ali brez barake. — Naslov pove uprava „Jutra" 917

Aparat za sušenje las nov, nerabljen, 110 Volt, z izmenični tok, se pod lastno ceno takoj proda pri A. Gjud, Ljubljana, Kongresni trg 6. 941

Pozor, trgovci! Prodam okoli 2000 širokih krtač in 150 vezanih metel po nizki ceni, zaradi opustitve trgovine. — Ponudbe pod „Ugodna kupčija" na upravo „Jutra". 940

Na prodaj damski volneni plašč in svilen plašč, moška usnjata suknja, otroški čevlji št. 2 otroški stol za zibanje. Ogleda se dnevno od 5.— ure popoldne na Bleiweisovi cesti 4/II. 937

D. K. W. motor s kolesom, v dobrem stanju se ugodno proda. Istotam proda malo rabljeno kolo v najboljšem stanju. Naslov upravi „Jutra". 93

Proda se: ena 3/4 in 4/4 violina, flavta in mandolina ter dobro moško kolo. Sp. Šiška Jernejeva ulica (gostilna Ferfila). 93

Pohištvo in razno blago, prodam radi odpotovanja. — Sokol, Gradišče št. 7, dvorišče. 93

Krasna palma Chamaerops, kakor tudi dve Oleandra in lavor, po ugodni ceni naprodaj. Ogleda se lahko na dvorišču v Šubičevi ulici št. 2. 93

Filatelisti, pozor! Ne kupujte znamk prej ne poznate mojih cen. Zahtevajte še danes naših kar želite in prepričali se boste. J. Bradač, Ljubljana, Stari trg 34/II.

Restavraterjem
in gostilničarjem se priporoča za nakup papirnatih servijetov tvrdka M. Tičar, Ljubljana. 1000

Gnoj se proda.
Vegova ulica 12/I. 9435

Lepo spalnico
iz trdega lesa ter 6 tapeciranih, lepih stolov, prodam. Naslov pove uprava „Jutra" 9245

Sobna in kuh. oprava,
otroški voziček in razno drugo, se poceni proda. — Naslov: Kosurs, Metelkova ulica št. 2 (objekt 6) Ljubljana.

Proda se
9 električnih svetilk, 3 za... omaro, 1 luster, staro... skrinjo. — Kje, pove uprava „Jutra". 9371

Najboljša kolesa
šivalne stroje, vsakovrstne stenske in žepne ure ter... kakor tudi kolesne ... in zračnice ter vse dele koles kupite najceneje v trgovini Plevel v Preski pri Medvodah. 9367

Indian
motocikelj, se proda. Ogleda se lahko na Rimski cesti št. 11. 9366

Hrastovo pohištvo
malo rabljeno, moderno — proda Pavel Homan, Bistra-Borovnica. 9457

Trgovske pudlne,
dobro ohranjene in sobno opravo s predali, prodam. — Naslov pove uprava „Jutra" 9346

Dva šivalna stroja
dobro ohranjena, ugodno naprodaj. — Naslov v upravi „Jutra" pod „Dva šivalna stroja". 9273

Znamke
zaloga sveta, prodaja poceni (ali zamenjuje) Mollinary, Ljubljana, Gosposvetska c. št. 8/II. 9241

Omaro za led,
dobro ohranjeno in majhen štedilnik (ognjišče), prodam. Anka Mesicek, Maribor. Praprotnikova ul. 133. 9209

Pohištvo za spalnico
s kamnitimi ploščami, se po nizki ceni proda. Naslov v upravi „Jutra" pod št. 2000 9328

Styria-pletilni stroj
štev. 10/30, se proda. — Ponudbe pod šifro „Stroj" na upravo „Jutra". 9348

«Sava»
domači proizvod bičev, Sv. Peter, Zidani most, nudi ... trgovcem prvorazredni proizvod bičev po najnižji ceni. 9334

Kmet-pridelki

5000 kg sladke krme
(sena), se proda po nizki ceni. Naslov v upr. „Jutra" 9206

Dobro seno
proda Julius Klemenc, Ljubljana, Sv. Petra cesta 79.

Kupim

Kostanjev les
... se kupi, proti takojšnjemu plačilu na progi Maribor - Ljubljana. Najnižje obvezne ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod šifro „Kostanjev les". 9307

Hrastove želez. prage
normalnotirne, kupimo v vsaki množini. — Prometna, Ljubljana, Krekov trg. 9423

Hrastovih pragov
134 × 18/23 2·40 m dolgih, kupim vsako množino. Ponudbe, obvezne, na naslov: Josip Oselin, lesna trgovina, Laško.

Stare stelaže
dobro ohranjene, za špecerijo in tehtnico z utežmi, kupim. — Ponudbe na naslov: Hotel Mengeš št. 13. 9190

Kupi se
Stern „Allgemeine Weltliteratur (Weber Verl.). — Ponudbe z navedbo cene na upravo „Jutra" pod značko „Literatura". 9413

Kovinska stružnica
transmisija 40 mm, elektromotor istosmerni tok na 220 ali 440 Voltov, 2—3 HP, rabljeno, se kupi. Ponudbe pod šifro „Gotovina" na upravo „Jutra". 9340

Nepremičnine

Majhno posestvo
prav lepo in dobičkanosno, v prijaznem svetovno znanem kopališču Rimske toplice, se radi družinskih razmer zelo ugodno proda. — Kupcu takoj vse na razpolago. Potrebni kapital Din 100.000, ostalo po dogovoru. Samo resnim kupcem daje podrobna pojasnila lastnik P. Sterk, modna trgovina v Ljubljani, Stari trg št. 18. 9036

Trgovina
starovpeljana, dobro idoča, v sredini malega mesta na Štajerskem, hiša s trgovskim inventarjem ter električno razsvetljavo, gospodarskim poslopjem, velikim vrtom za zelenjavo in tri orale njiv, se vsled bolezni proda. Cena 275.000 Din. Naslov pove uprava „Jutra". 9230

Vinogradsko posestvo
ob okrajni cesti pri Mariboru, krasna solnčna lega, velik sadonosnik, travniki, njive, 3 hiše, velik inventar, se proda. Ponudbe pod šifro „Rodovitno posestvo" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8972

Prodam posestvo
približno 4 orale njiv, sadni vrt, travnik in gozd. — Več pove Fr. Raker, Zagorje, Podkraj 27. 8741

Mlin in žaga
se odda v najem. Pismene ponudbe pod „Mlin in žaga" na upravo „Jutra". 9309

Posestvo oddam v najem
leži tik pri industrijski koloniji. Posestvo je zelo pripravno za mlekarstvo ter bi se lahko oddajalo dnevno preko 100 litrov mleka. — Potrebni kapital 50.000 Din, ki bi se obrestoval od 30 do 50 odst. Ponudbe je poslati na Aloma Company, Ljubljana pod šifro „Najem". 9006

Nova zidana hiša
z dvema velikima delavnicama, pripravno za trgovca ali večjega obrtnika, se takoj proda. Naslov: Kampuš, Zg. Polskava-Pragersko. 9215

Zidana hiša
z majhnim gospodarskim poslopjem in 1 oral dobre zemlje, tik ob mestu Ormož, se takoj proda. Naslov pove Kampuš, Zg. Polskava, Pragersko. 9212

Majhna hiša v Ljubljani
s prostim stanovanjem, se kupi. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod šifro „Dom". 9091

Hiša
s sadnim vrtom, njivo, 3 gozdi, je v Zapužah štev. 5 naprodaj. — Več pove Al. Pečnik, Zapuže št. 24, p. St. Vid nad Ljubljano. 9369

Kupim posestvo
blizu Ljubljane. Plačam v gotovini. Pismene ponudbe na upravo „Jutra' pod šifro „Gotovina". — Posredovalci izključeni. 9360

Hišo prodam
po nizki ceni, s petimi sobami, kuhinjo, pritiklinami, sadonosnikom. — Pojasnila daje Kramar, Puštal, Škofja Loka. 9442

Lepo posestvo
s sadonosnikom, travnikom, njivo, gozdom, pripravno za kakega obrtnika, naprodaj. Proda se tudi samo hiša. — Stanovanje kupcu na razpolago. Naslov: — Pobrežje, Poljska ulica št. 11, Mribor. 9455

Vrelec slatine
za kopališče, se proda. Pismene ponudbe na naslov: Drago Krepek, Maribor, Aleksandrova cesta št. 48/I. 9458

Posestvo,
obstoječe iz hiše, gospodarskega poslopja, 5 oralov zemlje, se bo prodalo v Trbovljah 8. maja 1924. ob 9. uri dopoldan. Posestvo je v dobrem stanju, leži ob okr. cesti blizu cerkve. Proda se skupno, ali pa tudi razdeljeno na parcele. — Pogoji in informacije se dobe v pisarni gosp. Ivana Orešnika, posestnika v Trbovljah 2. 9343

Malo posestvo
s kovačnico, na prometnem kraju, najrajo v kakem mestu ali trgu, kupim. Pismene ponudbe na upravništvo „Jutra" pod „Kovačnica". 9270

Krasno veleposestvo
blizu Maribora, v obsegu od več kakor 100 jutrov, od tega 12 jutrov prvovrstnega vinograda, 14 jutrov gozda, 14 jutrov njiv, ostalo travniki in sadonosniki. — Lepo gospodarsko poslopje z veliko verando, velikimi kletmi, preše, viničarije itd. — Cena 1,200.000 Din. Obrniti se je pod „Veleposestvo 245" na Oglasni zavod Veršič, Maribor. 9333

Stanovanja

Opremljena soba
se odda. Kje, pove uprava „Jutra". 9450

Opremljena soba
z električno razsvetljavo in separatnim vhodom se odda s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutra". 9277

Dve opremljeni sobi
z električno razsvetljavo in separatnim vhodom, se oddasta strankam brez otrok ali 2 mirnima osebama, za takoj ali s 15. majem. Naslov pove uprava „Jutra". 9274

Opremljena soba
z dvema posteljama, elektr. razsvetljavo, velikim balkonom, se odda v novi vili s 1. junijem dvema solidnima gospodoma, ev. zakonskemu paru brez otrok. — Naslov pove uprava „Jutra". 9429

Gospodična
skoro ves dan odsotna, išče zračno, čedno opremljeno sobo s separatnim vhodom, če le mogoče z dobro domačo hrano v mestu ali na periferiji. Plačam dobro. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Udobnost". 9066

Solidnemu gospodu
se da v najem lepo opremljena soba v bližini glavne pošte s hrano in z vso oskrbo. Vpraša se v trafiki Blaž, Dunajska cesta 12.

Mesečno sobo
lepo meblirano, s posebnim vhodom in elektr. razsvetljavo, se odda s 15. majem boljšemu gospodu. — Naslov pove uprava „Jutra". 9403

Iščem sobo
v sredini mesta, z elektr. razsvetljavo. — Pismene ponudbe na upravo „Jutra" pod „Soba maj". 9396

Stanovanje
obstoječe iz dveh velikih svetlih sob in kuhinje ter pritiklin, v suterenu nove vile, se odda najvišjemu ponudniku. Ponudbe na upr. „Jutra" pod šifro „Lepo stanovanje". 9441

Sobo
ali kabinet, išče gospodična. Cenjene ponudbe na upravo „Jutra" pod št. 32. 9433

Opremljeno sobo
s souporabo kopalnice (ev. hrano), išče gospod. Ponudbe pod „Dr. R." na upravo „Jutra". 9255

Krasno stanovanje
2 sobe, kuhinja, s posebnim vhodom, se takoj odda boljšim letoviščarjem brez malih otrok v Medvodah pri Kolencu. 9254

Stanovanje s hrano
išče gospod s 1. junijem. — Cenjene ponudbe pod šifro „Soliden" na upr. „Jutra". 9242

Stanovanje
2 sobi, kuhinja, kopalnica, v enodružinski hiši, separirano, lepo opremljeno, se odda radi odpotovanja začetkom junija za 2 meseca v najem. — Kumer, Maribor, Strma ulica 15. 9323

Opremljena soba
s hrano, se odda gospodu. Naslov pove uprava „Jutra" 9326

Opremljeno sobo
ali kabinet v sredini mesta, išče soliden gospod. Pismene ponudbe pod „Soliden" na upravo „Jutra". 9345

Snažno stanovanje
1—2 sob s pritiklinami (kuhinja, drvarnica itd.), iščem za takoj, event. tudi opremljeno, v Celju ali okolici; slučajno tudi v Laškem ali Petrovčah. Cenj. ponudbe na upravo „Jutra" pod „Nagrada". 9199

Lokali

Mesarijo
na prometnem kraju, se vzame v najem; grem tudi za družabnika v večje podjetje. Dopise se prosi pod „Samski mesar" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 8960

Dobro idoča trgovina
z deželnimi pridelki, se odda na najprometnejšem kraju z vsemi naslovi odjemalcev na debelo — radi izselitve. Naslov pove uprava „Jutra". 8556

Vpeljana pekarija
se proda v last za 40.000 Din pod zelo ugodnimi pogoji. Prevzame se lahko takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Pekarija" 9257

Dobro idoča gostilna
v neposredni bližini velikih tovarn, se odda v najem izučenemu gostilničarju ali gostilničarki. Prednost imajo tisti, ki bi poleg gostilne izvrševali še kakšno drugo obrt. Pojasnila daje iz prijaznosti Josip Zidanšek, trgovec, Sp. Hudinja, Celje. 9226

Soba za pisarno
najraje v bližini južnega kolodvora, se išče. Ponudbe z navedbo cene pod značko „Pisarna" na upr. „Jutra". 9402

V najem se dá
gostilna in trgovina na prometnem kraju na deželi. — Nastopi se lahko 15. maja in prevzame z vsem blagom in inventarjem. — Potreben kapital 100.000 Din. — Ponudbe pod „Deželni pridelki" na upravo „Jutra". 9409

Na račun ali v najem
se vzame dobro idoča krčma, tudi v letovišču. — Ponudbe pod „Podjetna Primorka" na upravo „Jutra". 9250

Kapital

Kdo posodi?
Da si ustanovim lepo eksistenco, nujno rabim 5000 Din. Plača 50—100 odstot. obresti! Ponudbe pod šifro „Inteligenten mladenič" na upravo „Jutra". 9268

15.000 dinarjev
posojila na dobro vpeljano obrt in premičnine, se išče proti obrestim in vrnitvi po dogovoru. Naslov pove upr. „Jutra". 9398

100.000 do 150.000 Din
posojila dam proti varnosti dotičnemu, ki mi odstopi v Ljubljani ali najbližji okolici stanovanje 4—5 sob. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Primerno obresti". 9424

Iščem družabnika
ki ima trgovsko naobrazbo in bi imel veselje do trgovine z mešanim blagom v Ljubljani, s 50.000 K gotovine. Ponudbe je poslati na upravo „Jutra" pod značko „Gotovina". 9355

Delnice Dobrov. banke
se pod ugodnimi pogoji proda večja množina. Ponudbe pod „Prilika" na upravo „Jutra". 9160

Kdo posodi 75.000 Din
na prvo mesto na večje posestvo proti visokim obrestim, ali stopi v družabništvo? Ponudbe pod „Hitra pomoč" na upravo „Jutra" 9405

5000 Din posojila
se išče proti mesečnom odplačilu in primernim obrestim. Ponudbe na upravo „Jutra" pod „Posojilo". 9383

Kdor posodi 1000 Din
za pol leta, mu plačam 100 Din več. Ponudbe pod šifro „Plačam 47" na upravo „Jutra". 9382

Kot družabnik
pristopim s 100.000 Din k sigurnemu in rentabilnemu podjetju. Cenjene ponudbe pod „Stalno in sigurno" na upravo „Jutra". 9338

Dopisovanje

Mlada osamljena gdč.
na deželi, želi dopisovanja v svrho duševnega razvedrila. — Dopise pod „Cvetoči maj" na upravo „Jutra". 9347

Ženitve

Poročiti se želi
trgovka s veliko trgovino v mestu Slovenije z dobro situiranim, ne pod 40 let starim gospodom. — Prednost imajo trgovci. — Ponudbe s sliko na naslov: Ana Košar, Celje, poštno ležeče. 2000

Državni služitelj
se želi z gospodično ali vdovo (35—45 let), katera ima premoženje ali obrt, poročiti. — Dopise pod „Dobro srce" na upravo „Jutra".

Vdovec brez otrok
veleposestnik, star 45 let, želi poročiti gospodično ali vdovo brez otrok, ki bi imela do 150.000 Din premoženja. Ponudbe pod „Vdovec" na podružnico „Jutra" v Celju. 9228

Dopisovanja
v svrho spoznanja in event. ženitve z dekletom ali vdovo srednjih let, ki zna kuhati, z nekaj kapitala, želi okonom in uradnik. — Ponudbe pod „Maj - junij 1924" na podružnico „Jutra" v Mariboru. 9456

Glasba

Rabljen pianino
se kupi takoj. — Ponudbe na upravo „Jutra" pod značko „Pianino". 9522

Dober klavir
prvovrstne firme, je naprodaj. Kje, pove upr. „Jutra" 9370

Klavir
se da v najem. Naslov pove uprava „Jutra". 9385

Klavir
tvrdke „Schweighofer" Dunaj, salonski, zelo dobro ohranjen, prodam za 10.000 Din. Naslov pove Ivan Haas v Laškem. 9461

Harmonike
prvovrstno blago, izdeluje in popravlja tvrdka M. Mušič, Ljubljana, Celenburgova ul. štev. 6. — Velika zaloga. 9089

Izgubljeno

Zavitek s perilom
je bil izgubljen 30. aprila 1924. v čakalnici v Celju. Pošten najditelj se prosi, da istega odda proti nagradi pri Goričar & Leskovšek v Celju. 9452

Živali

Kozo
z dvemi kozlički, se takoj proda. Poizve se: Dobrova št. 24 pri Ljubljani. 9386

Čebele
(več panjev) ima naprodaj Frano Tonja, Sv. Duh št. 6, Škofja Loka. 9302

Razno

Kdo posodi
300 Din materi-vdovi, za zdravljenje njenega otroka, proti visokim obrestim. — Ponudbe pod „Plemenitost" na upravo „Jutra". 9379

Filatelisti!
Okrožne pošiljke dobite, duplikate zamenjate. Prijave pod „Krošek" na upravo „Jutra". 9447

Javna dražba
kompletne spalnice, kuhinjske oprave in drugih stvari, se vrši dne 6. maja v Kamniku, Velika ulica štev. 8. 9009

Za pomlad!
Kavarna in gostilna „Pod klančkom", Pot v Rožno dolino, se priporoča. Odprta je ob 5. uri zjutraj. Izletniki v okolici dobe dobro kavo, likerje itd. Postrežba točna in solidna. Vino čez ulico 1 Din ceneje. Sprejemajo se abonenti na hrano. Obedi do pol 3. ure. 8738

Na domačo hrano
se sprejme več oseb v sredini mesta. Cena zmerna. — Naslov pove uprava „Jutra" 9417

Na Strelišču
pod Rožnikom, se vrši v nedeljo 4. maja popoldan vrtni koncert. 9126

Po nizki ceni
se sprejemajo vagonske in vse druge vožnje. — Vegova ulica 12/I. 9436

Na dobro dom. hrano
se sprejme nekaj gospodov. Rimska cesta 2/I. levo. 9154

Gostilna pri Slamiču
na Glincah — prvovrstna vina, gorka in mrzla jedila, vrt in kegljišče. — Cene zmerne! Za obilen obisk se priporoča J. Slamič. 9065

Prostov. javna dražba
obleke, pohištva in kuhinjske oprave, se bo vršila dne 6. maja t. l. ob 9. dopoldne na Resljevi cesti št. 31/III. 9181

Naslove
pošilja A. Bertram, Sv. Lenart v Slovenskih goricah.

Prvovrstno brivsko in
toaletno milo
kolinsko vodo, parfume, potrebščine za negovanje zob, kože, nohtov ter negovanje las, toaletne potrebščine, brivske potrebščine ter vse potrebščine za maskiranje. Posebnost lasne mrežice, enostavne in dvojne priporoča 2107/a
Parfumerija „SIRMOLI"
Ljubljana, Pod Trančo 1
(zraven čevljarskega mosta).

Kdor hoče kaj prodati
Kdor hoče kaj kupiti
Kdor išče službe itd.
naj inserira v „Jutru"

Eno in pol milijona kron

jamščine lahko dam, sem vsestransko izobražen trgovec, 45 let star, dober organizator, slovensko-nemški korespondent, vodja večje trgovine, želim moje sedanje mesto spremeniti. Grem tudi za potnika le prvovrstni tvrdki. — Dopisi pod „Prvovrstna moč" na Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 2190/a

Otvorjene so nanovo preurejene
Šmarješke toplice
na Dolenjskem 10 km od postaje Novo mesto.
Krasne termalne kopeli. 32 C° toplote.
Gostom na razpolago moderno urejene sobe, dobra kuhinja in prvovrstna dolenjska vina. Po naročilu in dogovoru se pošlje voz k osebnemu vlaku v Novo mesto. S 1. junijem redni avto-promet.
So priporoča
2176a **Janko Karlovšek**
gostilničar.

V novi hiši ali vili

iščem stanovanje
sestoječe iz treh sob s pritiklinami
za takojšnjo selitev.
Blagohotne ponudbe na češkoslovaški konzulat v Ljubljani. 2187/a

Ing. Ferdo Klopčar
Anči Klopčar,
roj. Dougan
poročena
V Ljubljani,
dne 3. maja 1924.
2189/a

Kot oskrbnica ali namestnica gospodinje
išče mesta 45 letna izobražena gospodična, ki zna izvrstno kuhati in gospodinjiti. Ponudbe se prosijo pod „R. K." na upravo "Jutra".
1950-a

Registrirna blagajna
„NATIONAL"
se ugodno proda.
Kolodvorska ul. 34/II
L'UNION 2178/a
francoska zavarovalnica.

BERSON

gumijaste pete in gumijaste podplate
je treba, da Vam jih čevljar nabije na čevlje, ker s tem ne štedite samo z novci, temveč si čuvate noge in čevlje. 712-a

Oddamo
dve lepi prazni sobi
za pisarno 2185/a
v sredini mesta s centralno kurjavo. Palača Pokojninskega zavoda, Aleksandrova c. 12/II.

†

Posojilnica v Logatcu naznanja tužno vest, da je njen ustanovitelj, član ravnateljstva in blagajnik, gospod

Josip Smole

danes preminul.

Zasluženemu možu bodi ohranjen blag spomin!

2180/a **Ravnateljstvo.**

Gasilno društvo v Dolenjem Logatcu naznanja tem pótem tužno vest, da je njega načelnik, gospod

Josip Smole

včeraj dne 3. maja 1924. preminul.

Moža, ki je 38 let načeloval društvu in bil 46 let njegov član, ohranimo v trajnem spominu.

V Dolenjem Logatcu, dne 4. maja 1924. 2181/a

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nadvse ljubljeni oče, odnosno stari oče, stric in tast, gospod

JOSIP SMOLE

posestnik in gostilničar

po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, danes dne 3. maja v 74. letu starosti preminul.

Pogreb predragega pokojnika bo v ponedeljek dne 5. maja ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti na domače pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo darovala dne 10. maja v župni cerkvi sv. Nikolaja.

Priporočamo ga v molitev in blag spomin.

V Dolenjem Logatcu, dne 3. maja 1924.

Slavko, sin. — **Mimi,** hčerka. — Rodbine: **Smole, Lang, Gala, Milavec, Požonel.**

2188/a

2169/a

Potrti od globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da je naša iskreno ljubljena, preblaga soproga, najboljša mati, oziroma svakinja, gospa

Jerica Jegljičeva

nadučiteljeva soproga

danes v 68. letu svoje starosti, previdena s svetotajstvi za umirajoče, po dolgi težki bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek dne 5. maja ob ¼11. uri dopoldne na tukajšnje župnijsko pokopališče.

Preblago pokojnico priporočamo v blag spomin in molitev.

Dovje, dne 3. maja 1924.

Frano Jegljič, nadučitelj
soprog.

Malči, Minka, Albina, Poldi hčerke. — **Marija Skumavc** svakinja.

SLAVENSKA BANKA, D. D. V ZAGREBU.

IX. emisija. V ZAGREBU, meseca maja 1924.

Povišanje glavnice od 50,000.000 Din na 100,000.000 Din

Poziv na subskripcijo

500.000 komadov delnic, glasečih se na donosca po 100 Din naslovne vrednosti v skupnem znesku 50,000.000 Din.

P. n.

Na podlagi pooblaščenja glavne skupščine od 28. aprila t. l. ter odobrenja kr. ministrstva trgovine in industrije od 10. aprila t. l., št. VI–2193, je sklenilo ravnateljstvo Slavenske Banke, d. d., izvesti povišanje delniške glavnice in emisijo novih delnic pod nastopnimi pogoji:

I.

1.) Delniška glavnica od 50,000.000·— Din se poviša z izdanjem novih 500.000 delnic po 100·— Din nominale, torej od 50,000.000·— Din na 100,000.000·— Din.

2.) Od te emisije se prepušča **starim delničarjem nominale 25,000.000·— Din, odnosno 250.000 komadov novih delnic,** in to tako, da vsakemu delničarju pripade **pravo na 2 (dve) stari delnici optirati eno novo** po tečaju od **120·— Din** tel. quel.

3.) Subskripcija se prične **5. maja t. l. in se konča 15. maja t. l.**

4.) Nove delnice imajo kupon za leto 1924. ter so deležne dobička od 1. januarja 1924.

5.) Protivrednost podpisanih delnic je treba vplačati takoj, a najkesneje do 15. maja 1924

6.) Subskripcija, odnosno opcija se obavlja

v Jugoslaviji:

v Zagrebu na blagajni zavoda,
pri podružnicah Slavenske banke, d. d., in sicer: **v Beogradu, Belovaru, Brodu na Savi, Celju, Dubrovniku, Gornji Radgoni, Kranju, Ljubljani, Mariboru, Murski Soboti, Novem Sadu, Osijeku, Sarajevu, Somboru, Sušaku, Sabcu, Sibeniku in Vršcu,**
pri izpostavah Slavenske banke, d. d., in sicer: **na Jesenicah in Skofji Loki,**
pri Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah: v Brežicah, Celju, Crnomlju, Gorici, Kranju, Mariboru, Metkoviću, Novem Sadu, Ptuju, Sarajevu in Trstu,
pri Slovenski banki v Ljubljani ter njenih podružnicah: v Dol. Lendavi, Ljutomeru, na Vrhniki,
pri Jugoslavenski industrijski banki, d. d. v Splitu,
pri Merkantilni banki v Kočevju;

v Franciji:

pri Banque des Pays de l'Europe Centrale, Paris, Rue de Castiglione;

v Avstriji:

pri Banque des Pays de l'Europe Centrale, Niederlassung Wien, Wien I., Hohenstaufengasse,
pri podružnici Slavenske banke, d. d., Wien I., Augustinerstrasse 8;

v Južni Ameriki:

pri agenciji Slavenske banke, d. d., Rosariu (Argentinija).

7.) Posestniki starih delnic, ki žele v zmislu točke 2. optirati nove delnice, morajo predložiti pri gori označenih mestih subskripcije:

Točno izpolnjeno in podpisano prijavnico poleg oznake popisa številk starih delnic (v kolikor niso pri zavodu v pologu) ali začasno potrdilo starih delnic.

Delnice, na temelju katerih je delničar prijavil pravico opcije, se bodo prežigosale z opazko „Pravo na delnice IX. emisije 1924. izvršeno" ter se bodo vrnile delničarjem s potrdilom o izvršenem vplačilu.

Delničarji bivše Jugoslavenske Union-banke, odnosno Mariborske eskomptne banke, ki še niso izmenjali svojih delnic, morajo to opcijo provesti na ta način, da se njihove neizmenjane delnice vzamejo v ozir v zmislu svoječasnega zaključka glede zedinjenja s Slavensko banko, d. d., t. j. vsaki 2 delnici Jugoslavenske Union-banke, odnosno Mariborske eskomptne banke, veljajo za 3 delnice Slavenske banke.

8.) Tečajni dobiček, ki se doseže pri izdanju novih delnic, gre v korist rednega rezervnega zaklada, odbivši stroške emisije in pristojbine.

9.) Provedbo te emisije jamči posebni garancijski sindikat.

II.

Preostalih nom. 25,000.000 Din, t. j. 250.000 komadov delnic, je prevzela fiksno Banque des Pays de l'Europe Centrale, vezano na več let.

V ZAGREBU, dne 1. maja 1924.

Ravnateljstvo SLAVENSKE BANKE, D. D.

2171a